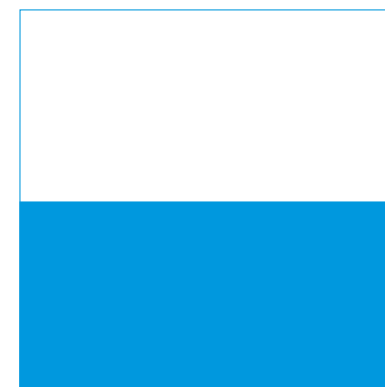
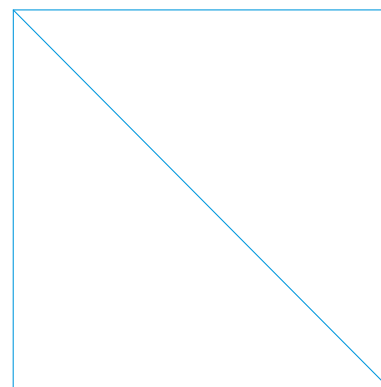
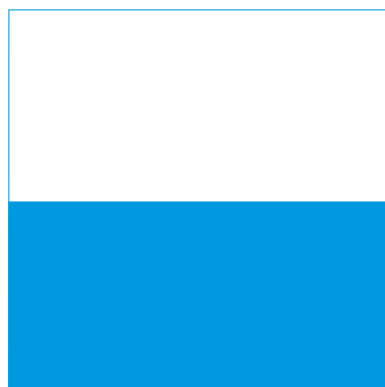
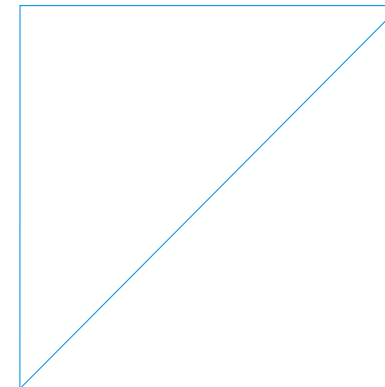
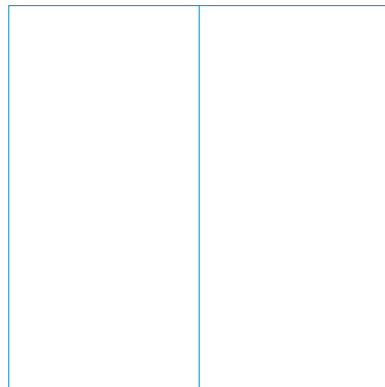

De Rechtspraak

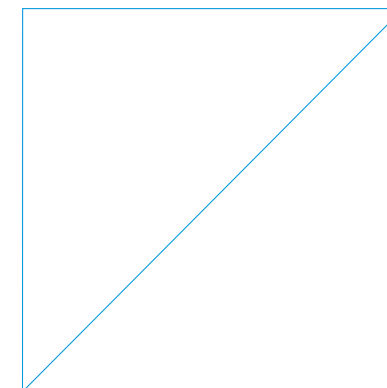
Kengetallen gerechten 2018

Analyse kengetallen 2018

1	Inleiding	4
1.1	Indeling rapportage	4
2	Samenvatting kengetallen gerechten	5
2.1	Samenvatting kwaliteitskengetallen	5
2.2	Samenvatting kengetallen productie en financiën	10
2.3	Samenvatting kengetallen personeel en organisatie	11
3	Kwaliteitskengetallen	13
3.1	Waardering voor het rechtspreken en over de procesduur	14
3.1.1	Inleiding	14
3.1.2	Algemene waardering voor gerechten, landelijk beeld	15
3.1.3	Waardering voor het rechtspreken, landelijk beeld	17
3.1.4	Waardering voor het rechtspreken bij rechtbanken	20
3.1.5	Waardering voor het rechtspreken bij hoven en colleges	21
3.1.6	Mate van waardering voor de procesduur, algemeen	22
3.1.7	Waardering voor de procesduur bij rechtbanken	22
3.1.8	Waardering voor de procesduur bij hoven en colleges	22
3.2	Duur van rechtszaken	23
3.2.1	Inleiding	23
3.2.2	Landelijk beeld van de duurontwikkeling	24
3.2.3	Rechtbanken met elkaar vergeleken op procesduur	25
3.2.4	Hoven met elkaar vergeleken op procesduur	28
3.2.5	Procesduur CBb en CRvB	30
3.3	Motivering uitspraken strafzaken: Promispercentage	30
3.4	Aandeel Meervoudige Kamer (MK)	31
3.5	Permanente educatie (PE)	33
3.6	Publicatiegraad van uitspraken	33
3.7	Klachten	35
3.8	Wrakingen	37
3.9	Mediation binnen de Rechtspraak	38
3.10	Appelpercentages	39
3.10.1	Algemeen	39
3.10.2	Civil recht, mate van appel	41
3.10.3	Strafrecht, mate van appel	42
3.10.4	Bestuursrechtelijke procedures, mate van appel	43

4	Productie en financiën	46
4.1	Productievolume t.o.v. instroomvolume en productieplanning	46
4.2	Relatieve zaakswaarte	47
4.3	Productiviteit, financieel resultaat en eigen vermogen	48
4.3.1	Kostenproductiviteit	48
4.3.2	Arbeidsproductiviteit	49
4.3.3	Financieel resultaat als percentage van de omzet	49
4.3.4	Eigen vermogen als percentage van de omzet	49
5	Personeel en organisatie	50
5.1	Ziekteverzuim bij rechtbanken	50
5.2	Ziekteverzuim bij hoven en colleges	51
5.3	Personele samenstelling	51
5.3.1	Aandeel rechters en raadsheren	51
5.3.2	Aandeel vrouwen	52
5.3.3	Leeftijdsopbouw	53
5.4	Grootte gerechten	54

1 Inleiding

Deze publicatie bevat een groot aantal kengetallen over het rechtspreken en de organisatie bij de afzonderlijke gerechten. De Rechtspraak wil hierover openheid geven. De publicatie is een aanvulling op het Jaarverslag van de Rechtspraak, waarin verantwoording wordt afgelegd over de Rechtspraak als geheel.

Het streven is diverse gebruikersgroepen te bedienen die geïnteresseerd zijn in cijfers over ontwikkelingen per gerecht en onderlinge vergelijking tussen gerechten voor wat betreft kwaliteit, personeel en organisatie, productie en productiviteit bij de Rechtspraak. Dat zijn bijvoorbeeld rechtzoekenden, rechtshulpverleners, afdelingen bij het ministerie van J&V, onderzoekers bij universiteiten of andere onderzoeksinstellingen, politiek en media.

De Rechtspraak of de Rechtspraakorganisatie omvat elf rechtbanken, vier hoven, het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) en de Centrale Raad van Beroep (CRvB). De Raad voor de rechtspraak vormt het bestuur daarvan.

Hoge Raad, Raad van State en gemeenschappelijk hof van Justitie (Antillen) vallen hier niet onder.

De Rechtspraak ziet het ontwikkelen en gebruiken van kengetallen ook als een middel voor gerechten om zich op deelgebieden te kunnen vergelijken met andere gerechten; een ondergemiddelde uitkomst kan voor een gerecht aanleiding zijn tot het onderzoeken hoe een ander gerecht tot een bovengemiddelde uitkomst is gekomen. Daarom worden overzichten met de uitkomsten van de kengetallen direct na afloop van het rapportagejaar aan alle gerechten beschikbaar gesteld.

1.1 Indeling rapportage

De kengetallen zijn onder te verdelen in drie categorieën:

- kwaliteit
- productie en financiën
- personeel en organisatie

Hoofdstuk 2 geeft een samenvatting van de diverse kengetallen in 2018 en schetst de belangrijkste ontwikkelingen daarin en de belangrijkste verschillen tussen gerechten.

Hoofdstuk 3 beschrijft de ontwikkelingen van de kwaliteitsindicatoren, zoals de waardering van procespartijen voor het rechtspreken en de resultaten op het gebied van de duur van rechtszaken.

Hoofdstuk 4 behandelt de kengetallen die te maken hebben met de bedrijfsvoering, zoals financieel resultaat en kostenproductiviteit.

In hoofdstuk 5 komen de personele indicatoren in beeld, zoals leeftijdsopbouw, man-vrouwverdeling en ziekteverzuim.

Bijlage 1 gaat nader in op de definities van alle kengetallen.

Bijlage 2 bevat de overzichtstabellen met alle uitkomsten voor de afzonderlijke rechtbanken en bijlage 3 de overzichtstabellen voor de hoven en colleges.

2 Samenvatting kengetallen gerechten

2.1 Samenvatting kwaliteitskengetallen

Waardering voor het rechtspreken en de procesduur (hoofdstuk 3.1)

De Rechtspraak laat elke drie jaar bij de gerechten een klantwaarderingsonderzoek (KWO) uitvoeren. Daarin geven professionele procespartijen en burgers die bij een rechtszaak zijn betrokken aan hoe tevreden men was over de gang van zaken bij het gerecht waar men procedeerde.

Uit het laatste onderzoek, gehouden in 2017, blijkt dat een grote meerderheid in algemene zin tevreden is over *het functioneren van de gerechten*:

- 84 procent van de rechtzoekenden
- 75 procent van de professionals.

Dit betreft alle KWO-onderwerpen zoals het rechterlijk functioneren, de uitspraak, de tijd dat een rechtszaak duurt, de bereikbaarheid, de ontvangst, en de administratieve contacten.

De KWO-uitkomsten zijn uitgedrukt in waarderingsscores. De waarderingsscore is het percentage (zeer) tevreden minus het percentage (zeer) ontevreden.

Een dergelijke score kan in theorie lopen van -100 tot 100. Een waarderingsscore van 0 betekent dat er evenveel tevreden als ontevreden zijn.

Als kengetallen zijn zowel de waardering voor de *kwaliteit van rechtspreken* (rechterlijk functioneren en uitspraak) als de waardering voor de *duur van rechtszaken* meegenomen.

De waarderingsscores voor de *kwaliteit* van het rechtspreken (hoofdstuk 3.1.4) waren hoog:

- voor rechtzoekenden 81
- voor professionals 77.

De waardering voor het rechtspreken week weinig af van die in 2014.

WAARDERINGSSCORE KWALITEIT VAN RECHTSPREKEN KWO 2017		
<i>Beperkte verschillen</i>		
72	79 gemiddeld	87

De gemiddelde waarderingsscore voor de kwaliteit van rechtspreken varieerde slechts in geringe mate tussen de afzonderlijk gerechten: van 72 bij hof Den Haag tot 87 bij de rechtbank Zeeland-West-Brabant.

Vergeleken met 2004 is volgens de professionele procespartijen de kwaliteit op twee onderdelen van het rechtspreken sterk toegenomen: de motivering van de uitspraak en de rechtseenheid. Het percentage dat daarover tevreden was, is in de loop der jaren sterk toegenomen.

Over de *duur van rechtszaken* (procesduur) (hoofdstuk 3.1.6) is men veel minder tevreden dan over het rechtspreken. De gemiddelde waarderingsscore voor de duur bij rechtbanken was 16. Deze varieerde van 4 voor rechtbank Noord-Nederland tot 34 voor rechtbank Overijssel. De waarderingsscores voor de procesduur bij rechtbanken zijn hoger dan bij de andere gerechtstypen.

WAARDERINGSSCORE PROCESDUUR RECHTBANKEN KWO 2017		
<i>Grote verschillen</i>		
4	16 gemiddeld	34

Bij hoven was de gemiddelde waarderingsscore -2, deze lag tussen -16 in 's-Hertogenbosch en 9 in Den Haag. De waarderingsscore voor de duur bij het CBb was -28 en de CRvB -32.

Professionele procespartijen blijken over de procesduur nog minder tevreden te zijn dan rechtzoekenden.

WAARDERINGSSCORE PROCESDUUR HOVEN EN COLLEGES KWO 2017		
<i>Grote verschillen</i>		
-32	-12 gemiddeld	9

Duur van rechtszaken (hoofdstuk 3.2)

In grote lijnen is in de afgelopen zes jaren de duur van rechtszaken bij de rechtbanken licht toegenomen en bij hoven vrijwel gelijk gebleven.

De duur van rechtszaken, van binnenkomst tot afdoening, bij rechtbanken (hoofdstuk 3.2.3) is alles bij elkaar genomen sinds 2013 niet meer verbeterd. Per rechtsgebied kan dat wel verschillen. Hoewel de normen voor de duur van rechtszaken bij de rechtbanken vaak niet worden gehaald, ligt de duur daar over het algemeen niet ver van af.

DUUR VAN RECHTSZAKEN, RECHTBANKEN 2016-2018	
Grote verschillen tussen rechtbanken bij:	- Bodemzaken belastingzaken en regulier bestuursrecht - Mulderzaken bij de kantonrechter - 1e OTS-verzoeken - Strafraadkamerzaken die niet de voorlopige hechtenis betreffen
Kleine verschillen tussen rechtbanken bij:	- Strafrechtzaken, behalve de raadkamerzaken die niet voorlopige hechtenis betreffen - Kantonzaken, behalve de mulderzaken - Kort gedingen civielrecht, handelsrekest en handelszaken - Familierechtzaken, behalve 1e OTS-verzoeken - Kortgedingen bestuursrecht en vreemdelingenzaken

De verschillen tussen rechtbanken in de duur zijn bij een aantal type rechtszaken structureel groot.

De duur van rechtszaken lag gemiddeld in de periode 2016-2018 in de rechtbanken Overijssel en Den Haag het dichtst bij de duurnormen, terwijl de rechtbanken Limburg en Zeeland-West-Brabant er het verst van af zaten.

Bij hoven (hoofdstuk 3.2.4) nam in 2018 de duur van rechtszaken toe. In vergelijking met 2013 is vrijwel geen verbetering te zien. Landelijk gezien wordt alleen voor rechtszaken omtrent familierekest de norm vrijwel gehaald. Voor de andere zaaktypen is de gerealiseerde doorlooptijd vaak ver van de norm verwijderd.

DUUR VAN RECHTSZAKEN, HOVEN 2016-2018	
Grote verschillen tussen hoven bij:	- Strafrechtzaken, behalve de strafraadkamerzaken over voorlopige hechtenis - Handelszaken - Jeugdbeschermingszaken - Belastingzaken
Kleine verschillen tussen hoven bij:	- Familierechtzaken, behalve jeugdbeschermingszaken - Strafraadkamerzaken over voorlopige hechtenis

Op de meeste rechtsgebieden zijn de verschillen tussen hoven in de duur structureel groot. In het familierecht zijn de verschillen tussen hoven klein, behalve bij jeugdbeschermingszaken. Zaken over voorlopige hechtenis duren ook bij alle hoven ongeveer even lang.

Gemiddeld genomen lag de duur van rechtszaken bij de hoven in de afgelopen drie jaar in Den Haag het dichtst bij de duurnormen. Het verst daarvan af zat hof Arnhem-Leeuwarden.

Grote verschillen tussen gerechten in de duur van hetzelfde type rechtszaken vormen een indicatie dat een verdere verkorting haalbaar is bij die gerechten waar vergelijkbare rechtszaken relatief lang duren.

Motivering uitspraken strafzaken: Promispercentage (hoofdstuk 3.3)

Een Promisuitspraak is een uitspraak van de strafrechter, waarin de beslissing in duidelijk Nederlands en op een begrijpelijke manier gemotiveerd wordt. Afgesproken is om minimaal 50 procent van de uitspraken van de meervoudige kamer (MK) in strafzaken op te bouwen volgens de Promismethode.

De norm dat minimaal 50 procent van de uitspraken volgens de Promismethode is gebouwd, werd in 2018 door alle rechtbanken en hoven gehaald.

PROMISPERCENTAGE 2016-2018 (norm 50%)
RECHTBANKEN 78% gemiddeld HOVEN 57% gemiddeld
Grote verschillen tussen gerechten

Het hanteren van de Promismethode varieert sterk per gerecht.

Bij de rechtbanken lag dat in de periode 2016-2018 tussen de 48 procent voor rechtbank Amsterdam en boven de 90 procent voor de rechtbanken Gelderland, Overijssel en Limburg.

Bij de hoven varieerde het in die drie jaren tussen 49 procent voor de hoven Arnhem-Leeuwarden en Den Haag en 77 procent voor hof 's-Hertogenbosch.

Aandeel meervoudige kamer (MK) (hoofdstuk 3.4)

Het deel van de zaken dat door drie rechters, dus door de meervoudige kamer (MK), behandeld wordt, is bij rechtbanken op de rechtsgebieden familierecht, handelsrecht, bestuursrecht en strafrecht sinds 2011 toegenomen. Bij vreemdelingen-zaken en bij belastingrecht nam dit aandeel af sinds 2011.

MK-AANDEEL RECHTBANKEN 2016-2018
Grote verschillen tussen rechtbanken
Streefpercentages worden geregeld niet gehaald

De streefpercentages worden bij de rechtbanken weliswaar geregeld niet gehaald, maar de onderliggende doelstelling is wel bereikt: de streefwaarden hebben tot scherpere en explicietere selectiecriteria en meer sturing geleid.

De verschillen tussen rechtbanken in de mate van behandeling door de meervoudige kamer zijn wel opvallend groot. Dat kan erop duiden dat er, naast een verschil in (complexiteit van) rechtszaken tussen rechtbanken, op dit gebied toch ook verschillen in beleid bestaan.

MK-AANDEEL HOVEN 2016-2018
Toename in MK-aandeel
Streefpercentages worden gehaald

Het MK-aandeel bij de behandeling in hoger beroep van belastingzaken en strafzaken bij de hoven is sinds 2014 sterk toegenomen tot boven het streefpercentage van 85 procent voor strafzaken en de norm van 90 procent voor rijksbelastingzaken.

Publicatiegraad van uitspraken (hoofdstuk 3.6)

Het aantal op rechtspraak.nl gepubliceerde uitspraken in rechtszaken is in de afgelopen jaren zeer sterk toegenomen van circa 17.000 in 2007 tot bijna 30.000 in 2017. De publicatiegraad, het aantal gepubliceerde uitspraken gedeeld door het aantal rechtszaken, nam nog sterker toe van 19 per duizend in 2007 naar 46 per duizend zaken in 2017, rechtbanken en hoven samengenomen.

PUBLICATIEGRAAD UITSPRAKEN RECHTBANKEN 2016-2018 (per duizend zaken)
Grote verschillen tussen rechtbanken
15 23 gemiddeld 29

De verschillen tussen rechtbanken zijn groot. In de periode 2016-2018 publiceerde Amsterdam het vaakst, ongeveer 29 op de duizend relevante uitspraken. Het minst publiceerde rechtbank Zeeland-West-Brabant, ongeveer 15 op de duizend uitspraken.

In de periode 2016-2018 publiceerden hoven 174 op de duizend uitspraken. Hof Amsterdam het meest, 289 per duizend zaken en hof Den Haag relatief weinig, 111 per duizend.

Klachten (hoofdstuk 3.7)

De afgelopen jaren is het aantal ingediende klachten bij de gerechten toegenomen van 1.794 in 2013 tot 2.398 in 2018. Na een afname in 2017 nam in 2018 het aantal ingediende klachten weer toe.

Ongeveer één op de vijf klachten blijkt gehonoreerd. In 2017 waren dat er 447, dat komt neer op ongeveer 2,9 gegronde klacht per 10.000 rechtszaken.

Het aantal gehonoreerde klachten varieerde in de periode 2016-2018 sterk per rechtbank. In Limburg en Overijssel was dit respectievelijk 1,0 en 1,1 per 10.000 zaken, terwijl er in Midden-Nederland 4,3 gehonoreerde klachten per 10.000 zaken waren.

GEHONOREERDE KLACHTEN RECHTBANKEN 2016-2018 (per tienduizend zaken)		
Grote verschillen tussen rechtbanken		
1,0	2,8 gemiddeld	4,3

Bij de hoven varieerde het aantal gehonoreerde klachten per 10.000 zaken in de periode 2016-2018 van 5,6 per 10.000 zaken bij hof Arnhem-Leeuwarden tot 7,1 per 10.000 zaken bij hof 's-Hertogenbosch.

GEHONOREERDE KLACHTEN HOVEN 2016-2018 (per tienduizend zaken)		
Beperkte verschillen tussen hoven		
5,6	6,3 gemiddeld	7,1

Wrakingen (hoofdstuk 3.8)

Het aantal wrakingsverzoeken is tot 2012 van jaar tot jaar toegenomen. Sinds 2012 fluctueert het tussen 606 en 626 per jaar, met als uitzondering 2015 toen het aantal wrakingsverzoeken met 713 hoger was. In 2018 was het aantal wrakingsverzoeken met 750 een stuk hoger dan in de jaren ervoor.

Slechts een klein deel van de wrakingsverzoeken werd gehonoreerd. Dit waren tussen de 15 en de 42 wrakingsverzoeken per jaar, in 2018 werd 20 keer een wrakingsverzoek gehonoreerd.

Mediation binnen de Rechtspraak (hoofdstuk 3.9)

Het aantal mediations binnen de Rechtspraak nam tot en met 2010 toe, toen er ruim 3.900 mediations van start gingen. In 2011 nam dat zeer sterk af. Het aantal gestarte mediations stabiliseerde in 2014 rond de 2.400 per jaar, maar in 2018 was er weer een stijging naar 2.650.

Het slagingspercentage (percentage geheel of gedeeltelijk geslaagd) is, na enkele jaren van daling, vanaf 2012 weer toegenomen. Ongeveer 65 procent van de mediations slaagt. Vooral de mediations in strafzaken kennen met ruim 75 procent een hoog slagingspercentage.

AFGERONDE MEDIATION RECHTBANKEN 2016-2018 (per duizend zaken)		
Grote verschillen tussen rechtbanken		
1	5 gemiddeld	8

De omvang van afgeronde mediations verschilt per rechtbank. Gemiddeld vonden in de laatste drie jaar bij rechtbanken op de tienduizend rechtszaken vijf afgeronde mediations plaats.

Het grootste aantal afgeronde mediations vond in de periode 2016-2018 plaats bij de rechtbanken Midden-Nederland en Rotterdam, met acht afgeronde mediations op de duizend rechtszaken. Het laagst was dat in rechtbank Noord-Nederland met één op de duizend rechtszaken. Het slagingspercentage verschilde weinig per rechtbank.

AFGERONDE MEDIATION HOVEN 2016-2018 (per duizend zaken)		
Grote verschillen tussen hoven		
5	12 gemiddeld	24

Bij de hoven loopt de omvang van afgeronde mediations van 5 op de duizend zaken in Den Haag tot 24 in 's-Hertogenbosch. De verschillen tussen hoven in slagingspercentage zijn beperkt. Gemiddeld is het slagingspercentage in de periode 2016-2018 49 procent; alleen Arnhem-Leeuwarden springt eruit met 63 procent geslaagde mediations.

Appelpercentages (hoofdstuk 3.10)

Ontwikkeling in de mate van hoger beroep

Voor 18 zaaksgroepen is de mate van appel berekend. Om toevalligheden in fluctuaties appelpercentages te mitigeren, worden deze gemeten in de vorm van (voortschrijdende) driejaarsgemiddelden.

In vergelijking met 2011-2013, is in 2016-2018 bij twee derde van de zaaktypen het appelpercentage toegenomen. Bij de twee volgende typen rechtszaken is de mate van appel zelfs in sterke of zeer sterke mate opgelopen:

- ambtenarenzaken, van 47 naar 58 procent
- lokale belastingzaken in verband met de WOZ (Wet waardering onroerende zaken), van 14 naar 24 procent

Slechts bij drie zaaksgroepen is het appelpercentage over een middellange periode gezien, meer dan een procentpunt afgenomen:

- rijksbelastingzaken, van 54 naar 49 procent
- lokale belastingzaken, niet-WOZ, van 23 naar 21 procent
- algemene asielprocedures, van 55 naar 48 procent

De mate van appel in **civielrechtelijke zaken** is in vergelijking met de periode 2011-2013 toegenomen.

Het appelpercentage bij *civielrechtelijke kantonzaken* en *familierechtelijke zaken* nam licht toe. Daarnaast ging men steeds vaker in hoger beroep tegen vonnissen in *handelszaken niet zijnde kantonzaken*. Dat was mede nog het gevolg van de competentiewijziging van 5.000 Euro naar 25.000 Euro, waarna zaken onder de 25.000 Euro door de kantonrechter worden behandeld. Dit betekende dat bij de civiele rechter de zaken overbleven met een relatief hoog financieel belang. En bij een hoger financieel belang gaat men eerder in hoger beroep.

Bij **strafrechtzaken** is de mate van vonnissen in *kinderrechtstrafzaken* en in *overtredingszaken* de mate van appel licht toegenomen in vergelijking met de periode 2011-2013.

Bij *misdrijfzaken* die door de meervoudige kamer (MK) zijn behandeld, wordt het hoger beroep steeds minder vaak in een later stadium ingetrokken. Hierdoor is het aandeel strafzaken dat in hoger beroep nogmaals moet worden behandeld, in lichte mate toegenomen. Het appelpercentage van politierechtvonnissen is in de loop van de jaren stabiel gebleven.

Bij rechtszaken in het **reguliere bestuursrecht**, d.w.z. bestuursrecht met uitzondering van belastingrecht en vreemdelingenrecht, is het aandeel vonnissen waartegen men hoger beroep instelde in vergelijking met de periode 2011-2013 licht toegenomen. Omdat ook het aantal intrekkingen van het hoger beroep toenam, is het aandeel bestuursrechtelijke zaken dat opnieuw in hoger beroep moest worden behandeld, nauwelijks toegenomen.

De behandeling van rechtszaken over de **WOZ** (Wet waardering onroerende zaken) moet steeds vaker in hoger beroep worden overgedaan: het appelpercentage nam sterk toe en de mate van intrekking van het hoger beroep nam opnieuw af. Tegen vonnissen in **rijksbelastingzaken** gaat men sinds 2011-2013 iets minder vaak in hoger beroep en die hoger beroepen worden ook vaker ingetrokken. De mate van hoger beroep bij **vreemdelingenzaken** is in 2016-2018 vergelijkbaar met 2011-2013.

Verschillen in de mate van hoger beroep

De omvang van hoger beroep loopt uiteen al naar gelang het type geschil.

Vooraf tegen vonnissen in geschillen met de overheid gaat men relatief vaak in hoger beroep:

- ambtenarenzaken, 58 procent
- rijksbelastingzaken, 49 procent
- algemene asielprocedure, 48 procent
- (verlengde) asielprocedures, 55 procent

PRODUCTIE IN VERHOUDING TOT INSTROOM RECHTBANKEN 2016-2018

Beperkte verschillen tussen rechtbanken

99%	101% gemiddeld	103%
-----	----------------	------

Men gaat het minst in hoger beroep tegen vonnissen in overtredingszaken, 4 procent, en tegen uitspraken op het gebied van het familierecht, 5 procent.

Er bestaan structureel grote verschillen tussen de elf rechtbankregio's in de mate van hoger beroep bij eenzelfde type rechtszaak. Alleen bij de (algemene en verlengde) asielprocedures waren de verschillen tussen rechtbanken in de mate van appel beperkt.

PRODUCTIE IN VERHOUDING TOT INSTROOM HOVEN 2016-2018

Beperkte verschillen tussen hoven

99%	101% gemiddeld	103%
-----	----------------	------

Er zijn geen gegevens beschikbaar waaruit opgemaakt kan worden wat de specifieke oorzaken zijn voor ontwikkelingen in de mate van hoger beroep of voor de gevonden verschillen tussen regio's in appelpercentages. Zo wordt niet systematisch bijgehouden of en in hoeverre de hoger beroepsrechter een wezenlijk andere uitspraak doet dan de rechter in eerste aanleg.

2.2 Samenvatting kengetallen productie en financiën

Productievolume ten opzichte van instroomvolume en productieplanning (hoofdstuk 4.1)

Bij rechtbanken lag in de jaren 2016-2018 de productie (aantal afgedane zaken) gemiddeld één procent boven de instroom (aantal nieuw aangebrachte zaken), de werkvoorraad liep landelijk dus niet op. Alleen de rechtbanken Amsterdam en Midden-Nederland hadden over drie jaren gezien met een geringe voorraad-toename te maken.

KOSTENPRODUCTIVITEIT RECHTBANKEN 2016-2018		
Beperkte verschillen tussen rechtbanken		
-18%	-10% gemiddeld	-3%

Ook bij de hoven lag in de periode 2016-2018 het aantal afgedane zaken één procent hoger dan het aantal nieuw aangebrachte zaken. In deze periode lag bij het hof Amsterdam en het hof Arnhem-Leeuwarden het aantal nieuw ingebrachte zaken iets boven het aantal afgedane zaken, waardoor sprake was van een geringe toename van de voorraad.

Bij de Centrale Raad van Beroep (CRvB) was gedurende de gehele periode 2016-2018 de instroom in evenwicht met de productie, waardoor de werkvoorraad ongeveer gelijk bleef. Bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBB) liep de werkvoorraad in 2016-2018 sterk op.

Productiviteit, financieel resultaat en eigen vermogen (hoofdstuk 4.3)

In 2018 was het financieel resultaat bij alle rechtbanken (sterk) negatief.

In de periode 2016-2018 was de kostenproductiviteit (weergegeven als het percentage dat de financieringswaarde boven of onder de totale kosten ligt) bij alle rechtbanken duidelijk negatief, wat betekent dat de financieringswaarde lager was dan de kosten.

De verschillen in kostenproductiviteit tussen de rechtbanken waren beperkt, maar de verschillen zijn de laatste drie jaar wel toegenomen. Het hoogst was de kostenproductiviteit bij rechtbank Oost-Brabant (min drie procent) en het laagst bij rechtbank Zeeland-West-Brabant (min achttien procent).

Bij de hoven was bij hof 's-Hertogenbosch de kostenproductiviteit in de periode 2016-2018 hoog (dertien procent), maar dat is waarschijnlijk het gevolg van de (relatief goedkope) afhandeling van een cluster gelijke belastingzaken in 2016. Bij de hoven Arnhem-Leeuwarden en Den Haag lag de kostenproductiviteit rond de nul procent, wat betekent dat de financieringswaarde ongeveer gelijk was aan de kosten. Bij hof Amsterdam was de kostenproductiviteit min dertien procent, wat betekent dat de kosten hoger waren dan de financieringswaarde.

KOSTENPRODUCTIVITEIT HOVEN 2016-2018		
Grote verschillen tussen hoven		
-13%	0% gemiddeld	13%

2.3 Samenvatting kengetallen personeel en organisatie

Ziekteverzuim bij rechtbanken (hoofdstuk 5.1)

ZIEKTEVERZUIM RECHTERS RECHTBANKEN 2016 - 2018		
<i>Grote verschillen tussen rechtbanken</i>		
2,3%	3,3% gemiddeld	4,2%

Het ziekteverzuim bij rechters in de rechtbanken was in de periode 2016-2018 gemiddeld 3,3 procent. In 2018 was het 3,4 procent.

De verschillen tussen rechtbanken zijn structureel groot. Bij rechtbank Den Haag is het ziekteverzuim onder rechters meerjarig gezien het laagst, 2,3 procent voor de periode 2016-2018. Alleen bij rechtbank Midden-Nederland lag het ziekteverzuim in de afgelopen drie jaar boven 4 procent.

ZIEKTEVERZUIM ONDERSTEUNEND PERSONEEL RECHTBANKEN 2016 - 2018		
<i>Grote verschillen tussen rechtbanken</i>		
4,5%	6,0% gemiddeld	7,6%

Het ziekteverzuim van het juridisch en administratief ondersteunend personeel bij de rechtbanken was gemiddeld in 2016-2018 6,0 procent. Dat is voor die beroepsgroep aan de hoge kant.

De verschillen tussen rechtbanken in de hoogte van het ziekteverzuim bij juridisch en administratief ondersteunend personeel, zijn groot en structureel van aard. Voor rechtbank Zeeland-West-Brabant was het gemiddeld in 2016-2018 met 4,5 procent het laagst; in 2018 was het echter gestegen naar 5,7 procent. Ook voor rechtbanken Den Haag en Overijssel was het verzuim relatief laag, iets boven de 5 procent. Bij de rechtbanken Amsterdam en Noord-Nederland was het in 2016-2018 het hoogst.

Ziekteverzuim bij hoven en colleges (hoofdstuk 5.2)

ZIEKTEVERZUIM RAADSHEREN HOVEN, CRVB EN CBB 2016-2018		
<i>Grote verschillen tussen hoven</i>		
1,6%	3,6% gemiddeld	6,4%

Het ziekteverzuim bij raadsheren¹ in hoven en colleges was in de periode 2016-2018 gemiddeld 3,6 procent.

Het ziekteverzuim liep in deze periode uiteen van 1,6 procent bij hof Den Haag tot 6,4 procent bij het CBB.

ZIEKTEVERZUIM ONDERSTEUNEND PERSONEEL HOVEN, CRVB EN CBB 2016-2018		
<i>Grote verschillen tussen hoven</i>		
3,2%	5,0% gemiddeld	5,8%

Het ziekteverzuim bij het juridisch en administratief ondersteunend personeel bij hoven en colleges samengenomen was in de periode 2016-2018 gemiddeld 5,0 procent.

De hoven/colleges verschilden in de afgelopen drie jaar van elkaar in de mate van ziekteverzuim bij het ondersteunend personeel. In hof Amsterdam (5,8 procent) was dit het hoogst en bij hof Den Haag (3,2 procent) het laagst.

¹ Raadsheren zijn rechters bij hoven en colleges.

Personele samenstelling (hoofdstuk 5.3)

Aandeel rechters en raadsheren

AANDEEL RECHTERS RECHTBANKEN 2016-2018		
Kleine verschillen tussen rechtbanken		
21%	23% gemiddeld	24%

Het aandeel rechters op de totale personeelsomvang bij rechtbanken was in de periode 2016-2018 gemiddeld 23 procent. Tussen rechtbanken verschilt het aandeel rechters weinig; het varieerde van 21 procent voor rechtbank Zeeland-West-Brabant tot 24 procent voor rechtbank Amsterdam.

AANDEEL RAADSHEREN HOVEN, CRVB EN CBB 2016-2018		
Beperkte verschillen tussen hoven		
34%	41% gemiddeld	47%

Het aandeel raadsheren bij de hoven en colleges, was gemiddeld 41 procent. De variatie was groot. Bij hof Den Haag was het met 47 procent het hoogst, gevolgd door de CBb met 46 procent. Verhoudingsgewijs waren de minste raadsheren werkzaam bij hof Arnhem-Leeuwarden (34 procent).

Aandeel vrouwen bij rechters en raadsheren

AANDEEL VROUWELIJKE RECHTERS RECHTBANKEN 2016-2018		
Grote verschillen tussen rechtbanken		
50%	61% gemiddeld	72%

Steeds meer rechters bij de rechtbanken zijn vrouw: in de periode 2016-2018 was dat 61 procent. De verschillen daarin tussen rechtbanken zijn structureel groot: van 50 procent vrouwen bij rechtbank Overijssel tot 72 procent bij rechtbank Noord-Holland.

AANDEEL VROUWELIJKE RAADSHEREN HOVEN, CRVB EN CBB 2016-2018		
Beperkte verschillen tussen hoven		
45%	51% gemiddeld	60%

Ook het aandeel vrouwelijke raadsheren bij de hoven en de colleges is toegenomen. In de periode 2016-2018 was dat ruim de helft. Tussen hoven waren de verschillen minder groot dan bij de rechtbanken: het varieerde van 45 procent bij hof Amsterdam tot 54 procent in Den Haag. Bij de CRvB is het opvallend hoger, 60 procent.

Bij rechtbanken zijn ruim zeven op de tien medewerkers van het ondersteunend personeel (administratief en juridisch ondersteunend personeel samen genomen) vrouw. Van het ondersteunend personeel bij de hoven is dit nog enkele procenten meer (74 procent).

Leeftijdsopbouw rechters en raadsheren

De leeftijd van rechters en raadsheren is relatief hoog. Bovendien is de leeftijd van rechters en raadsheren in 2018 weer licht toegenomen, nadat in 2017 sprake was van een afname.

In 2018 is bij de rechtbanken het aandeel van 50 jaar of ouder 56 procent.

De verschillen tussen rechtbanken zijn groot.

AANDEEL RECHTERS 50 JAAR OF OUDER RECHTBANKEN 2016-2018		
Grote verschillen tussen rechtbanken		
51%	55% gemiddeld	64%

Het aandeel raadsheren van 50 jaar of ouder bij de hoven is in 2018 82 procent. De verschillen tussen hoven zijn beperkt.

AANDEEL RECHTERS 50 JAAR OF OUDER HOVEN 2016-2018		
Beperkte verschillen tussen hoven		
81%	82% gemiddeld	85%

3 Kwaliteitskengetallen

Het begrip ‘kwaliteit van rechtspraak’ omvat vele deelaspecten, waarbij het ene beter te meten is dan het andere. De kengetallen voor de gerechten bestrijken een aantal belangrijke onderdelen van de kwaliteit van het rechtspreken en van het functioneren van de Rechtspraak, maar niet alles en niet bij alle uitkomsten valt een rechtstreekse conclusie te trekken over de mate van kwaliteit van rechtspreken.

Van de door procespartijen gepercipieerde kwaliteit van het rechtspreken geven de periodiek uitgevoerde klantwaarderingsonderzoeken een goede indicatie, zoals hoofdstuk 3.1 laat zien.

Echter, hoe vaak uitspraken juridisch correct zijn, is met de geregistreerde gegevens niet meetbaar. Wel is een van de kengetallen de ‘mate van appel’, maar die is van veel meer factoren afhankelijk dan alleen de kwaliteit van een vonnis; meer daarover in hoofdstuk 3.10.

De snelheid waarmee een uitspraak tot stand komt is een belangrijke kwaliteitsbepalende factor. Hiervan wordt zowel de feitelijke duur als het oordeel van procespartijen over die duur in beeld gebracht.

Een vergelijking tussen gerechten in het aantal klachten en wrakingen vindt in de kengetallenrapportage eveneens plaats. Daaruit vallen geen directe conclusies te trekken over (ontwikkelingen in) de kwaliteit van de rechtspraak, maar de uitkomsten zouden aanleiding kunnen vormen om onderzoek te doen naar de achtergronden.

Verder zijn indicatoren ontwikkeld die weliswaar op zichzelf geen directe meting van kwaliteit inhouden, maar die wel een indicatie geven van de mate waarin een middel of instrument wordt ingezet om de kwaliteit te bevorderen.

Het publiceren van belangrijke vonnissen bijvoorbeeld, is een instrument ter bevordering van rechtseenheid en de publicatiegraad is om die reden als kwaliteitsindicator opgenomen.

Een maat voor de inzet van deskundigheidsbevordering is de mate van permanente educatie.

Behandeling in een meervoudige kamer (behandeling door drie rechters) kan de rechtseenheid en kwaliteit bevorderen. De mate van meervoudig kamerbehandeling wordt daarom in kaart gebracht.

De kwaliteitskengetallen in de kengetallenrapportage zijn:

1. Tevredenheid van procespartijen over het rechtspreken
2. Tevredenheid van procespartijen over de procesduur
3. Lengte van procedures
4. Bewijsmotivering strafzaken (Promis)
5. Aandeel zaken behandeld door de meervoudige kamer
6. Permanente educatie
7. Publicatie van uitspraken
8. Klachten
9. Wrakingen
10. Mediation
11. Appelpercentages

3.1 Waardering voor het rechtspreken en over de procesduur

3.1.1 Inleiding

De Rechtspraak vindt het belangrijk om te weten hoe mensen een bezoek aan een rechtspraaklocatie ervaren en hoe tevreden zij zijn over de gang van zaken bij het betreffende gerecht. Daarom laat de Rechtspraak elke drie jaar bij de gerechten een klantwaarderingsonderzoek (KWO) uitvoeren. Daarin geven professionele procespartijen en burgers die bij een rechtszaak zijn betrokken, aan hoe tevreden zij zijn over de gang van zaken bij het betreffende gerecht.

In de periode 2001-2004 zijn voor de eerste keer dergelijke onderzoeken gehouden. Vervolgens in de periode 2005-2007. Het derde meetpunt was 2011, het vierde 2014 en het laatste betrof 2017. Vanaf 2011 vinden de onderzoeken elke drie jaar bij alle gerechten op dezelfde wijze en gelijktijdig plaats. De eenduidigheid, vergelijkbaarheid en bruikbaarheid van de uitkomsten zijn daardoor verbeterd. Verschillen met uitkomsten van metingen voor 2011 kunnen deels het gevolg zijn van andere methodes en vraagstellingen.

Doel

Het doel van het KWO is tweeledig. In de eerste plaats verantwoording afleggen aan de Nederlandse samenleving over het functioneren van de Rechtspraak. Daarnaast het bieden van aanknopingspunten voor verbetering van de kwaliteit van de prestaties en de dienstverlening van de gerechten. In de gepubliceerde deelrapporten² van het KWO-2017 gebeurt dat onder meer op basis van benchmarking.

Doelgroepen

Er zijn twee groepen geënquêteerden: enerzijds professionele partijen en anderzijds rechtzoekenden en verdachten. Professionele partijen zijn advocaten, rechtshulpverleners, officieren van justitie, advocaten-generaal, deurwaarders, professioneel gemachtigden (van bijvoorbeeld gemeenten), rechtsbijstandsverzekeraars, bewindvoerders, de IND, UWV, de Raad voor de Kinderbescherming, de Sociale Verzekeringsbank, Reclassering Nederland, Bureaus Jeugdzorg, de Belastingdienst en enkele overige klanten.

Rechtzoekenden zijn mensen die bij een rechtszaak zijn betrokken. Dit kunnen gedaagden zijn, (niet gedetineerde) verdachten, verweerders, verzoekers en eisers. Zowel burgers als afgevaardigden van een bedrijf (zoals de bedrijfsjurist) kunnen

in een zaak de rechtzoekende zijn. Ook belastingadviseurs bij belastingrechtzaken worden tot de rechtzoekenden gerekend, aangezien de betrokkene zelf vaak afwezig is. Het gaat hierbij niet om de belastinginspecteurs van de Belastingdienst; die worden tot de groep professionals gerekend.

Slachtoffers³ en curatoren zijn in 2017 afzonderlijk bevraagd, maar in eerdere jaren niet. In deze kengetallenrapportage vindt een vergelijking plaats met eerdere KWO's en zijn de uitkomsten voor slachtoffers en curatoren daarom niet meegenomen. Niet geënquêteerd zijn gedetineerden, personen bij een vreemdelingenrechtszaak, kinderen onder de 18 jaar en belanghebbenden zoals getuigen, deskundigen en bezoekers.

Nieuwe presentatie- en meetmethodiek van de uitkomsten

In de vorige klantwaarderingsonderzoeken van 2014 en eerder werden de scores uitgedrukt in het percentage (zeer) tevreden⁴. Die score kon in theorie lopen van 0 tot 100 procent.

In het KWO-2017 is een waarderingsscore geconstrueerd: het percentage (zeer) tevreden minus het percentage (zeer) ontevreden. Een dergelijke score kan in theorie lopen van -100 tot 100. Een waarderingsscore van 0 betekent dat er evenveel tevreden als ontevreden zijn, een positieve waarderingsscore betekent dat er meer tevreden zijn dan ontevreden en in het geval van een negatieve score zijn er meer ontevreden dan tevreden.

De KWO-thema's geselecteerd voor de kengetallen 'rechtspreken' en 'doorlooptijd'

Men kon in het KWO zijn tevredenheid aangeven over verschillende thema's:

- de ontvangst bij de aankomst in het gerecht
- de bereikbaarheid van het gerecht
- de informatievoorziening op Rechtspraak.nl
- de uitleg bij gerecht over het verloop van de zaak
- de ontvangst(faciliteiten) voor aanvang van een zitting
- de administratieve contacten aangaande zitting/zaak
- het rechterlijk functioneren
- de uitspraak
- de doorlooptijd.

² Voor de volledige rapportage 2017, zie <https://www.rechtspraak.nl/klant-waarderingsonderzoek>

³ Vanaf 2017 worden ook slachtoffers meegenomen in het onderzoek.

⁴ Percentage tevreden plus percentage zeer tevreden. Wat niet wilde zeggen dat de rest allemaal ontevreden was, want een aanzienlijke groep scoorde neutraal.

Om het aantal kengetallen beperkt te houden heeft de Rechtspraak gekozen slechts een selectie van KWO-uitkomsten als kengetal in deze rapportage op te nemen: de waardering voor het rechtspreken (rechterlijk functioneren en uitspraak) en de doorlooptijden, dus alleen de laatste drie KWO-thema's. Hieronder is schematisch weergegeven welke thema's uit het KWO zijn meegenomen en welke enquêtevragen het betreft.

Kengetal	KWO-thema	Enquêtevraag
RECHTSPREKEN	rechterlijk functioneren	- onpartijdigheid van de rechter - deskundigheid van de rechter - omgang met en bejegening van partijen <i>meerdere vragen</i>
	uitspraak	- begrijpelijkheid - onderbouwing - rechtseenheid
DOORLOOPTIJD	doorlooptijd	- de duur van de procedure

In hoofdstuk 3.1.2 is het landelijke beeld te vinden van de algemene waardering voor de gerechten.

Hoofdstuk 3.1.3 laat het landelijke beeld zien wat de waardering over het rechtspreken in het bijzonder is, waarna de waardering voor het rechtspreken bij de afzonderlijke rechtbanken en hoven wordt behandeld in de hoofdstukken 3.1.4 en 3.1.5. De waardering voor de procesduur is beschreven in hoofdstuk 3.1.6.

*Voor procespartijen belangrijkste factoren die de hoogte van hun algemene waardering bepalen*⁵

Bij rechtzoekenden blijkt de algemene waardering voor de Rechtspraak bij gerechten het sterkst te worden beïnvloed door:

- de waardering voor het rechterlijk functioneren
- de waardering voor de uitspraak
- de waardering voor de uitleg over zitting en zaak.

Anders gezegd, de algemene waardering van rechtzoekenden voor een gerecht is hoger naarmate de waardering voor genoemde onderdelen hoger is. Omdat de scores van rechtzoekenden op deze drie aspecten hoog bleken, kwam er bij rechtzoekenden ook een hoge algemene waarderingsscore uit.

Daarnaast bleek uit eerdere analyses dat de waarderingsscore van rechtzoekenden verband hield met de (verwachte) uitspraak. Bij een voor de rechtzoekende (naar verwachting) voordelige uitspraak was deze beduidend vaker tevreden over de Rechtspraak bij dat gerecht dan bij een voor hem (naar verwachting) nadelige uitspraak.

Bij de professionals blijkt de algemene waardering voor de Rechtspraak bij een gerecht het sterkst afhankelijk van:

- de waardering voor het rechterlijk functioneren
- de waardering voor de uitspraak
- de administratieve contacten
- de doorlooptijd van rechtszaken.

Deze uitkomsten duiden er op dat de dat de voor de kengetallenrapportage gebruikte selectie van KWO-thema's volgens betrokken procespartijen, inderdaad de belangrijkste aspecten zijn die hun waarderingsoordeel bepalen. Uitzondering vormt het thema 'administratieve' contacten, dat niet als kengetal is geselecteerd.

3.1.2 Algemene waardering voor gerechten, landelijk beeld

In deze paragraaf komt de *algemene waardering* voor de rechtspraak(organisatie) bij een gerecht aan de orde. Deze is gemeten door aan rechtzoekenden en professionals de volgende algemene vraag te stellen: "Alles bij elkaar genomen: hoe tevreden bent u over de gang van zaken bij dit gerecht?".

Uit figuur 1 blijkt dat de waarderingsscore⁶ van rechtzoekenden in de periode 2011-2017 hoog en redelijk stabiel was, tussen de 75 en 79. In 2017 was het 77.

Die waarderingsscore van 77 hield in dat verreweg de meesten, 84 procent, tevreden waren over het functioneren van de Rechtspraak bij de gerechten.

Slechts een kleine minderheid (7 procent) was ontevreden.⁷

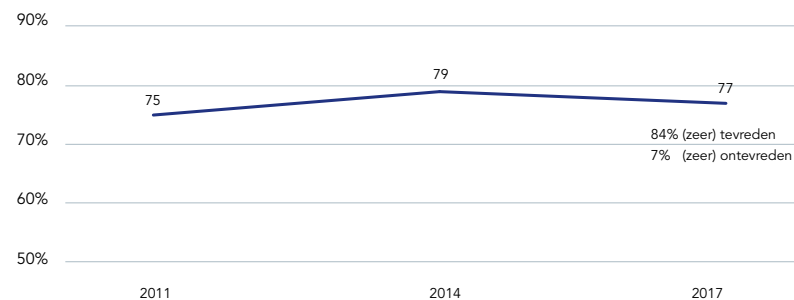
De waarderingsscore van slachtoffers lag overigens met 58 beduidend lager dan bovengenoemde 77 bij geënuquêteerden die onder de noemer rechtzoekenden zijn bevestigd.

⁵ KWO-rapport 2017, blz. 20 en 61

⁶ De waarderingsscore = percentage (zeer) tevreden minus percentage (zeer) ontevreden: van min 100 tot plus 100. Evenveel tevreden als niet tevreden geeft een score van 0. Zie 3.1.1 'Nieuwe presentatie- en meetmethodiek van de uitkomsten'.

⁷ KWO-rapport 2017, blz. 20-22.

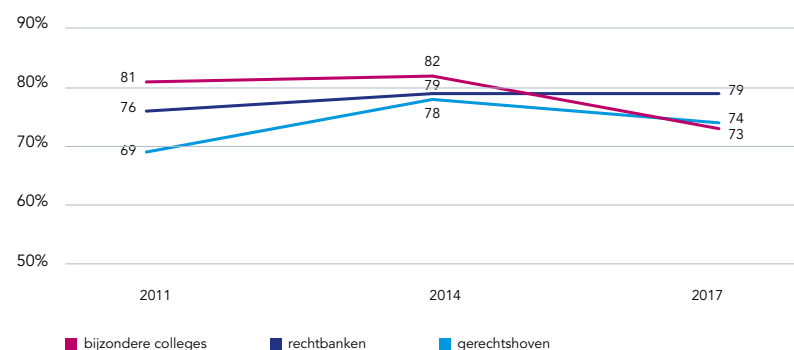
Figuur 1. Algemene waarderingsscore, rechtzoekenden, 2011, 2014 en 2017

De ontwikkeling in de tijd van de algemene waardering verschilde naar gelang het type gerecht, zoals in figuur 2 zichtbaar is:

- voor rechtbanken is de waardering van rechtzoekenden in lichte mate toegenomen van 76 in 2011 naar 79 in 2017, en die ligt daarmee hoger dan de bij de andere typen gerechten.
- na de sterke toename van de waardering van rechtzoekenden voor de hoven in 2014 naar 78 is deze weer wat gedaald naar 74 in 2017, maar is daarmee nog wel hoger dan in 2011.
- waar de waardering van rechtzoekenden voor de colleges in 2011 en 2014 verhoudingsgewijs hoog was, is deze in 2017 afgenomen naar 73.

Figuur 2. Algemene waarderingsscore naar type gerecht, rechtzoekenden, 2011, 2014 en 2017

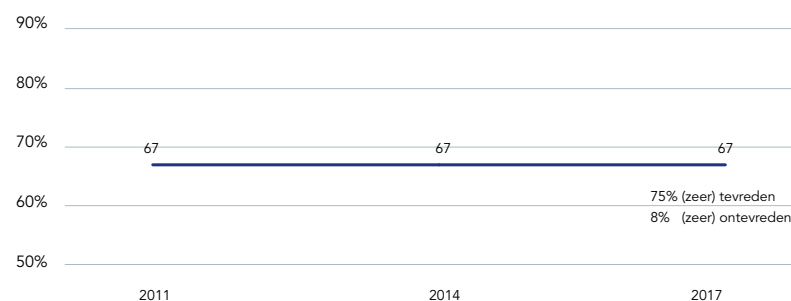

De mate van tevredenheid bij rechtzoekenden verschilt per rechtsgebied.⁸

Zo waren ze bij rechtbanken het minst tevreden over de strafzaken aldaar en het meest tevreden over handelsrecht en bestuursrechtelijke zaken.

De algemene waarderingsscore van professionals voor de Rechtspraak is in de periode 2011-2017 uitermate stabiel op 67, blijkt uit figuur 3. Dat is 10 punten lager dan de waarderingsscore van 77 bij rechtzoekenden, maar houdt nog steeds een hoge mate van tevredenheid in: verreweg de meeste professionals, 75 procent, waren tevreden over de Rechtspraak en slechts een kleine minderheid, 8 procent, was daarover ontevreden.⁹

Figuur 3. Algemene waarderingsscore, professionals, 2011, 2014 en 2017

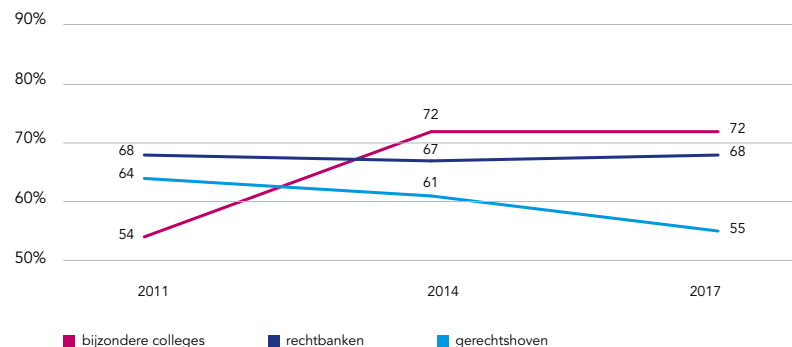
Er zijn verschillen tussen type gerechten in ontwikkeling van de waarderingsscore (figuur 4):

- voor rechtbanken is de waardering van professionals sinds 2011 stabiel op rond de 68.
- de waardering van professionals voor de hoven is gestaag afgenomen naar van 64 in 2011 naar 55 in 2017.
- de waardering van professionals voor de colleges lag in 2011 nog relatief laag, maar is na de sterke toename in 2014 gestegen tot 72, wat ook de uitkomst in 2017 is.

⁸ KWO-rapport 2017, blz. 41.

⁹ KWO-rapport 2017, blz. 63-65.

Figuur 4. Algemene waarderingsscore naar type gerecht, professionals, 2011, 2014 en 2017

De mate van tevredenheid bij professionals verschilt naar gelang het type rechtsgebied. De tevredenheid over rechtbanken¹⁰ was gemiddeld 75 procent. Weinig afwijking van dat gemiddelde was er te zien bij familierechtelijke zaken (75 procent) en civiele kantonzaken (78 procent) en strafzaken (71 procent). Bovengemiddeld tevreden waren professionals over rechtszaken bij rechtbanken op het gebied van bestuursrecht (79 procent) en het vreemdelingenrecht (84 procent). Ondergemiddeld was de tevredenheid over rechtszaken op het gebied van handelsrecht (67 procent).

3.1.3 Waardering voor het rechtspreken, landelijk beeld

Het KWO-thema 'het rechterlijk functioneren' vormt onderdeel van het kengetal 'het rechtspreken'. Het rechterlijk functioneren is onderscheiden in drie deelthema's:

- de onpartijdigheid van de rechter(s)
- de deskundigheid van de rechter(s)
- de bejegening en omgang door de rechter(s) met partijen

Daarnaast valt het KWO-thema 'de uitspraak' onder het kengetal 'het rechtspreken'.

In tabel 1 zijn de waarderingsscores van procespartijen op deze vier deelthema's te zien en op het gemiddelde van die vier deelthema's. De tabel laat zien dat de

gemiddelde waarderingsscore voor het rechtspreken 79 was (één na laatste kolom, onderste percentage). Ook is te zien (één na laatste kolom) dat hierin slechts een beperkt verschil bestaat tussen professionals (77) en rechtzoekenden (81). Bij de algemene waardering (zie 3.1.2) voor de gerechten was een veel groter verschil te zien tussen rechtzoekenden en professionals.

In grote lijnen is de waardering voor het rechtspreken in 2017 even hoog als in 2014 (laatste kolom). De waardering van rechtzoekenden over het rechtspreken bij de CRvB (69) is wel sterk afgenomen en is in verhouding tot andere gerechten relatief laag (één na laatste kolom). Professionals waarderen de CRvB juist bijzonder hoog (87) op alle onderdelen van het rechtspreken. Hierbij wel de aantekening dat het aantal rechtzoekenden dat ondervraagd is over de CRvB klein was, wat het resultaat minder betrouwbaar maakt. En de waardering voor uitspraak (met een hoge waarderingsscore van 83) is niet meegenomen bij de rechtzoekenden vanwege te weinig respondenten (n=6).

Rechtzoekenden zijn het meest tevreden over het rechtspreken bij het CBb (90), op de drie gemeten deelthema's.¹¹ Professionals waarderen het CBb relatief hoog op de onderdelen onpartijdigheid en bejegening door de rechter.

De waardering voor het rechtspreken bij hoven lag over het algemeen niet ver van het gemiddelde van alle gerechten, alleen lag de waardering voor de uitspraak beneden het gemiddelde. Rechtzoekende hadden daarbij een ondergemiddelde waardering voor de onpartijdigheid (69) bij de hoven.

De uitkomsten voor rechtbanken weken op geen van de onderdelen duidelijk af van de gemiddelden van alle gerechten.

¹⁰ KWO-rapport 2017, blz. 84.

¹¹ De waardering van rechtzoekenden voor de uitspraken bij CRvB en CBb is niet meegenomen omdat deze slechts door een beperkt aantal respondenten is ingevuld.

Tabel 1. Waarderingscores voor het rechtspreken, KWO 2017

	Onpartij- digheid	Deskundig- heid	Bejegening door rechter	Uitspraak	Gemiddelde recht- spreken	2017 t.o.v. 2014
Professionals						
Rechtbanken	79	82	82	69	78	=
Gerechtshoven	75	78	77	62	73	=
CRvB	85	94	88	81	87	=
CBb	87	77	87	66	79	=
Gemiddelde professionals	79	82	81	70	77	=
Rechtzoekenden						
Rechtbanken	78	83	85	84	82	=
Gerechtshoven	69	79	81	77	77	=
CRvB	66	72	68		69	-
CBb	88	88	94		90	=
Gemiddelde rechtzoekenden	76	82	84	83	81	=
Gemiddelde	77	82	82	77	79	=
Totaal gerechten	81%	85%	83%	72%	80%	=

Onpartijdigheid en deskundigheid (tabel 1, 1° en 2° cijferkolom)

Onpartijdigheid en deskundigheid behoren tot de kernwaarden van de Rechtspraak. Professionals en rechtzoekenden samen waarderen de deskundigheid hoog met een score van 82. Dat is nog iets hoger dan de waarderingscore van 77 voor onpartijdigheid.

De waardering van rechtzoekenden voor de deskundigheid van rechters bij rechtbanken en raadsheren bij hoven verschilde weinig van de waardering van professionals voor hun deskundigheid; de scores liggen allemaal rond de 80. Alleen waardeerde men de deskundigheid van CRvB en CBb duidelijk anders dan bij andere gerechten. Rechtzoekenden waardeerden de deskundigheid bij de CRvB minder dan gemiddeld met 72, waar professionals met 94 daarvoor juist de hoogste waardering hadden. Rechtzoekenden waardeerden met 88 de deskundigheid van raadsheren bij het CBb relatief hoog.

De waardering van professionals voor de onpartijdigheid van rechters bij rechtbanken was even hoog als die van rechtzoekenden. Rechtzoekenden waardeerden de onpartijdigheid van raadsheren bij hoven met 69 minder dan gemiddeld, duidelijk lager dan de waardering van professionals (75).

Bejegening door de rechter (tabel 1, 3° cijferkolom)

De meting van de waardering voor de bejegening door de rechter van partijen is gesplitst in de volgende onderwerpen:

- de ruimte die de rechter biedt aan procespartij om zijn verhaal te doen
- het luisteren door de rechter naar de standpunten
- het inleven door de rechter in de situatie
- de begrijpelijkheid van het besprokene
- het serieus nemen van de partijen door de rechter
- de wijze van omgang met de rechtzoekende door de rechter
- de wijze van omgang met de professional door de rechter
- de wijze van omgang met de verdachte/cliënt door de rechter, *alleen gevraagd aan professionals*
- de wijze van omgang met de OVJ door de rechter, *alleen gevraagd aan professionals*.

Met een gemiddelde score van 82 waardeerden partijen de bejegening door rechters en raadsheren hoog. Over het CBb waren professionals op dit punt met 87 zelfs meer dan gemiddeld tevreden. Professionals waren ook met 88 meer dan gemiddeld tevreden over de bejegening door raadsheren bij de CRvB, maar de waardering van rechtzoekenden was er, met 68, beduidend lager.

Uitspraak (tabel 1, 4° cijferkolom)

De waardering over de uitspraak is gemeten door te vragen naar:

- de begrijpelijkheid van de beslissing
- de motivering van of uitleg bij de beslissing
- de rechtseenheid (passendheid in bestendige jurisprudentie), *alleen gevraagd aan professionals*.

De waardering van rechtzoekenden voor de uitspraak bij rechtbanken (84) en hoven (77) is beduidend hoger dan wat de professionele partijen daarvan vinden; vooral de waardering van professionals voor de uitspraken bij hoven is relatief laag (62).

Professionals hadden een relatief hoge waardering voor uitspraken bij de CRvB.

Motivering van de uitspraak

De motivering van de uitspraak gaat over waarom de rechter deze beslissing genomen heeft. Gevraagd is of men tevreden was over de uitleg van de rechter over de reden(en) voor zijn beslissing.

Uit analyses is gebleken dat de mate waarin rechtzoekenden en professionals tevreden zijn over de motivering van de beslissing sterk van invloed is op de algemene waardering voor de Rechtspraak bij gerechten. Een hogere waardering voor de motivering van beslissingen leidt tot een betere algemene waardering.

Professionals

De waardering van professionals voor de motivering van de uitspraak is sinds 2005 aanzienlijk toegenomen, tot circa 73 procent (zeer) tevreden daarover in 2017.

De waardering voor de motivering week in 2017 weinig af van die in 2014: 73 procent versus 76 procent (zeer) tevreden (tabel 2).

Tabel 2. Percentage professionals tevreden over de motivering van uitspraken

2001 t/m 2004	2005 t/m 2007	2011	2014	2017
52%	59%	71%	76%	73%

Uit tabel 3 blijkt dat het percentage (zeer) tevreden over de motivering van de uitspraak van 73 procent overeenkomt met een waarderingsscore van 63. Tevens is te zien dat de waardering voor uitspraken bij de CRvB in 2017 toenam en duidelijk bovengemiddeld hoog is. De waardering voor de motivering van uitspraken bij de hoven en het CBb nam in 2017 af en is iets onder het gemiddelde komen te liggen.

Tabel 3. Waardering professionals voor motivering van uitspraken

	% (zeer) tevreden		waarderingsscore	
	2017	2017 t.o.v. 2014	2017	2017 t.o.v. 2014
Rechtbanken	73%	=	64	=
Gerechtshoven	71%	-	58	-
CRvB	79%	+	74	+
CBb	71%	-	59	-
Gemiddelde	73%	=	63	=

Rechtzoekenden

De waardering van rechtzoekenden voor de motivering van de uitspraak is in 2017 toegenomen in vergelijking met 2014. Van de rechtzoekenden is 85 procent daarover (zeer) tevreden, beduidend hoger dan de professionals.

Rechtseenheid: oordeel professionals

Waar in vorige KWO-onderzoeken aan professionals gevraagd werd naar de tevredenheid over de rechtseenheid is in het nieuwe KWO gevraagd naar de tevredenheid over 'de mate waarin de beslissing past in de bestendige jurisprudentie'.

We gebruiken in deze rapportage nog de term rechtseenheid bij de uitspraak.

Rechtseenheid heeft niet alleen ten doel gelijke gevallen gelijk te behandelen, maar het vergroot ook de voorspelbaarheid van rechterlijke beslissingen. Het bevindt zich op het spanningsveld tussen 'gelijke monniken, gelijke kappen' en rekening houden met verschillen in te beoordelen zaken.

Bevordering van rechtseenheid vindt bijvoorbeeld plaats door samenwerking tussen rechters gericht op richtinggevende uitspraken of door het maken van afspraken. Dat laatste vooral als het om kwantificeerbare zaken gaat, zoals de hoogte van alimentatie.

Omdat rechters onafhankelijk moeten kunnen oordelen, zijn er geen richtlijnen voor de strafmaat anders dan wat de wet voorschrijft. Wel hebben rechters oriëntatiepunten voor straftoemeting vastgesteld. Ze geven weer wat collega's voor soortgelijke feiten in het algemeen opleggen en zijn tot stand gekomen op basis van een inventarisatie van de praktijk en na consultatie van alle gerechten. Het zijn geen voorschriften, maar ze geven ze de rechter houvast bij de beoordeling van de te beoordelen strafzaak, waarin hij vervolgens rekening zal houden met voor die zaak specifieke straf vermeerderende of straf verminderende factoren.

Hoewel de oriëntatiepunten bedoeld zijn voor intern gebruik, kijken advocaten en officieren van justitie er ook naar als ze argumenten zoeken voor een lichtere of zwaardere straf.

Uit analyses is gebleken dat de mate waarin professionals tevreden zijn over de rechtseenheid sterk van invloed is op de algemene waardering voor de Rechtspraak bij gerechten.

In de afgelopen jaren is in de ogen van professionele partijen die betrokken zijn bij rechtszaken, aanzienlijke vooruitgang geboekt op het gebied van rechtseenheid. De waardering van professionals daarover nam toe van 38 procent (zeer) tevreden in 2004 tot 72 procent (zeer) tevreden in 2017 (tabel 4).

Tabel 4. Percentage professionals tevreden over de rechtseenheid van uitspraken

2001 t/m 2004	2005 t/m 2007	2011	2014	2017
38%	50%	60%	66%	72%

Uit tabel 5 blijkt dat het percentage (zeer) tevreden over de rechtseenheid van 72 procent overeenkomt met een waarderingsscore van 64. Het hoogst werd de rechtseenheid bij het CBb en de CRvB gewaardeerd.

Tabel 5. Waardering professionals voor rechtseenheid van uitspraken

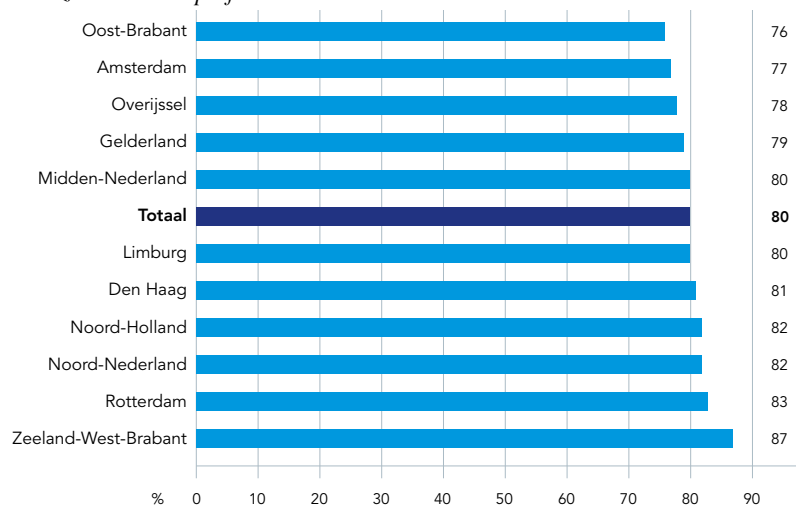
	% (zeer) tevreden		waarderingsscore	
	2017	2017 t.o.v. 2014	2017	2017 t.o.v. 2014
Rechtbanken	71%	+	64	+
Gerechtshoven	69%	=	57	=
CRvB	83%	=	79	=
CBb	84%	+	81	+
Gemiddelde	72%	=	64	=

3.1.4 Waardering voor het rechtspreken bij rechtbanken

Uit figuur 5 en tabel 1 in bijlage 2, blijkt dat de gemiddelde waarderingsscore voor de kwaliteit van rechtspreken bij rechtbanken uitkwam op 80, dat is ongeveer even hoog als in 2014. Professionals waardeerden dat met 78 (figuur 6) slechts weinig lager dan rechtzoekenden met 82 (figuur 7).

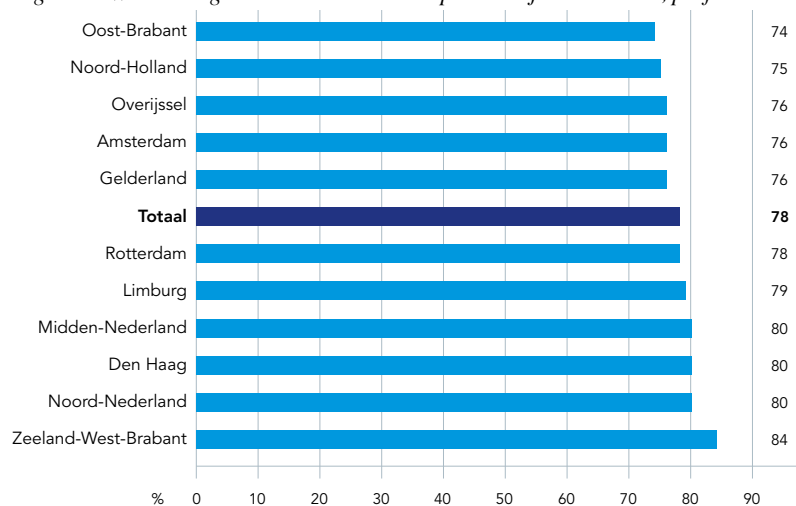
Alleen voor het rechtspreken bij rechtbank Zeeland-West-Brabant was de waardering duidelijk bovengemiddeld (87); zowel voor rechtzoekenden (figuur 7) als professionele partijen (figuur 6). Rechtzoekenden waren daarnaast bovengemiddeld tevreden over het rechtspreken in Noord-Holland.

Figuur 5. Waarderingsscores voor het rechtspreken bij rechtbanken, rechtzoekenden en professionals

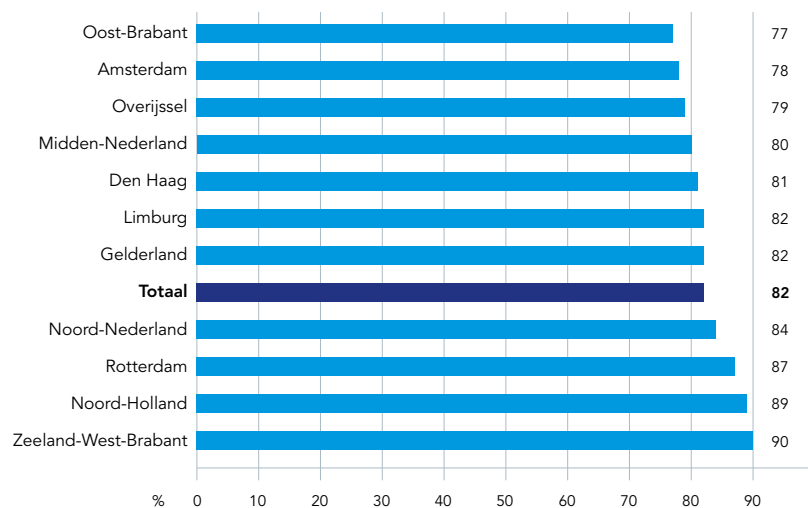

De totaalscores op het gebied van waardering voor het rechtspreken in 2017 weken bij geen van de rechtbanken sterk af van 2014.

Figuur 6. Waarderingsscores voor het rechtspreken bij rechtbanken, professionals

Figuur 7. Waarderingscores voor het rechtspreken bij rechtbanken, rechtzoekenden

3.1.5 Waardering voor het rechtspreken bij hoven en colleges

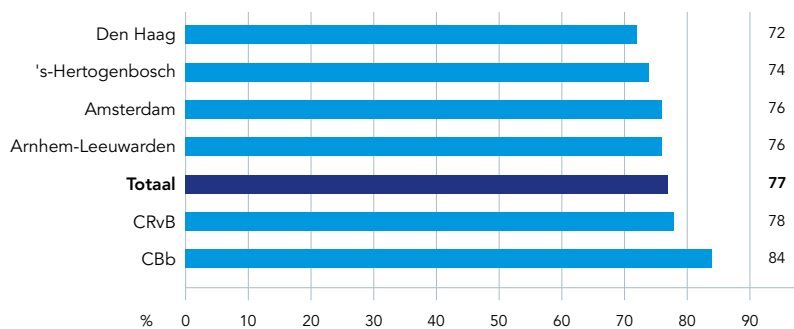
Uit figuur 8 blijkt dat de waarderingsscore voor de kwaliteit van het rechtspreken bij hoven en colleges samengenomen, uitkwam op 77, en dat is ongeveer even hoog als in 2014. Professionals waardeerden dat gemiddeld met 76 (figuur 9), ongeveer even hoog als de 77 van rechtzoekenden (figuur 10 en tabel 1, bijlage 3).

De verschillen tussen de hoven zijn klein, professionals en rechtzoekenden samengenomen, zoals uit figuur 8 blijkt. Wel zijn er verschillen in waardering tussen rechtzoekenden en professionals voor afzonderlijke hoven. Ondergemiddeld was de waardering van professionals voor het rechtspreken bij hof Den Haag (figuur 9). Rechtzoekenden waardeerden het rechtspreken bij hof Amsterdam met 70 ondergemiddeld (figuur 10) en dat is een stuk lager dan de waarderingsscore van 82 bij professionals (figuur 9). Bij de andere hoven waren de waarderingsscores van rechtzoekenden juist hoger dan die van professionals.

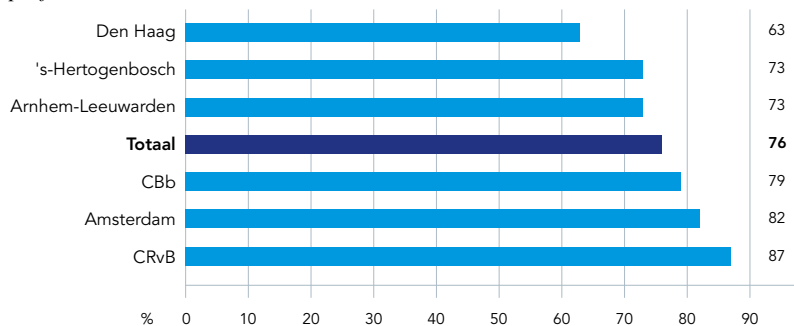
De waarderingsscore voor het rechtspreken was met 84 het hoogst bij het CBb (figuur 8). Dit is het gevolg van de hoge waarderingsscore van 90 bij rechtzoekenden (figuur 10).

De waarderingsscore van professionals en rechtzoekenden samengenomen voor het rechtspreken bij de CRvB lag met 78 (figuur 8) in de buurt van het gemiddelde. De waardering van professionals voor CRvB was met 87 bovengemiddeld (figuur 9), maar die van rechtzoekenden was met 69 ondergemiddeld (figuur 10).

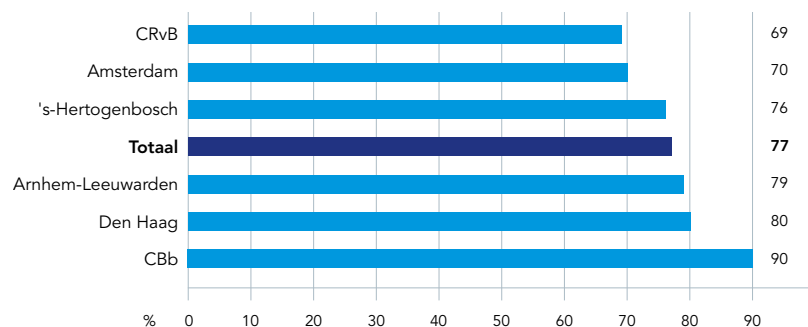
Figuur 8. Waarderingscores voor het rechtspreken bij hoven en colleges, rechtzoekenden en professionals

Figuur 9. Waarderingscores voor het rechtspreken bij hoven en colleges, professionals

Figuur 10. Waarderingscores voor het rechtspreken bij hoven en colleges, rechtzoekenden

3.1.6 Mate van waardering voor de procesduur, algemeen

Over het algemeen was de waardering in 2017 voor de duur van rechtszaken bij gerechten betrekkelijk gering. Bij rechtbanken waren nog net wat meer tevreden partijen dan ontevreden partijen (score = 16). Bij de hoven was dat vrijwel in evenwicht (score = -2). Bij het CBb verbeterde de waardering daarvoor in vergelijking met 2014 weliswaar, maar die was samen met de score voor de CRvB nog steeds het laagst van alle gerechten.

Tabel 6. Waarderingscore voor procesduur KWO 2017

	Professionals	Rechtzoekenden	Totaal	2017 t.o.v. 2014
Rechtbanken	7	25	16	-
Gerechtshoven	-9	5	-2	=
CRvB	-35	-28	-32	=
CBb	-54	-3	-28	+

Professionals hadden in 2017 minder waardering voor de procesduur dan de rechtzoekenden, zoals uit tabel 6 blijkt. Dat was ook het geval bij de vorige metingen in 2011 en 2014.

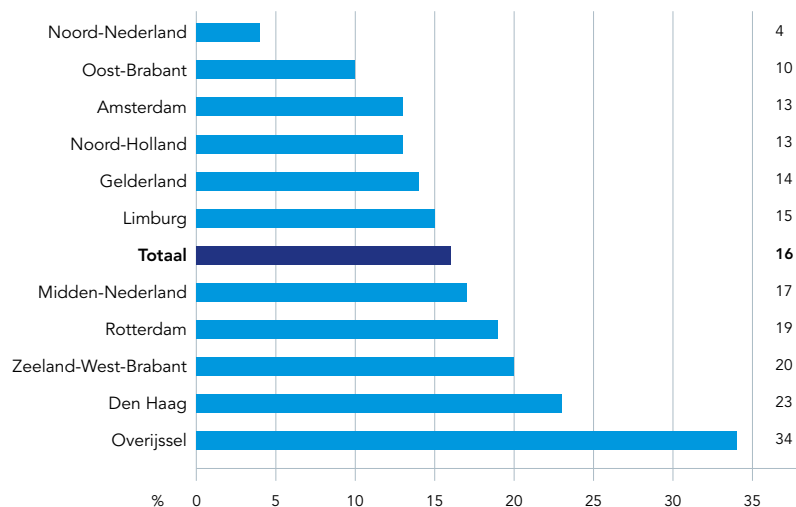
Voor de score van professionals van -54 voor de duur van rechtszaken bij het CBb valt op. Professionals blijken over het algemeen minder tevreden over de termijn tussen aanbrengen van de zaak en de eerste zitting dan over de termijn tussen de laatste zittingsdag en de uitspraak.

3.1.7 Waardering voor de procesduur bij rechtbanken

De waardering voor de procesduur (door professionals en rechtzoekenden samen) bij de afzonderlijke rechtbanken liep sterk uiteen, zoals blijkt uit figuur 11 en tabel 2 in bijlage 2.

De waardering voor de tijdigheid bij de rechtbanken Overijssel (waarderingsscore 34) en Den Haag (waarderingsscore 23) was bovengemiddeld. De waardering voor de duur was het laagst bij de rechtbank Noord-Nederland (waarderingsscore 4). De waarderingsscores voor de overige rechtbanken lagen rond het gemiddelde.

Figuur 11. Waarderingscores voor de procesduur bij rechtbanken, rechtzoekenden en professionals

Bij vrijwel alle rechtbanken is de waardering voor de procesduur afgenomen in vergelijking met 2014. Alleen bij rechtbank Limburg is geen verschil te zien en bij rechtbank Amsterdam is de waardering voor de procesduur juist verbeterd in vergelijking met 2014.

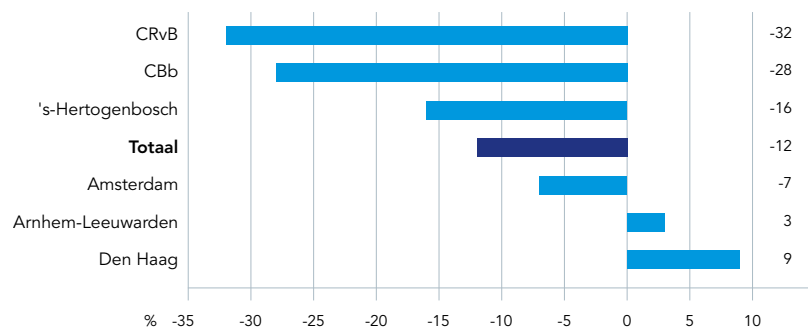
3.1.8 Waardering voor de procesduur bij hoven en colleges

Zoals eerder geconstateerd bij tabel 6, was de waardering voor de procesduur (door professionals en rechtzoekenden samen) bij alle hoven laag. Gemiddeld kwam de waarderingsscore uit op -2.

Uit figuur 12 en tabel 2 in bijlage 3, blijkt dat de verschillen tussen hoven op dit punt groot zijn. Van de hoven had 's-Hertogenbosch in 2017 de laagste waarderingscore en hof Den Haag de hoogste.

De beide colleges scoren nog lager dan de hoven.

Figuur 12. Waarderingscores voor de procesduur bij hoven en colleges, rechtzoekenden en professionals

De waardering voor de duur bij het CBb verbeterde in vergelijking met 2014.

De waardering voor de procesduur bij de hoven Amsterdam en 's-Hertogenbosch en die bij de CRvB, is afgenomen in vergelijking met 2014. De waardering voor de duur bij de hoven Arnhem-Leeuwarden en Den Haag is gelijk gebleven.

3.2 Duur van rechtszaken

3.2.1 Inleiding

Het is maatschappelijk en economisch relevant dat rechtszaken zo kort mogelijk duren. Partijen in rechtszaken, burgers en professionele partijen, vinden het belangrijk dat rechtspraak tijdig is en ook dat rechtszaken nu te lang duren. Daarom is in de Agenda van de Rechtspraak het streven opgenomen om rechtszaken in zo kort mogelijke tijd af te doen, zonder dat dit ten koste gaat van de aandacht en zorgvuldigheid die de rechter nodig acht. Ook is in 2018 het project 'Doorlooptijden' in het leven geroepen om over de gehele breedte van de organisatie tot verbetering van doorlooptijden te komen.

'Doorlooptijd' is gedefinieerd als de totale tijd die verstrijkt tussen het instromen en het uitstromen van een zaak bij één gerechtelijke instantie. De rechtszaken die de rechtbanken en hoven behandelen, zijn opgedeeld in 41 verschillende zaaktypen met ieder een eigen doorlooptijd doelstelling. Het project 'Doorlooptijden' levert eind 2019 nieuwe standaarden voor de duur van zaken die de huidige zullen vervangen. De huidige doelstellingen zijn gegoten in een norm die bestaat uit twee elementen:

- 1) de termijn waarbinnen een zaak afgehandeld dient te zijn;
- 2) het percentage zaken dat binnen die termijn is afgehandeld.

De meting van de duur start bij binnenkomst op het gerecht van het verzoekschrift of de dagvaarding en loopt door tot en met de uitspraak. Er is geen onderscheid gemaakt in delen die wel of niet door de Rechtspraak te beïnvloeden zijn. De Rechtspraak heeft geen volledige invloed op de duur van een rechtszaak; ook de procespartijen spelen een rol. De duur van deeltrajecten, zoals mediation of de tijd dat een zaak op verzoek van partijen tijdelijk stilligt, is niet uit de meting van de doorlooptijd gehaald.

De rechter heeft dus maar beperkte invloed op de duur van een procedure. Procureurs, complexiteit van de zaak en gedrag van partijen, zijn belangrijke factoren die invloed kunnen hebben op het aantal processtappen en de duur tussen die processtappen.

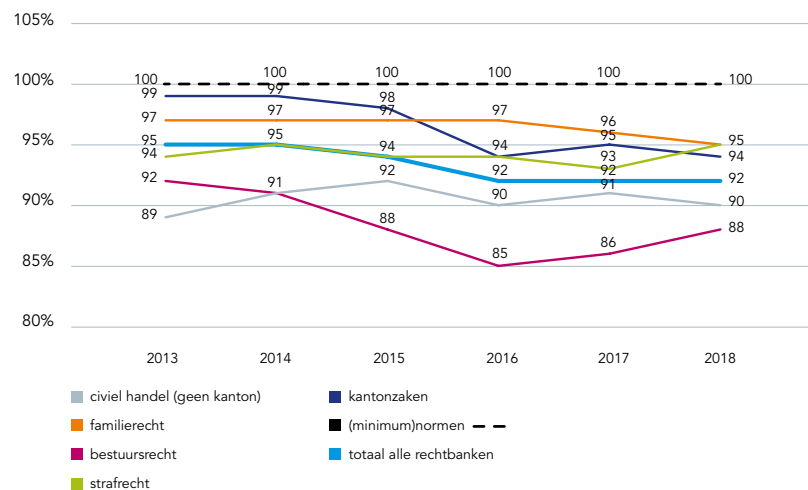
Wel vormen de verschillen tussen gerechten in procesduur, die vaak groot zijn, een sterke indicatie dat bij veel gerechten een substantiële verbetering mogelijk is. Ook vanuit het oogpunt van uniforme rechtstoepassing is het beter dat de doorlooptijden bij verschillende gerechten minder uiteenlopen dan nu het geval is.

3.2.2 Landelijk beeld van de duurontwikkeling

In de afgelopen zes jaren is in grote lijnen de gemiddelde duur van rechtszaken bij zowel de rechtbanken als bij de hoven licht toegenomen. Er zijn duidelijk onderlinge verschillen zichtbaar tussen gerechten of tussen afdelingen binnen gerechten. Zo nam de duur van belastingzaken in hoger beroep bij hoven en de duur van niet-kanton-handelsdagvaardingszaken en van scheidingszaken bij rechtbanken af. De duur van MK-zaken bij de hoven en van faillissementszaken bij rechtbanken nam toe.

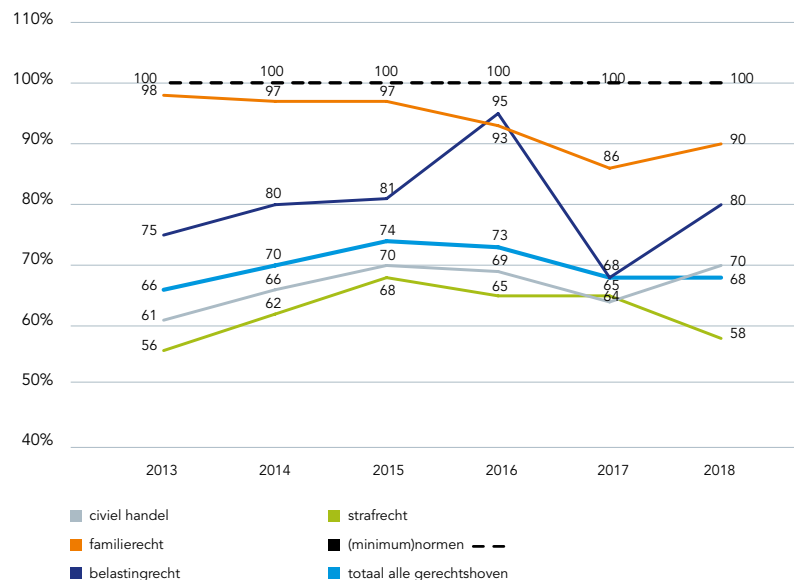
In figuur 13 is per rechtsgebied aangegeven in hoeverre de rechtbanken sinds 2013 gemiddeld voldeden aan de gestelde normen. Wanneer precies aan alle normen voldaan zou zijn, dan zou de mate waarin voldaan is aan de duurnormen op 100 procent liggen (zie de bovenste stippellijn). Bij de rechtbanken is de gemiddelde duur van rechtszaken in 2018 vergeleken met 2013 met 7 procent toegenomen. Uit het onderstaande figuur blijkt dat hierdoor de mate waarin rechtszaken bij de rechtbanken aan de duurnorm voldoen in lichte mate is afgenomen: van circa 95 procent in 2013 tot 92 procent in 2018. Ook in 2016 en 2017 voldeed 92 procent aan de duurnorm. Vooral wat betreft kantonzaken en bestuurszaken wordt de norm minder vaak gehaald dan in 2013.

Figuur 13. Mate waarin gemiddeld voldaan is aan de normen, rechtbanken

Figuur 14 laat per rechtsgebied zien in hoeverre de hoven sinds 2013 gemiddeld voldeden aan de normen. Wanneer precies aan alle normen voldaan zou zijn, dan zou de mate waarin voldaan is aan de normen op 100 procent liggen (zie de bovenste stippellijn). Bij de hoven is sinds 2013 de gemiddelde duur toegenomen met 5 procent. In 2018 nam de duur van rechtszaken toe in vergelijking met 2017. Ook in 2017 was sprake van een toename ten opzichte van het jaar ervoor. Uit onderstaande figuur blijkt dat sinds 2013 de mate waarin rechtszaken bij hoven aan de norm voldoen, in zeer lichte mate is verbeterd: van 66 procent in 2013 tot 68 procent in 2018. Dit is veroorzaakt doordat handelszaken en belastingzaken vaker aan de normduur voldoen. Familierechtelijke zaken voldoen juist minder vaak aan de gestelde normduur.

Figuur 14. Mate waarin gemiddeld voldaan is aan de normen, hoven

De duur van de bodemzaken bij het CBb is sinds 2013 sterk verkort, van gemiddeld 93 weken in 2013 tot 69 weken in 2018. Bij de CRvB nam de duur van bodemzaken toe van 80 weken in 2013 naar 84 weken in 2018.

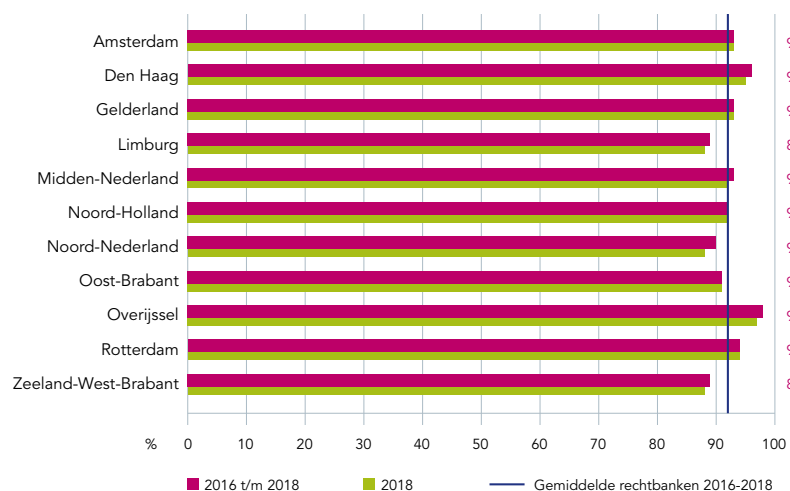
3.2.3 Rechtbanken met elkaar vergeleken op procesduur

Bij de rechtbanken zijn van 26 zaaktypen de doorlooptijden genormeerd. In de tabellen 3 tot en met 7 in bijlage 2 zijn per zaaktype de uitkomsten zichtbaar. Uit deze tabellen blijkt, dat bij de rechtbanken de norm vaak niet worden gehaald. Rechtszaken in het familierecht en zaken voor de kantonrechter voldoen relatief vaak aan de normen. Handelszaken, strafzaken en rechtszaken in het bestuursrecht voldeden weliswaar zelden aan de norm, maar gemiddeld is men daar niet heel ver van verwijderd. Uitzonderingen hierop zijn de behandeling van belastingzaken en mulderzaken.

Onderstaande figuur 15 laat over alle rechtsgebieden heen per rechtbank zien hoe ver men in de periode 2016-2018 gemiddeld van alle normen verwijderd was. Hoewel vaak de normen niet worden gehaald, ligt de duur in grote lijnen niet heel ver van de normen af: landelijk gemiddeld 8 procent.

Rechtbank Overijssel kwam in de periode 2016-2018 het dichtst in de buurt van de gestelde normen; gemiddeld benaderde deze rechtbank de normen tot op 98 procent. Ook in rechtbank Den Haag lag in de afgelopen drie jaar de duur van rechtszaken gemiddeld dicht bij de normen. Bij de rechtbanken Limburg en Zeeland-West-Brabant lag de duur van rechtszaken in de afgelopen drie jaren het verst van de normen af.

Figuur 15. Gerealiseerde duur in verhouding tot de normen, rechtbanken

Duur misdrijf-strafzaken bij de rechtbanken

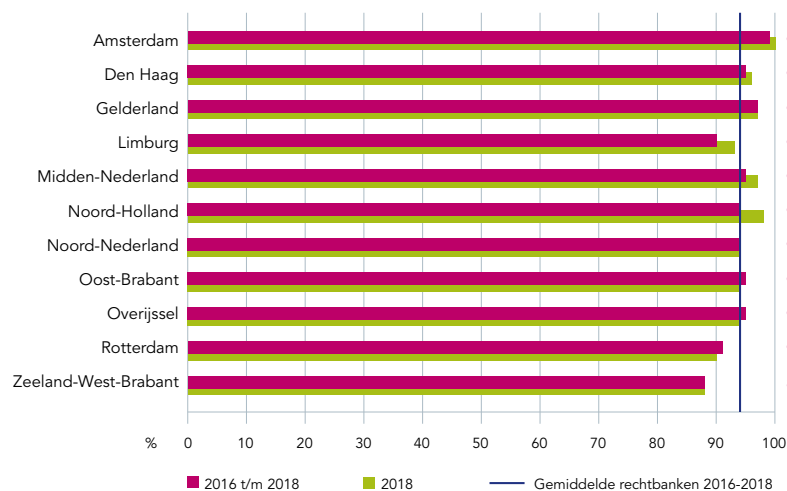
De zaken bij rechtbanken op het gebied van strafrecht betreffen niet alleen de behandeling (op zitting) van de hoofdzaak maar ook allerlei 'nevenproducten' zoals vorderingen en rekestten die op zogenoemde raadkamerzittingen worden behandeld. Strafzaken bij de rechtbanken zijn hier onderscheiden in:

1. meervoudige kamer (MK) strafzaak 90% binnen 6 maanden
2. politierechterstrafzaak 90% binnen 5 weken
3. strafzaak bij de kinderrechter 85% binnen 5 weken
4. raadkamerzaak over voorlopige hechtenis 100% binnen 2 weken
5. raadkamerzaak niet voorlopige hechtenis 85% binnen 4 maanden

Uit figuur 16 blijkt dat de duur van strafzaken in de periode 2016-2018 bij de rechtbanken gemiddeld op 94 procent van de normen lag. Het meest recente jaar 2018 wijkt daar vrijwel niet van af.

In de meeste gevallen haalden de rechtbanken de gestelde normen net niet. Rechtbank Amsterdam zit in de periode 2016-2018 het dichtst in de buurt van de gestelde normen; gemiddeld benaderde deze rechtbank de normen tot op 99 procent. Rechtbank Gelderland benaderde de normen tot op 97 procent. Rechtbank Zeeland-West-Brabant zit met 88 procent het verst van de gestelde normen, gevolgd door rechtbank Limburg met 90 procent.

Figuur 16. Gerealiseerde duur in verhouding tot de normen, strafzaken rechtbanken

In tabel 3 in bijlage 2 staan de realisatiecijfers per rechtbank voor de vijf zaaktypen uitgesplitst.

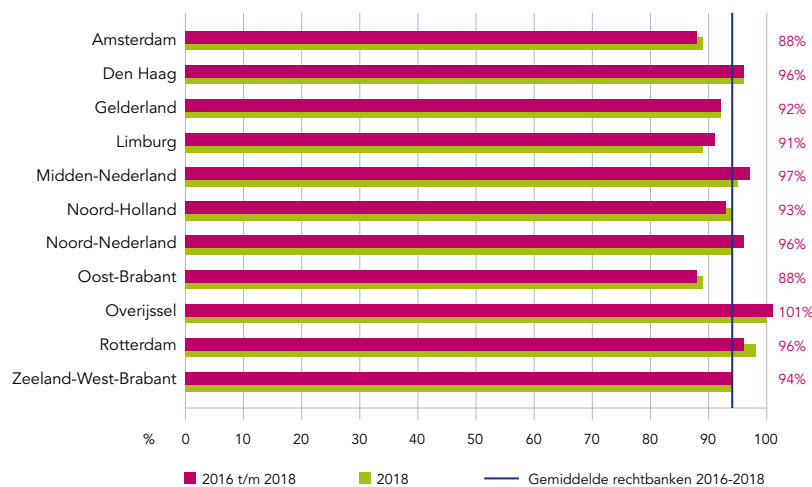
Duur kantonzaken bij de rechtbanken

Kantonrechtzaken zijn onderverdeeld in zeven zaaktypen met ieder een eigen norm:

1. dagvaardingszaken met verweer	90% binnen 1 jaar
2. verstekzaken	90% binnen 6 weken
3. betwiste arbeidsontbindingen	95% binnen 3 maanden
4. overige handelsrekesten	95% binnen 6 maanden
5. kort gedingen	95% binnen 3 maanden
6. overtredingszaken	85% binnen 1 maand
7. mulderzaken	80% binnen 3 maanden

Uit figuur 17 blijkt dat in de periode 2016-2018 de duur gemiddeld op 94 procent van de normen lag. Dit komt overeen met 2018. De duur is, landelijk gezien, achteruitgegaan van 98 procent in 2013 naar 94 procent in 2018 van de normen. Overijssel liet in de afgelopen drie jaren de beste resultaten zien op de duur van kantonzaken. Ook in Midden-Nederland, Noord-Nederland, Rotterdam en Den Haag was de duur bijna conform alle normen. In Amsterdam en Oost-Brabant lag in de periode 2016-2018 de duur het verst van de normstellingen af, 12 procent.

Figuur 17. Gerealiseerde duur in verhouding tot de normen, kantonprocedures

In tabel 4 in bijlage 2 staan de realisatiecijfers per rechtbank voor de zeven zaaktypen uitgesplitst.

Duur rechtszaken civiele handelszaken bij de rechtbanken

Handelszaken zijn in vijf zaaktypen onderscheiden:

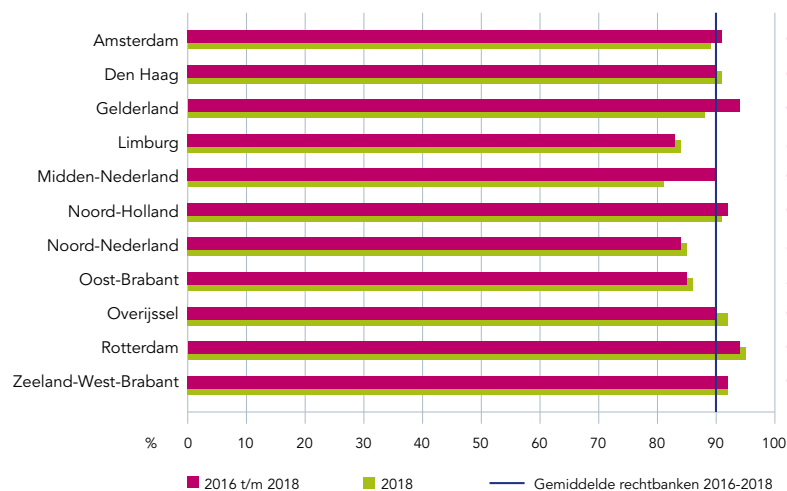
1. dagvaardingszaken met verweer	90% binnen 2 jaar
2. verstekzaken	90% binnen 6 weken
3. handelsrekesten	90% binnen 3 maanden
4. faillissementen	90% binnen 3 jaar
5. kort gedingen	95% binnen 3 maanden

Uit figuur 18 blijkt dat de duur van handelszaken, niet zijnde kantonzaken, in de periode 2016-2018 gemiddeld op 90 procent van de normen lag. Dit betekent dat de duur van een handelszaak gemiddeld 10 procent van de norm verwijderd was. Het jaar 2018 wijkt daar landelijk gezien vrijwel niet van af. In Overijssel en Limburg was de duur in 2018 wel korter dan gemiddeld in laatste drie jaren.

Figuur 18 laat ook zien dat de rechtbanken Gelderland en Rotterdam op dit rechtsgebied in de periode 2016-2018 de kortste doorlooptijden kenden, gemiddeld slechts 6 procent van de normen verwijderd.

Bij de rechtbank Limburg duurde in de afgelopen drie jaar de behandeling van handelszaken het langst (17 procent onder de norm), gevolgd door rechtbank Noord-Nederland (16 procent onder de norm) en rechtbank Oost-Brabant (15 procent onder de norm).

Figuur 18. Gerealiseerde duur in verhouding tot de normen, civiele handelszaken rechtbanken

In tabel 5 in bijlage 2 staan de realisatiecijfers per rechtbank voor de vijf zaaktypen uitgesplitst.

Duur rechtszaken familierecht bij de rechtbanken

Familierechtelijke rechtszaken zijn onderscheiden in zes zaaktypen:

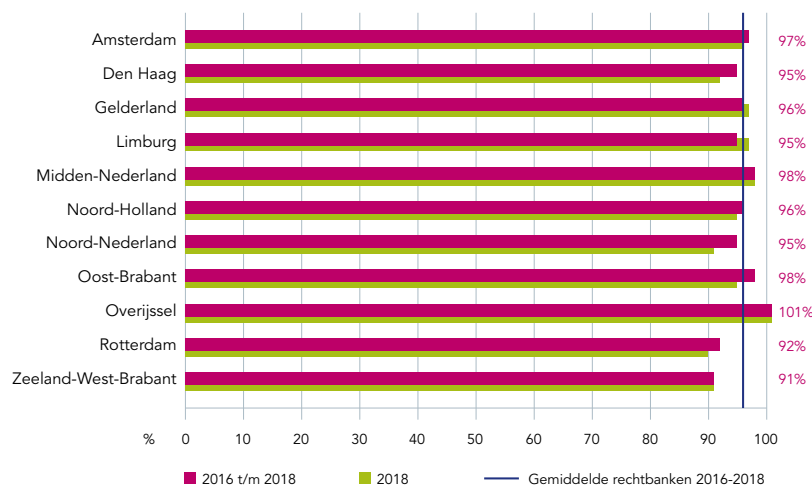
1. scheidingszaken totaal	95% binnen 1 jaar
2. scheiding gemeenschappelijk verzoek	95% binnen 2 maanden
3. alimentatie en bijstandsverhaal	90% binnen 1 jaar
4. omgang en gezag zaken	85% binnen 1 jaar
5. kinderrechtzaken, jeugdbescherming	90% binnen 3 maanden
6. daarbinnen de eerste verzoeken tot OTS	80% binnen 3 weken

Figuur 19 laat zien dat de duur van familiezaken in 2016-2018 bij de rechtbanken gemiddeld op 96 procent van alle normen lag, dus gemiddeld slechts 4 procent van de normen verwijderd. Als alleen naar 2018 wordt gekeken is dit licht verslechterd, naar 95 procent, dus 5 procent onder de norm.

De familiezaken duurden in Overijssel in de periode 2016-2018 het kortst. Er wordt gemiddeld over de zaaktypen genomen aan de normen voldaan. De duur van familierechtelijke zaken bij de rechtbanken Oost-Brabant, Midden-Nederland en Amsterdam lag gemiddeld dicht tegen de normen aan.

Bij de rechtbank Zeeland-West-Brabant duurden in de afgelopen drie jaar de familiezaken het langst van alle rechtbanken, gevolgd door rechtbank Rotterdam.

Figuur 19. Gerealiseerde duur in verhouding tot de normen, familiezaken rechtbanken

In tabel 6 in bijlage 2 staan de realisatiecijfers per rechtbank voor de zes zaaktypen uitgesplitst.

Duur rechtszaken bestuursrecht bij de rechtbanken

Bestuursrechtelijke procedures zijn onderverdeeld in vijf zaaktypen:

1. 'regulier' bestuursrecht, bodemzaken	90% binnen 1 jaar
2. 'regulier' bestuursrecht, vovo's	90% binnen 3 maanden
3. rijksbelastingzaken, 5 rechtbanken ¹²	90% binnen 18 maanden
4. lokale belastingzaken ¹³	90% binnen 9 maanden
5. vreemdelingenzaken, deels ¹⁴	90% binnen 9 maanden

Figuur 20 laat zien dat de duur van rechtszaken op dit rechtsgebied in 2016-2018 bij de rechtbanken gemiddeld op 87 procent van alle normen lag, dus gemiddeld 13 procent onder de normen. De duur is, landelijk gezien, achteruitgegaan van 92 procent in 2013 naar 88 procent in 2018 van de normen.

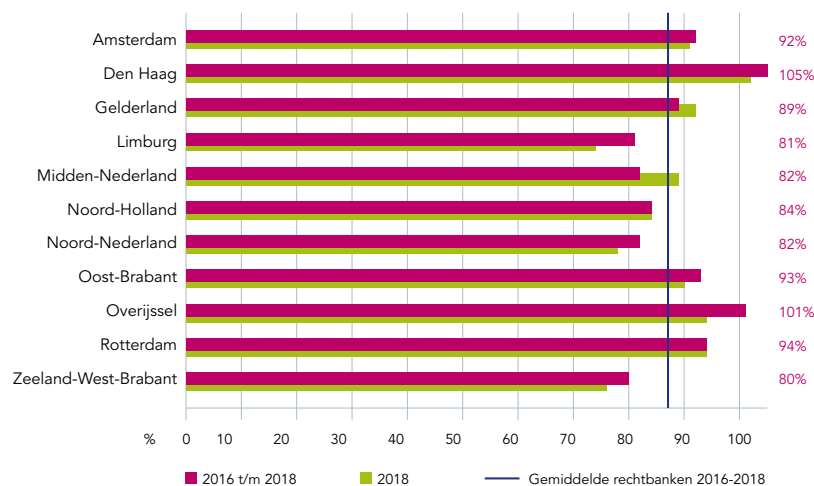
De rechtszaken op het gebied van het bestuursrecht duurden bij de rechtbanken Den Haag en Overijssel in de afgelopen drie jaar het kortst, blijkt uit figuur 20. Het langst duurden bestuursrechtzaken bij de rechtbank Zeeland-West-Brabant, gevolgd door de rechtbanken Limburg, Noord-Nederland en Midden-Nederland.

¹² Rijksbelastingzaken worden alleen in de volgende rechtbanken behandeld: Den Haag, Gelderland, Noord-Holland, Noord-Nederland en Zeeland-West-Brabant.

¹³ Zoals WOZ-zaken en parkeerboetes.

¹⁴ In verband met het vergelijken van rechtbanken met elkaar op vergelijkbare zaken, betreft dit uitsluitend de zaken die bij alle rechtbanken worden behandeld: bodemzaken reguliere vreemdelingenzaken met een streeftermijn van 23 weken en de verlengde asielzaken (VA) met een wettelijke termijn van 23 weken. Hierin zijn dus niet begrepen de bewaringszaken, de AC- en AA-zaken (aanmeldcentra) en de Dublinzaken (asielzaken waarin de eerste aanvraag in een ander land is gedaan).

Figuur 20. Gerealiseerde duur in verhouding tot de normen, bestuurszaken rechtbanken

In tabel 7 in bijlage 2 staan de realisatiecijfers per rechtbank voor de vijf zaaktypen uitgesplitst.

3.2.4 Hoven met elkaar vergeleken op procesduur

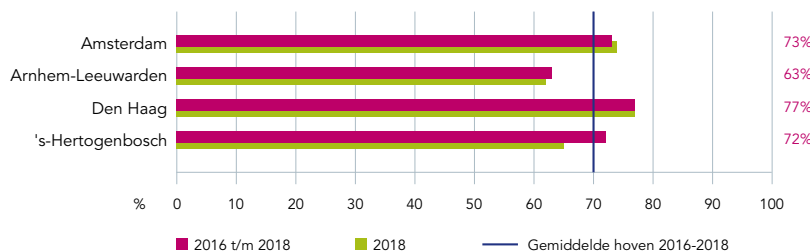
Bij de hoven zijn van twaalf zaaktypen de doorlooptijden genormeerd. Uit de tabellen 3 tot en met 6 in bijlage 3 blijkt dat landelijk alleen bij de familierekenen de duur vrijwel op de norm zit. Voor de andere zaaktypen is de gerealiseerde doorlooptijd vaak ver van de norm verwijderd.

In de figuren in dit hoofdstuk is per hof te zien hoe ver men in de periode 2016-2018 gemiddeld van alle normpercentages verwijderd was.

Figuur 21 laat zien dat de hoven structureel nog ver van alle duurnormen waren verwijderd: landelijk gemiddeld kwam in de periode 2016-2018 de duur van rechtszaken bij de hoven uit op 70 procent van de gestelde normen. In 2018 is de duur toegenomen en daarmee is de doorlooptijd in 2018 slechts in zeer geringe mate verbeterd vergeleken met 2013.

Bij hof Den Haag duurden in de periode 2016-2018 de rechtszaken beduidend korter dan gemiddeld en bij hof Arnhem-Leeuwarden beduidend langer. Opvallend is ook de sterke toename in doorlooptijd in 2018 bij hof 's-Hertogenbosch: deze ligt in 2018 op slechts 65 procent van de norm, in 2017 nog op 70 procent en in 2016 zelfs nog op 80 procent.

Figuur 21. Gerealiseerde duur in verhouding tot de normen, hoven

De verschillen tussen hoven in de duur van rechtszaken waren over het algemeen zeer groot, behalve bij de zaaktypen raadkamerzaken die over voorlopige hechtenis gaan en familierechtszaken anders dan de jeugdbeschermingszaken.

Duur rechtszaken op het gebied van het strafrecht, hoven

De zaken op het gebied van strafrecht zijn onderverdeeld in zeven zaaktypen.

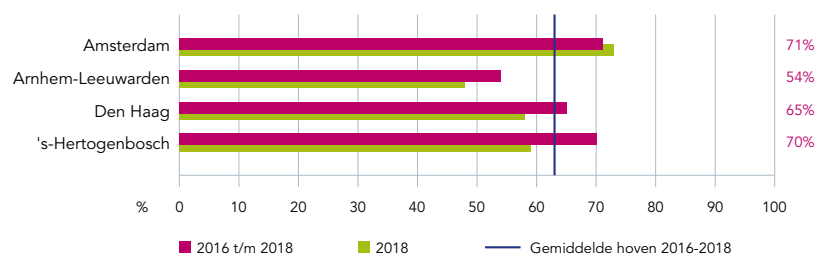
1. appel van een overtredingszaak 85% binnen 6 maanden
2. EK-strafzaak 85% binnen 6 maanden
3. MK-strafzaak 85% binnen 9 maanden
4. raadkamerzaak voorlopige hechtenis 90% binnen 2 weken
5. raadkamerzaak niet voorlopige hechtenis 80% binnen 4 maanden
6. klachten over niet vervolgen 85% binnen 6 maanden
7. uitwerken van strafzaak i.v.m. cassatie 100% binnen 6 maanden.

Zoals uit figuur 22 blijkt, lag in de periode 2016-2018 de duur bij de hoven van de verschillende zaaktypen in het strafrecht gemiddeld 37 procent van de normen af. De duur van de zaken binnen dit rechtsgebied is het afgelopen jaar sterk verslechterd: in 2018 lag de doorlooptijd op 58 procent van de norm, in 2017 was dit nog 65 procent.

Bij hof Amsterdam werden zaken op het gebied van strafrecht in de periode 2016-2018 het snelst van de vier hoven afgedaan, gevolgd door hof 's-Hertogenbosch. Als echter alleen naar 2018 wordt gekeken, doet hof Amsterdam het veruit het beste van de vier hoven.

Zoals blijkt uit tabel 3 in bijlage 3 zijn de verschillen tussen de hoven in de duur van strafzaken bij alle onderscheiden zaaktypen bijzonder groot, behalve bij raadkamerzaken over voorlopige hechtenis en het uitwerken van MK strafzaken in verband met cassatie. Bij deze uitkomsten speelt, naast de eigen organisatie, ook een rol hoe lang het OM erover doet om de ambtsberichten (schriftelijke verslag en advies over of het feit vervolgd moet worden) in te sturen.

Figuur 22. Gerealiseerde duur in verhouding tot de normen, strafzaken hoven

Duur rechtszaken op het gebied van het handels- en familierecht en het belastingrecht, hoven

De zaken op het gebied van handels- en familierecht, zijn onderverdeeld in zes zaaktypen.

1. civiele dagvaardingszaak	90% binnen 2 jaar en 70% binnen 1 jaar
2. insolventierekest	90% binnen 2 maanden
3. overige handelsrekenen	90% binnen 6 maanden
4. familierekenen totaal	90% binnen 1 jaar
5. rekenen jeugdbeschermingszaken	90% binnen 4 maanden
6. belastingzaak	90% binnen 18 maanden en 70% binnen 1 jaar

Figuur 23 toont de duur van handels-, familie- en belastingzaken in relatie tot de normen. In de afgelopen drie jaren waren de hoven gemiddeld 24 procent verwijderd van alle normen. Dat is niet voor alle zaaktypen hetzelfde en evenmin voor alle hoven. Vergeleken met 2017 is wel een duidelijke verbetering te zien: in 2018 lag de gemiddelde doorlooptijd op 78 procent van de gestelde normen, in 2017 was dit nog 70 procent.

Het hof in Den Haag benaderde in de periode 2016-2018 gemiddeld het dichtst (88 procent) de normen op deze rechtsgebieden. Als alleen naar 2018 wordt gekeken is dit zelfs 93 procent. De duur van handels-, familie- en belastingzaken bij hof Arnhem-Leeuwarden zit in de periode 2016-2018 het verst van de gestelde normen verwijderd. Ook bij dit hof is echter een verbetering te zien in 2018.

Figuur 23. Gerealiseerde duur in verhouding tot de normen, handels-, familie-, belastingrecht hoven

Voor alle zaaktypen binnen handelszaken geldt dat de gerealiseerde doorlooptijden ver verwijderd liggen van de gestelde normen. De verschillen tussen de hoven in de duur van handelszaken zijn erg groot. Vooral de doorlooptijden bij de hoven 's-Hertogenbosch en Arnhem-Leeuwarden bleven ver achter bij de normen. Bij hof Arnhem-Leeuwarden is echter in 2018 een duidelijke verbetering zichtbaar voor handelsrekenen en insolventierekenen (tabel 4 in bijlage 3).

De doorlooptijden in jeugdbeschermingszaken binnen het familierecht zijn in 2018 korter geworden (tabel 5 in bijlage 3). De verschillen tussen de hoven in de duur van familie zaken zijn in 2018 echter groter geworden, vooral wat betreft de jeugdbeschermingszaken. De doorlooptijd van jeugdbeschermingszaken bij hof Amsterdam lag op 56 procent van de norm, terwijl deze bij hof Den Haag op 90 procent van de norm lag.

De duur van belastingrechtzaken bij de hoven is in 2018 korter geworden (tabel 6 in bijlage 3). De verschillen tussen de hoven in de duur ervan zijn groot. Door hof Den Haag werd in de periode 2016-2018 80 procent van deze zaken afgedaan binnen een jaar, terwijl door hof Arnhem-Leeuwarden binnen een jaar slechts 31 procent van deze zaken zijn afgedaan, door hof Amsterdam 40 procent en door hof 's-Hertogenbosch 43 procent.

3.2.5 Procesduur CBb en CRvB

Bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) en de Centrale Raad van Beroep (CRvB) wordt de duur van rechtszaken weergegeven in het gemiddelde aantal weken (tabel 7). Beide colleges kennen geen normen, maar streven wel naar verkleinen van de werkvoorraden en verkorten van de doorlooptijden.

De gemiddelde duur van rechtszaken bij het CBb is in de afgelopen jaren zeer sterk afgenomen. In 2013 was de gemiddelde duur van zaken bij het CBb nog 68 weken, in 2018 is dit afgenomen tot 46 weken. Dit komt door een afname van de duur van bodemzaken. De gemiddelde duur van voorlopige voorzieningen is juist toegenomen.

De gemiddelde duur van rechtszaken bij de CRvB is in 2018 sterk toegenomen ten opzichte van 2017, voor zowel bodemzaken als voorlopige voorzieningen. Bodemzaken duurden gemiddeld 84 weken in 2018 en 76 weken in 2017. Ook vergeleken met 2013 is in 2018 voor zowel bodemzaken als voorlopige voorzieningen een toename te zien. De grote toename in doorlooptijd van overige afdoening bodemzaken ten opzichte van 2013 komt door een wijziging in registratie; zaken die net voor de zitting worden ingetrokken werden in 2013 afgedaan als bodemzaak, nu als overige afdoening bodemzaak.

Tabel 7. Gemiddelde doorlooptijden van procedures bij CBb en CRvB in weken

	2013	2016	2017	2018	2018 t.o.v 2013
College van Beroep voor het bedrijfsleven					
Bodemzaak met (appellabele) uitspraak	93	77	68	69	-26%
Overige afdoening bodemzaak	46	29	24	24	-47%
Voorlopige voorziening	4	5	6	7	52%
Totaal CBb	68	56	47	46	-33%
Centrale Raad van Beroep					
Bodemzaak met (appellabele) uitspraak	80	74	76	84	5%
Overige afdoening bodemzaak	19	33	34	39	106%
Voorlopige voorziening	9	11	10	12	40%
Totaal CRvB	68	65	64	73	7%

3.3 Motivering uitspraken strafzaken: Promispercentage

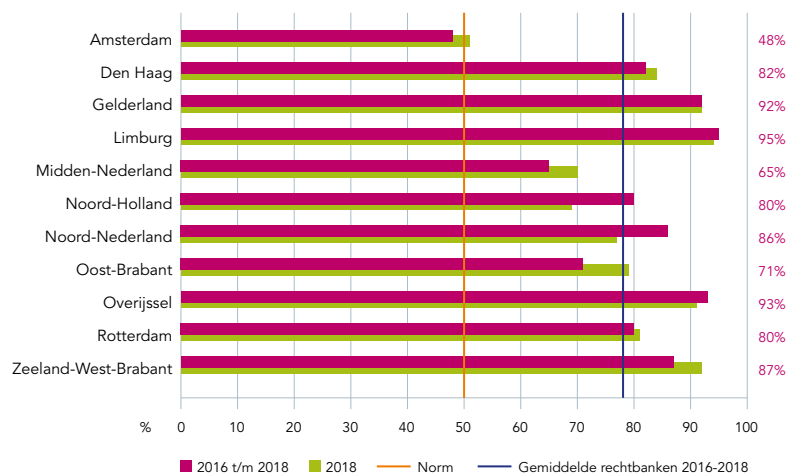
Een Promisuitspraak is een uitspraak van de strafrechter, waarin de (bewijs)beslissing in duidelijk Nederlands en op een begrijpelijke manier gemotiveerd wordt. Deze methode zorgt voor betere kwaliteit van het strafrechtelijk vonnis,¹⁵ doordat het vonnis meer inzicht geeft in de redenering achter de rechterlijke uitspraak. De norm is dat minimaal 50 procent van de uitspraken van de meervoudige kamer (MK) in strafzaken, inclusief megazaken, volgens de Promismethode wordt opgesteld.

Promispercentage bij de rechtbanken

Figuur 24 en tabel 8 bijlage 2 laten zien dat voor alle rechtbanken samen het gemiddelde Promispercentage in de periode 2016-2018 78 procent was. Ook het gemiddelde over alleen 2018 was voor alle rechtbanken samen 78 procent. In 2017 was dit nog 80 procent. Bij de meeste rechtbanken was het Promispercentage in 2018 gelijk of iets hoger dan in 2017. Bij de rechtbanken Noord-Nederland en Noord-Holland was echter sprake van een flinke daling ten opzichte van 2017.

De verschillen in uitkomsten tussen rechtbanken zijn groot. Weliswaar is in Amsterdam het percentage het laagst, met 48 procent gemiddeld in de afgelopen drie jaar, maar ook bij deze rechtbank kwam het Promispercentage in 2018 net boven de norm van 50 procent uit.

Figuur 24. Promispercentage MK-strafzaken, rechtbanken

¹⁵ Zie bijvoorbeeld Eindrapport Promis II, 27 september 2007.

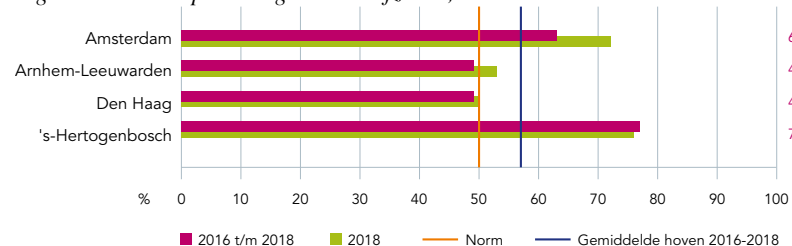
Promispercentage bij de hoven

Uit figuur 25 en tabel 7 in bijlage 3, blijkt dat gemiddeld het Promisaandeel bij de hoven over de periode 2016 t/m 2018 gemiddeld op 57 procent lag en in 2018 op 61 procent. Een sterke toename vergeleken met de 31 procent in 2013.

Hof 's-Hertogenbosch zit met 77 procent structureel ver boven het gemiddelde en de norm van 50 procent.

Voor de hoven Arnhem-Leeuwarden en Den Haag ligt het Promispercentage, als gekeken wordt naar de periode 2016-2018, nog beneden de norm van 50 procent. Voor beide hoven geldt echter dat in 2018 de norm wel net is gehaald.

Figuur 25. Promispercentage MK-strafzaken, hoven

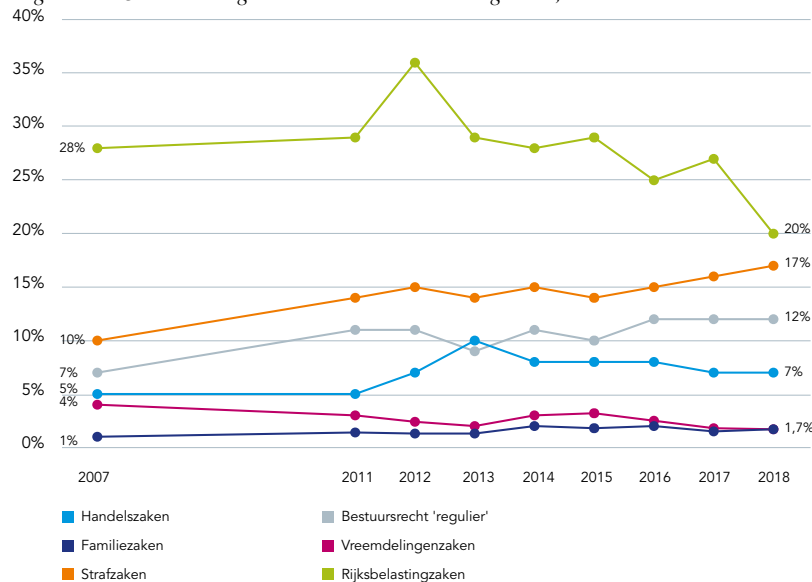
3.4 Aandeel Meervoudige Kamer (MK)

Rechters en raadsheren moeten de ruimte hebben om ingewikkeldere zaken met drie rechters in plaats van één te behandelen en tot een beslissing te komen.¹⁶ Dit bevordert de (juridische) kwaliteit van uitspraken. Om die reden zijn per rechtsgebied streefpercentages afgesproken voor meervoudige afdoening.

Aandeel MK bij de rechtbanken

In figuur 26 is te zien dat het MK-aandeel bij rechtbanken in 2018 iets is toegenomen t.o.v. 2011 bij de rechtsgebieden handel, straf, familie en bestuur. Bij handel was er vooral tussen 2011 en 2013 een forse toename van 5 procent naar 10 procent in het MK-aandeel, waarschijnlijk het gevolg van de competentiewijziging waardoor de minder complexe zaken naar de kantonrechter 'verhuisden'. Sinds 2013 nam het MK-aandeel weer af. Bij familiezaken was er een groei in de periode 2007-2014, die na 2016 weer iets afnam. Bij vreemdelingenzaken en rijksbelastingzaken is het MK aandeel in 2018 t.o.v. 2007 juist afgenomen. Bij rijksbelastingzaken was de afname relatief groot in 2018 t.o.v. 2017.

Figuur 26. Ontwikkeling MK-aandeel naar rechtsgebied, rechtbanken

¹⁶ Zie R. Baas e.a. in Research Memorandum nr. 5, 2010: 'Rechtspraak: samen of alleen'

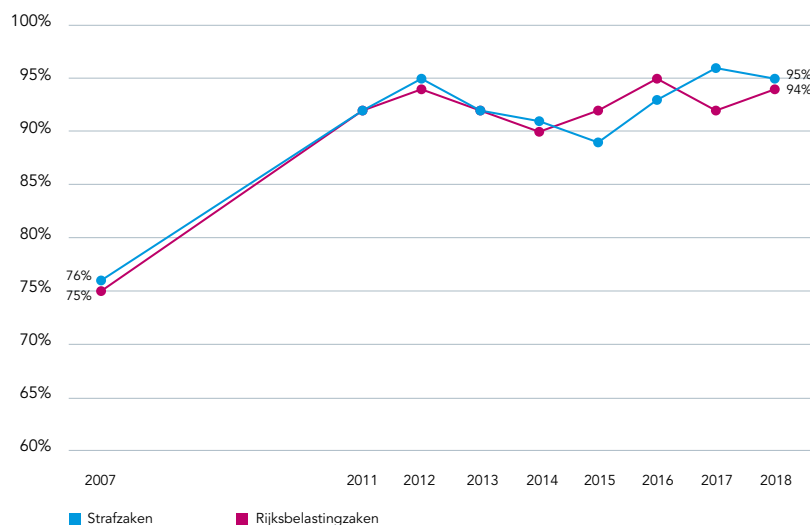
De streefpercentages bij de rechtbanken voor handelszaken (tien procent) en familie-rechtelijke zaken (drie procent) en vreemdelingenzaken (vijf procent) worden niet gerealiseerd. Ook is in 2018 het streefpercentage voor rijksbelastingzaken (25 procent) niet gehaald, terwijl dat in eerdere jaren wel werd gehaald. De streefpercentages bij strafzaken (vijftien procent) en regulier bestuurszaken (tien procent) worden wel gehaald.

De uitkomsten per rechtbank (tabel 9 in bijlage 2) laten wel zien dat op alle rechtsgebieden de verschillen tussen rechtbanken in het MK-aandeel groot zijn. De verschillen zijn soms ook nog eens structureel, d.w.z. dat het ene gerecht over meerdere jaren een laag MK-aandeel laat zien en een andere rechtbank meerdere jaren achter elkaar een hoog aandeel. Dit kan duiden op structurele verschillen in zaken tussen rechtbanken, maar kan ook duiden ook op verschillen tussen rechtbanken in de beoordeling of een zaak MK-waardig is. In welke mate dat laatste het geval is, kan op basis van deze cijfers niet worden vastgesteld.

Aandeel MK bij de hoven

In figuur 27 is te zien dat na een sterke stijging van het MK-aandeel van 2007-2012 in de periode 2012-2014/2015 het MK-aandeel bij de hoven landelijk is afgenomen, waarna het weer is toegenomen. In 2018 lag het MK aandeel voor strafzaken met 95 procent boven de norm van 85 procent en ook het MK aandeel voor rijksbelastingzaken lag met 94 procent boven de norm van 90 procent.

Figuur 27. Ontwikkeling MK-aandeel naar rechtsgebied, hoven

Uit tabel 8 in bijlage 3 blijkt dat in 2018 bij de behandeling van belastingzaken, bij alle hoven het MK-aandeel boven het streefpercentage van 90 procent lag.

Bij de behandeling van strafzaken wordt het gewenste MK-percentages van 85 procent, al jarenlang door alle hoven gehaald of kwam daar duidelijk boven uit.

3.5 Permanente educatie (PE)

In 2018 hebben alle gerechten aandacht gehad voor en geïnvesteerd in kennisbevordering en opleiding. De norm voor permanente educatie (PE-norm) wordt echter in het licht van de herziening van het kwaliteitszorgsysteem doorontwikkeld. Handhaving van de huidige PE-norm is daarom losgelaten. De huidige norm is gemiddeld 30 opleidingsuren per jaar, c.q. een minimum van 90 uur verspreid over een termijn van drie jaar. Dit geldt voor iedere raadsheer, rechter en juridisch medewerker. Vooruitlopend op de doorontwikkeling van de PE-norm registreert een aantal gerechten geen realisatiecijfers meer. Er kunnen daarom geen uitspraken worden gedaan over gemiddelde realisatie van de PE-norm in 2018 ten opzichte van voorgaande jaren.

Bij aankomende doorontwikkeling van de PE-norm wordt vakbekwaamheid als uitgangspunt gehanteerd. Gerechten die in 2018 zochten naar een andere invulling van de scholingsbehoefte dan de huidige kwantitatieve norm, experimenteerden bijvoorbeeld met het instrument portfolio voor het bijhouden en ontwikkelen van de vakbekwaamheid of werken met persoonlijke opleidingsplan of plan per team.

3.6 Publicatiegraad van uitspraken

Het openbaar maken van uitspraken behoort tot de taken van de Rechtspraak. Het is van belang voor de bevordering van rechtseenheid en het verbeteren van de transparantie.

Het totaal aantal uitspraken¹⁷ dat jaarlijks wordt gepubliceerd op rechtspraak.nl is in de loop der jaren sterk opgelopen, naar 29.900 in 2018 (tabel 8). In verhouding tot het aantal relevante uitspraken¹⁸ was de toename nog sterker: het liep op van 19 op de duizend relevante uitspraken in 2007 naar 46 op de duizend in 2018.

Tabel 8. Gepubliceerde uitspraken, inclusief VK (afgerond op honderdtallen)

	2007	2014	2015	2016	2017	2018
aantal gepubliceerde uitspraken	17.100	22.800	25.100	25.500	27.900	29.900
per 1.000 rechtszaken	19	26	31	35	41	46

Publicatiegraad rechtbanken

Uit tabel 9 blijkt dat bij de rechtbanken de publicatiegraad¹⁹ sinds 2007 meer dan verdrievoudigd is, van 8 op de duizend naar 27 op de duizend relevante uitspraken.

Tabel 9. Gepubliceerde uitspraken, exclusief VK, rechtbanken

	2007	2014	2015	2016	2017	2018
aantal gepubliceerde uitspraken	8.320	10.869	11.964	11.769	14.092	15.319
per 1.000 rechtszaken	8	14	17	19	24	27

De verschillen tussen rechtbanken zijn groot (figuur 28). In de periode 2016-2018 publiceerde Amsterdam het vaakst, ongeveer 29 op de duizend relevante uitspraken. Er is voor rechtbank Amsterdam een sterke stijging te zien in het laatste jaar: in 2018 werden 39 op de duizend relevante uitspraken gepubliceerd. De rechtbanken Den Haag en Overijssel publiceerden beide zo'n 27 van elke duizend relevante uitspraken.

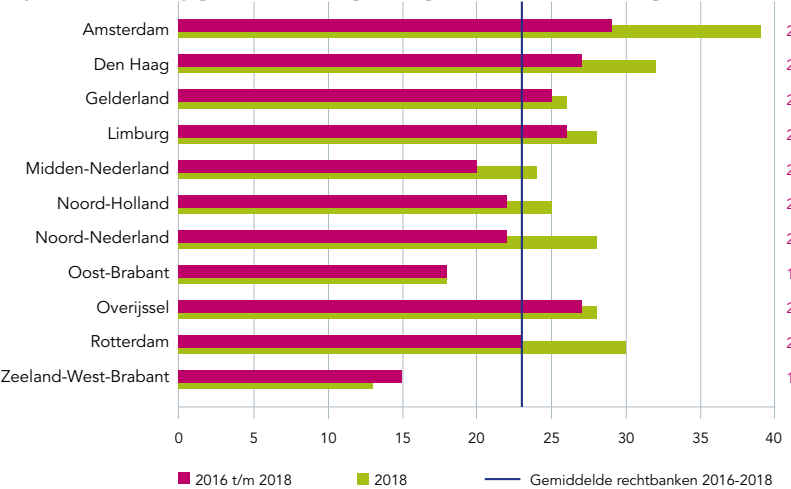
¹⁷ Deze rapportage gaat over de gerechten waarvoor de Raad voor de rechtspraak de zorg heeft: de Hoge Raad en de Raad van State vallen daar buiten.

¹⁸ Afdoeningen waarvan publicatie vrijwel nooit interessant is (verstekzaken, intrekkingen en afdoeningen zonder uitspraak) zijn buiten beschouwing gelaten.

¹⁹ De vreemdelingenzaken zijn buiten beschouwing gelaten, omdat publicatie daarvan vrijwel altijd door of namens de rechtbank Den Haag plaatsvindt en daarmee de vergelijkbaarheid tussen rechtbanken zou verstoren.

Het minst publiceerde rechtbank Zeeland-West-Brabant, ongeveer 15 op de duizend uitspraken. Er is voor deze rechtbank zelfs een daling te zien in 2018 naar 13 gepubliceerde uitspraken op de duizend. Ook rechtbank Oost-Brabant blijft sterk achter met 18 gepubliceerde uitspraken op elke duizend. De andere rechtbanken zaten in de periode 2016-2018 dicht bij het landelijke gemiddelde van 23 op de duizend uitspraken.

Figuur 28. Aantal gepubliceerde uitspraken per 1.000 relevante uitspraken

Tabel 10 in bijlage 2 toont een volledig overzicht van de publicatiegraad per rechtbank per jaar.

Publicatiegraad hoven

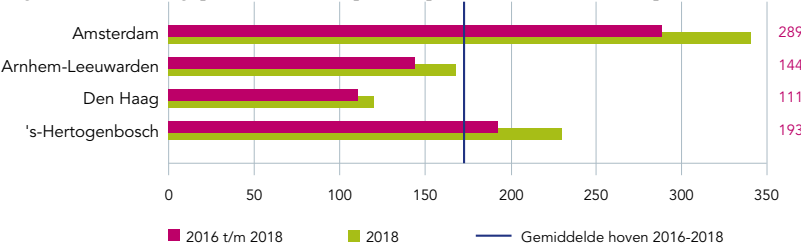
Bij de hoven is de publicatiegraad sinds 2007 bijna verviervoudigd, van 57 op de duizend naar 203 op de duizend. In 2018 is hierin duidelijk een verbetering te zien (tabel 10).

Tabel 10. Gepubliceerde uitspraken, hoven

	2007	2014	2015	2016	2017	2018
aantal gepubliceerde uitspraken	3.197	6.875	7.565	7.980	8.204	8.571
per 1.000 rechtszaken	57	116	141	140	180	203

De verschillen tussen hoven op dit punt zijn, ook meerjarig, groot, zoals uit figuur 29 en tabel 10 in bijlage 3, blijkt. Hof Amsterdam publiceert relatief veruit de meeste uitspraken, waar hof Den Haag relatief de minste uitspraken per duizend publiceert.

Figuur 29. Aantal gepubliceerde uitspraken per 1.000 relevante uitspraken, hoven

3.7 Klachten

Bij elk gerecht kan men een klacht indienen over een gedraging van een medewerker of over de bedrijfsvoering van het gerecht. De klachtenregeling is niet bedoeld voor klachten over de inhoud van een uitspraak van een rechter of een beslissing van een rechter tijdens de behandeling van de zaak. Daar kan alleen een hogere rechter over oordelen. De klachtenprocedure is niet bedoeld als een verkapt rechts-middel.

Landelijk beeld

In 2018 zijn 2.398 klachten ingediend, meer dan in 2017, toen waren er 2.167 klachten ingediend. Het aantal klachten was hoger (zestien procent) dan in 2014. In 2018 ging 32 procent van de klachten over de rechterlijke beslissing, de meeste van deze klachten zijn niet ontvankelijk. Negen procent van de klachten ging over de rechterlijke bejegening, 14 procent over de tijdsduur van de procedure en 44 procent over administratieve fouten en overige zaken.

Tabel 11. Aantal ingediende en gehonoreerde klachten

	2014	2015	2016	2017	2018	2018 t.o.v. 2014
Aantal ingediende klachten						
Rechtbanken	1.825	1.831	2.141	1.949	2.090	15%
Hoven	226	209	269	190	253	12%
CRvB	18	29	19	22	49	172%
CBb	1	10	7	6	6	500%
Totaal	2.070	2.079	2.436	2.167	2.398	16%
Aantal gehonoreerde klachten						
Rechtbanken	403	425	495	354	404	0%
Hoven	24	30	33	30	36	50%
CRvB en CBb	1	5	3	8	7	600%
Totaal	428	460	531	392	447	4%
<i>Percentage gegronde klachten</i>	21%	22%	22%	18%	20%	
Aantal gehonoreerde klachten per 10.000 zaken						
Rechtbanken	2,4	2,6	3,2	2,3	2,7	11%
Hoven	4,4	5,6	5,8	5,7	7,3	66%
Totaal	2,4	2,7	3,3	2,5	2,9	18%

In 2018 werd 20 procent van de afgehandelde klachten gehonoreerd, andere jaren varieerde het aantal gehonoreerde klachten tussen de 18 procent en 22 procent. Het aantal gehonoreerde klachten in 2018 was 447, dit was vier procent hoger dan in 2014 (tabel 11). Gerelateerd aan het aantal rechtszaken dat gerechten behandelen is de toename sinds 2014 zelfs sterker (18 procent), van 2,4 per 10.000 rechtszaken naar 2,9.

Verschillen tussen rechtbanken in klachtenomvang

In tabel 11 in bijlage 2 zijn per rechtbank de cijfers te vinden over het aantal klachten in verhouding tot het aantal rechtszaken, het percentage gehonoreerde klachten en het belangrijkste klachten-kengetal: het aantal gehonoreerde klachten in verhouding tot het aantal rechtszaken.

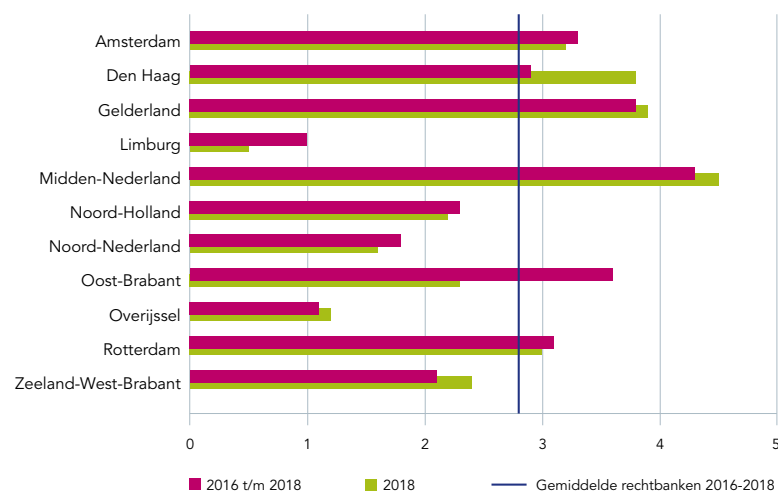
In 2018 werden bij rechtbanken per 10.000 zaken ongeveer veertien klachten ingediend. In 2013 lag dat nog op negen.

Ongeveer 20 procent van de (afgehandelde) klachten bij de rechtbanken bleek in 2018 gehonoreerd, wat neerkomt op 404 gegronde klachten.

Figuur 30 laat zien dat er in de periode 2016-2018 bij de rechtbanken gemiddeld 2,8 gehonoreerde klachten op de 10.000 zaken waren. In het laatste jaar, 2018, waren dat er 2,7.

Het aantal gehonoreerde klachten varieerde in de periode 2016-2018 sterk per rechtbank. In Limburg en Overijssel was dit respectievelijk 1,0 en 1,1 per 10.000 zaken, terwijl er in Midden-Nederland 4,3 gehonoreerde klachten per 10.000 zaken waren.

Figuur 30. Gehonoreerde klachten per 10.000 zaken, 2016-2018 rechtbanken

Verschillen tussen hoven in klachtenomvang

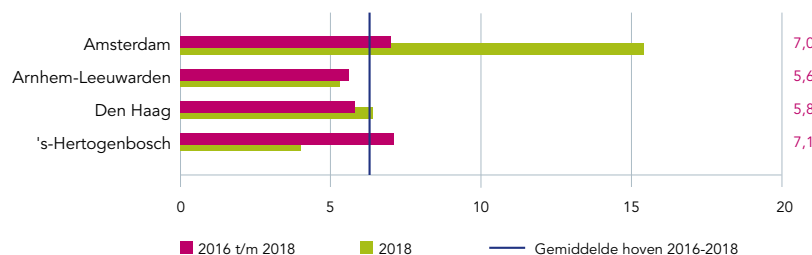
In tabel 10 in bijlage 3 zijn per hof de cijfers te vinden over het aantal klachten in verhouding tot het aantal rechtszaken, het percentage gegronde klachten en het belangrijkste klachten-kengetal: het aantal gegronde klachten in verhouding tot het aantal rechtszaken.

In 2018 werden bij hoven per 10.000 zaken 51,6 klachten ingediend. In 2013 lag dat nog op circa 38,3.

Ongeveer vijftien procent van de (afgehandelde) klachten bij de hoven werd in 2018 gehonoreerd, wat neerkomt op 36 gehonoreerde klachten.

Figuur 31 laat zien dat er over de gehele periode 2016-2018 bij de hoven gemiddeld 6,3 gehonoreerde klachten op de 10.000 zaken waren, in 2018 was dit iets meer, namelijk 7,3. Dit kwam voornamelijk door een forse toename bij hof Amsterdam van 2,9 gehonoreerde klachten per 10.000 zaken in 2017 naar 15,4 in 2018. Het aantal gehonoreerde klachten per 10.000 zaken in de periode 2016-2018 varieerde van 5,6 per 10.000 zaken bij hof Arnhem-Leeuwarden tot 7,1 per 10.000 zaken in 's-Hertogenbosch.

Figuur 31. Gehonoreerde klachten per 10.000 zaken, 2016-2018 hoven

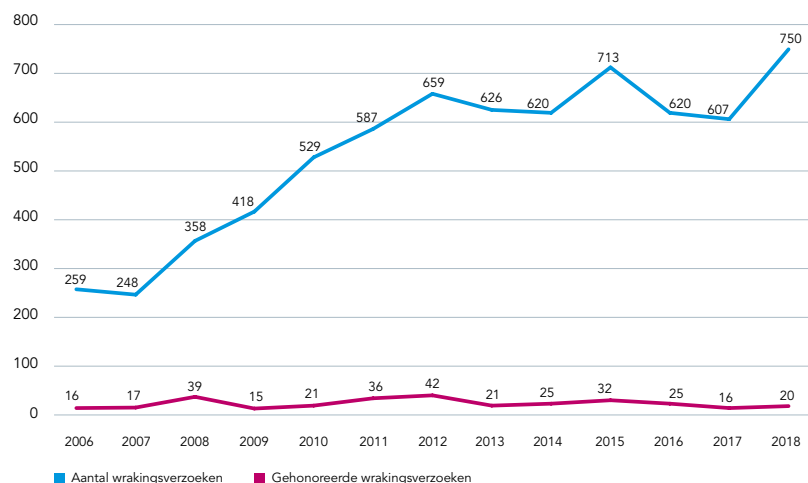
3.8 Wrakingen

Wrakingsverzoeken

In Nederland heeft iedere burger recht op een onpartijdige rechter. Als één van de partijen in een rechtszaak de indruk heeft dat de rechter een zaak niet onpartijdig kan beoordelen, kan hij verzoeken om de rechter te laten vervangen door een andere rechter. Dit heet een wrakingsverzoek. Een wrakingskamer beoordeelt het verzoek en kijkt of er sprake is van partijdigheid of schijn van partijdigheid. Als de wrakingskamer een verzoek honoreert, neemt een andere rechter de zaak over.

Het aantal wrakingsverzoeken is in de periode 2006-2012 sterk opgelopen. In 2012 is onderzoek gedaan naar (mogelijke) verklaringen van die toename.²⁰ Sinds 2013 zijn er ruim 600 wrakingsverzoeken per jaar (figuur 32). Alleen 2015 vormde een uitzonderlijk jaar toen er 713 wrakingsverzoeken werden ingediend. Ook in 2018 was het aantal wrakingsverzoeken met 750 hoger dan in de voorgaande jaren. Het aantal wrakingsverzoeken is in 2018 relatief vooral fors toegenomen bij het hof Arnhem-Leeuwarden, het hof Den Haag en de rechtbank Gelderland, bij deze gerechten was de toename 60 procent of meer vergeleken met het gemiddelde aantal wrakingsverzoeken in 2014-2017 (tabel 12 in bijlage 2 en tabel 11 in bijlage 3). Al zijn de cijfers per gerecht klein en is het op dit niveau moeilijk conclusies te trekken.

Figuur 32. Aantal wrakingsverzoeken en aantal gehonoreerde wrakingsverzoeken

In totaal werden er in 2018 563 wrakingsverzoeken bij de rechtbanken gedaan en 168 bij de hoven. De Centrale Raad van Beroep (CRvB) kreeg te maken met 18 wrakingsverzoeken, net als in 2016 en 2017 een laag aantal vergeleken met de jaren ervoor. Bij het College Beroep voor het bedrijfsleven (CBB) was er geen wrakingsverzoek in 2018.

De 750 wrakingsverzoeken in 2018 moeten in het licht gezien worden van de afhandeling van circa 1,53 miljoen zaken. Dit betekent dat bij ongeveer 5 op de tienduizend rechtszaken een wrakingsverzoek werd gedaan. Waarbij aangetekend dat soms meer wrakingsverzoeken per zaak voorkomen.

Gehonoreerde wrakingen

De wrakingskamer honoreert een wrakingsverzoek als een rechter partijdig is of als er sprake is van schijn van partijdigheid. Dat zegt overigens niets over het functioneren van de rechter in andere zaken en hij of zij kan dus gewoon andere zaken blijven behandelen.

In de meeste gevallen blijkt er onvoldoende reden om de wraking toe te kennen; slechts een gering deel van de wrakingsverzoeken wordt daadwerkelijk gehonoreerd, gemiddeld over de laatste 5 jaar rond de 3 à 4 procent per jaar. In 2018 waren er 20 gehonoreerde wrakingen, zoals in figuur 32 is te zien. Het aantal gehonoreerde wrakingen fluctueert in de loop der jaren wel, maar is niet structureel op- of afgelopen.

In tabel 12 in bijlage 2 zijn de cijfers per rechtbank te vinden en voor de hoven in tabel 11 in bijlage 3. Het aantal ingediende wrakingen en gehonoreerde wrakingen per gerecht zijn bijzonder klein; het gaat om gemiddeld één tot twee gehonoreerde wrakingen per rechtbank. Daarom zijn vergelijkingen per rechtbank betekenisloos en zijn deze niet gedaan.

²⁰ Wraking bottom-up. Een empirisch onderzoek, december 2012. Wibo van Rossum, Jet Tigchelaar en Pieter Ippel met medewerking van Majida Chrit, Irene Smeele en Thomas van Walchren.

3.9 Mediation binnen de Rechtspraak

Rechters kunnen tijdens een rechtszaak de mogelijkheid tot mediation aan partijen voorleggen. Bij mediation proberen partijen onder begeleiding van een onafhankelijke bemiddelaar, de mediator, gezamenlijk het conflict op te lossen. Deze mediator helpt partijen de belangen en standpunten helder te krijgen en zal zelf geen standpunt innemen. Partijen kunnen ook niet-juridische aspecten bij de oplossing betrekken. Het belangrijkste argument voor de rechter om de zaak naar een mediator te verwijzen is dat partijen in de toekomst met elkaar verder moeten. Ook de gedachte dat een rechterlijke uitspraak geen echte oplossing biedt voor het conflict, wordt regelmatig als reden genoemd.

Als partijen kiezen voor mediation wordt de rechtszaak stilgelegd (geschorst). Wordt men het tijdens de mediation niet of slechts gedeeltelijk met elkaar eens, dan kan de gerechtelijke procedure worden voortgezet. Als men met behulp van de mediator erin slaagt een oplossing te vinden dan wordt de rechtszaak beëindigd.

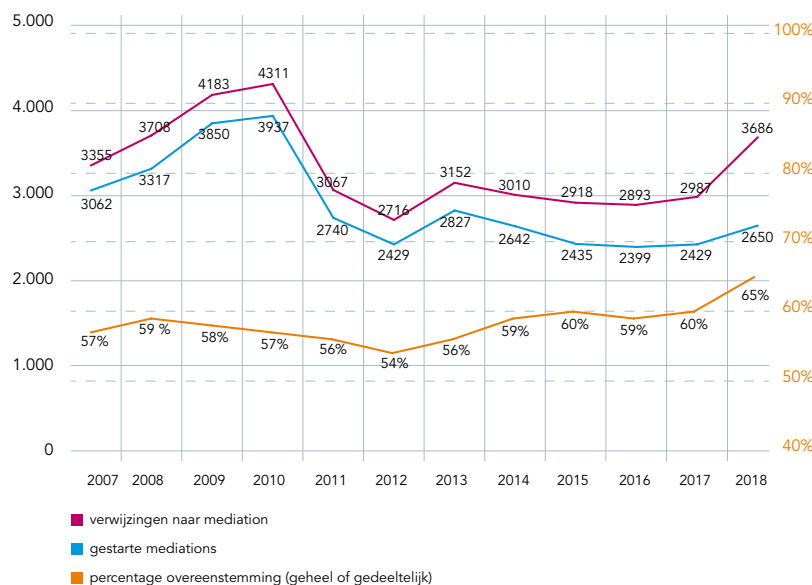
In figuur 33 zijn het aantal verwijzingen en gestarte mediations in handelszaken, familiezaken, kantonzaken, strafzaken en rechtszaken in het bestuursrecht, behalve vreemdelingenzaken, te zien. Het gaat dus over mediations tijdens een rechtszaak. Mediation als er (nog) geen rechtszaak loopt, valt hier niet onder.

Het aantal afgeronde mediations per gerecht is in tabel 13 in bijlage 2 en tabel 12 in bijlage 3, weergegeven per 1.000 afgedane relevante rechtszaken: verstekzaken zijn daarbij bijvoorbeeld buiten beschouwing gelaten. Ook het percentage mediations dat is geslaagd (van het aantal afgeronde mediations) wordt in deze tabellen getoond. Gedeeltelijk geslaagde mediations worden in deze kengetallen rapportage ook gezien als geslaagde mediation.

Landelijk beeld

Niet alle verwijzingen naar mediation leiden uiteindelijk tot de start van een mediation. In de periode 2007-2010 nam het aantal gestarte mediations toe tot meer dan 3.900 (figuur 33). In 2011 nam dat aantal vervolgens zeer sterk af tot 2.740. Daarna daalde het nog wat verder tot 2014, waarna het aantal gestarte mediations stabiliseerde rond de 2.400 per jaar. In 2018 was er weer een toename naar 2.650 mediations.

Figuur 33. Mediations

Het deel van de gestarte mediations dat tot gehele of gedeeltelijke overeenstemming leidde, is sinds 2013 stijgende en lag in 2018 op 65 procent.

Het grootste deel van de mediations bij de rechtbanken vindt plaats in het familierecht. Circa zes op de tien van de gestarte mediations in 2018 vond plaats in het familierecht; in 2018 ging het om bijna 1.500 mediations. Ze betreffen vaak echtscheidingen en de gevolgen ervan en gaan bijvoorbeeld over ouderschapsplan, gezag en omgang en alimentatie.

Slachtoffers en verdachten in strafzaken kunnen onder leiding van een mediator met elkaar in gesprek gaan over bijvoorbeeld een schadevergoeding. Deze vorm van mediation binnen de Rechtspraak in het strafrecht, blijkt positieve effecten te kunnen hebben: een daling van het recidivepercentage, reductie van kosten en meer tevredenheid bij slachtoffers. Herstellende gesprekken kunnen daarnaast de sociale cohesie bevorderen. Mediation in strafzaken is eind 2013 als experiment gestart en wordt nu in alle gerechten toegepast. In 2018 betrof drie op de tien gestarte mediations een mediation in strafzaken, ruim 800. Het slagingspercentage is relatief hoog, ruim 75 procent.

Het aantal mediations bij het rechtsgebied bestuursrecht (inclusief belastingrecht) is in de afgelopen jaren zeer sterk afgenomen; in 2010 startten nog bijna 800 mediations en 2018 waren dit er ruim 40. Die afname is het gevolg van een wijziging in de behandeling van rechtszaken in het bestuursrecht, gericht op een definitieve oplossing met behulp van een verbeterde procedure waarin snel een regiezitting plaatsvindt, waardoor vóór de zitting geen schriftelijk mediationaanbod meer wordt gedaan.

Verschillen tussen rechtbanken in mediation

De omvang van het aantal afgeronde mediations, lag in de afgelopen drie jaar bij rechtbanken rond de vijf afgeronde mediations op de duizend rechtszaken, zoals te zien is in tabel 13 in bijlage 2. De verschillen tussen de rechtbankregio's in de mate van mediationgebruik zijn groot.

In Midden-Nederland en Rotterdam was het 'mediationgebruik' relatief (gezien het aantal zaken) groot, acht per duizend rechtszaken in de periode 2016-2018.

In Noord-Nederland is dat veruit het laagst met één mediation per duizend rechtszaken.

Van de mediations bij rechtbanken slaagt sinds 2014 ongeveer 60 procent.

De verschillen tussen rechtbanken in het slagingspercentage zijn beperkt.

Verschillen tussen hoven in mediation

Het mediationgebruik, gemeten in het aantal afgeronde mediations bij de hoven, is in de afgelopen twee jaar gestegen van tien op de duizend rechtszaken in 2016 naar veertien op de duizend in 2018 (tabel 12 in bijlage 3). De omvang van afgeronde mediations varieerde in de periode 2016-2018 van vijf op de duizend rechtszaken bij hof Den Haag tot 24 op de duizend rechtszaken bij hof 's-Hertogenbosch. Het aantal geslaagde mediations is ook gestegen van ongeveer 46 procent in 2014-2017 naar 55 procent in 2018. De verschillen tussen hoven in slagingspercentage zijn beperkt. Gemiddeld was het slagingspercentage in de periode 2016-2018 49 procent; alleen Arnhem-Leeuwarden springt eruit met 63 procent geslaagde mediations.

3.10 Appelpercentages

3.10.1 Algemeen

Partijen in een rechtszaak kunnen tegen de uitspraak in hoger beroep gaan om de zaak opnieuw te laten beoordelen. Het kan gaan om een herbeoordeling en aanvulling van feiten, van rechtsvragen en van motiveringen. Het hoger beroep heeft, in het verlengde van deze controlefunctie en herkansingsfunctie, ook een belangrijke functie bij de rechtsontwikkeling en het bewaken en bevorderen van de rechtseenheid.

Het appelpercentage zegt weliswaar iets over de acceptatie van uitspraken door partijen en de ontwikkeling hierin, maar het geeft geen rechtstreekse indicatie van de kwaliteit van rechtspreken in eerste aanleg of van het functioneren van het rechtspreken bij een rechtbank.

Of en in hoeverre de appelpercentages en de gevonden verschillen tussen rechtbanken, beïnvloedbaar zijn door rechters en raadsheren of samenhangen met de kwaliteit van rechtspreken, valt niet rechtstreeks uit de bestaande gegevens op te maken. Zo wordt niet systematisch, per zaak, bijgehouden wat de motieven zijn om in hoger beroep te gaan. Over het daarnaar uitgevoerde onderzoek, verderop meer. Het is niet mogelijk informatie over de uitkomst van het hoger beroep in de analyses mee te nemen. Zo betekent vernietiging in hoger beroep van een vonnis niet automatisch dat door de rechter in eerste aanleg een onjuist oordeel is gegeven. Het oordeel van de hoger beroepsrechter kan bijvoorbeeld inhouden dat deze tot een andere beantwoording van een rechtsvraag is gekomen, waarover voordien nog geen duidelijkheid in de jurisprudentie bestond. Dit laatste is inherent aan de rechtsontwikkeling en rechtseenheid functie van het hoger beroep (en cassatie). Verder kan aanvulling van feiten (in vergelijking met behandeling in eerste aanleg) een rol hebben gespeeld bij afwijking van de rechterlijke beslissing in appel ten opzichte van het vonnis in eerste aanleg.

Het overgrote deel van de uitspraken in hoger beroep houdt stand en wordt door het hogere rechtscollege bevestigd. Daartoe kunnen ook die uitspraken worden gerekend die weliswaar op formele gronden worden vernietigd, maar waarbij het oordeel van de rechter in eerste aanleg materieel wel overeind is gebleven.

Er is in 2016 een onderzoek uitgevoerd naar de redenen van rechtzoekenden om hoger beroep in te stellen.²¹ Het onderzoek laat zien dat de gepercipieerde kwaliteit van de rechter en van de uitspraak in het algemeen slechts een beperkte rol spelen

²¹ Marseille e.a. Motieven voor en waardering van hoger beroep, Research Memorandum 1/ 2016, Raad voor de rechtspraak.

bij het al dan niet in hoger beroep gaan. Het onderzoek was helaas niet gericht op verklaringen van ontwikkelingen van de mate van appel in de tijd, noch op huidige verschillen tussen rechtbanken in appelpercentages, zodat op basis van dit onderzoek niets gezegd kan worden over de verklaringskracht van kwaliteit van vonnissen voor toe- of afname van appelpercentages.

Het ligt niet voor de hand dat de grote verschillen tussen regio's/rechtbanken in de mate van appel verklaard kunnen worden door verschillen in kwaliteit van rechtspreken. Uit de klantwaarderingsonderzoeken is immers gebleken dat de verschillen in (gepercipieerde) kwaliteit van rechtspreken beperkt zijn.

De volgende motieven kwamen uit genoemd onderzoek naar voren.

De *verwachte kans op een gunstiger uitspraak* in hoger beroep was op alle drie de rechtsgebieden het belangrijkste, maar in het strafrecht (bij vier op de vijf een reden voor appel) nog belangrijker dan bij civielrecht (bij drie op de vijf) en het bestuursrecht (bij één op de twee). In het strafrecht ging het om de geschatte kans om gelijk te krijgen dan wel de geschatte kans op een lagere straf of vrijspraak. Tevens was *de omvang van de gevolgen* van de uitspraak in eerste aanleg vaak (bij ruim één op de drie appellanten) een reden om in hoger beroep te gaan tegen vonnissen in civiele rechtszaken en strafrechtszaken. Men gaat vaker in hoger beroep naarmate de ernst van de gevolgen groter is, en in het civiele recht naarmate het financiële belang groter is. In het bestuursrecht speelde deze reden om in hoger beroep te gaan slechts bij één op de tien appellanten een rol.

De *kwaliteit van de uitspraak*/ het vonnis was in het civiele recht relatief vaak van belang, bij twee van de vijf appellanten. In het strafrecht speelde dat bij één op de vijf appellanten een rol en in het bestuursrecht slechts bij één op de tien.

De *gepercipieerde kwaliteit van de rechter* speelde bij rond een kwart van de appellanten een rol; weinig verschil daarin tussen bestuursrecht, civiel recht en strafrecht.

In het civiele recht ten slotte zijn bij één op de vijf ook de *reeds gedane investeringen en verwachte kosten* redenen om in hoger beroep te gaan of juist daarvan af te zien. Stress, de duur van de procedure en (geldelijke) kosten vormen belangrijke redenen om af te zien van hoger beroep.

Een deel van de hoger beroepen wordt later ingetrokken. Sommige partijen gaan bijvoorbeeld in hoger beroep, omdat men daarmee de tijd krijgt het vonnis goed te bestuderen om daarna pas definitief te beslissen of men het hoger beroep doorzet of niet. Het aandeel intrekkingen verschilt per zaak type. Omdat het aantal intrekkingen (nog) niet per rechtbank bekend is, konden de gepresenteerde appelpercentages per gerecht niet geschoond worden van de latere intrekkingen. Bij de landelijke cijfers is overigens wel een appelpercentage gepresenteerd, geschoond van de intrekkingen.

In tabellen 14 tot en met 18 van bijlage 2 zijn de appelpercentages per rechtbank en per type rechtszaak te zien. Bij de presentatie van de cijfers is gewerkt met driejaarsgemiddelden om een voldoende aantal appelzaken per zaaksgroep over te houden om rechtbanken met elkaar te kunnen vergelijken en om zoveel mogelijk toevallige fluctuaties te vermijden.

Mate van hoger beroep 2011-2018 samengevat

Ontwikkeling in de mate van hoger beroep

Voor een beschrijving van de ontwikkeling van de mate van hoger beroep is telkens het appelpercentage in de periode 2016-2018 vergeleken met de periode 2011-2013.

Bij twee derde van de onderscheiden rechtsgebieden/rechtszaaktypen (twaalf van de achttien) is het appelpercentage, over een middellange periode gezien²², toegenomen. Bij de twee volgende typen rechtszaken is de mate van appel zelfs in sterke of zeer sterke mate opgelopen:

- ambtenarenzaken, van 47% naar 58%
- lokale belastingzaken in verband met de WOZ (Wet waardering onroerende zaken), van 14% naar 24%.

Slechts bij drie zaaksgroepen is het appelpercentage over een middellange periode gezien, meer dan een procentpunt afgenomen:

- rijksbelastingzaken, van 54% naar 49%
- algemene asielprocedures, van 55% naar 48%.

De mate van appel in het **civiele recht** is sinds de periode 2011-2013 toegenomen. Het appelpercentage bij civielrechtelijke kantonzaken en familierechtelijke zaken nam licht toe.

Daarnaast ging men ook vaker in hoger beroep van vonnissen in handelszaken niet zijnde kantonzaken. Dat was mede nog het gevolg van de competentiewijziging waardoor de handelszaken met een relatief gering financieel belang niet meer voor de civiele rechter kwamen maar bij de kantonrechter. Met andere woorden: door de competentiewijziging nam het financieel belang van deze niet-kantonzaken toe en dat had weer tot gevolg dat men vaker in hoger beroep ging. Bij de kortgedingen bleef het appelpercentage stabiel. Bij de civiele zaken nam wel de mate waarin later het hoger beroep werd ingetrokken toe.

²² Van de periode 2011-2013 tot de periode 2016-2018.

In het **strafrecht** is de mate van appel na vonnissen van de kinderrechtster licht toegenomen in vergelijking met de periode 2011-2013. Ook de mate waarin men tegen vonnissen in overtredingszaken in hoger beroep gaat is toegenomen. Bij misdrijfzaken die door de meervoudige kamer (MK) zijn behandeld blijkt het hoger beroep minder vaak in een later stadium te worden ingetrokken, waardoor het aandeel strafzaken dat in hoger beroep nogmaals moet worden behandeld, in lichte mate is toegenomen. Het appelpercentage van politierechttervonnissen is in de loop van de jaren stabiel gebleven.

In het reguliere **bestuursrecht**, dat wil zeggen bestuursrecht met uitzondering van belastingrecht en vreemdelingenrecht, is het appelpercentage sinds de periode 2011-2013 licht toegenomen. Vanwege een gelijktijdige toename van ingetrokken hoger beroepen, is het aandeel bestuursrechtelijke zaken dat opnieuw in hoger beroep moest worden behandeld, nauwelijks toegenomen.

De behandeling van WOZ-zaken moet steeds vaker in hoger beroep worden overgedaan. Het appelpercentage nam sterk toe en het aandeel intrekkingen nam opnieuw verder af. Wel wordt de ontwikkeling van het appelpercentage bij afzonderlijke rechtbanken doorkruist door jaren met grote eenmalige pieken. Tegen vonnissen in rijksbelastingzaken gaat men iets minder vaak in hoger beroep en daarnaast worden die hoger beroepen ook nog vaker ingetrokken.

De mate van hoger beroep bij vreemdelingenzaken is in 2016-2018 vergelijkbaar met de periode 2011-2013.

Verschillen in de mate van hoger beroep

De appelpercentages lopen sterk uiteen al naar gelang het type geschil. Vooral tegen vonnissen in geschillen met de overheid gaat men relatief vaak in hoger beroep:

- ambtenarenzaken 58%
- rijksbelastingzaken 49%
- algemene asielprocedure 48%
- (verlengde) asielprocedures 55%

Men gaat het minst in hoger beroep tegen vonnissen in overtredingszaken, 4 procent, en tegen uitspraken op het gebied van het familierecht, 5 procent.

Er bestaan grote verschillen tussen de elf rechtbankregio's in de mate van appel bij eenzelfde type rechtszaak, ook over een langere tijdsperiode gezien. Alleen bij de (algemene en verlengde) asielprocedures waren de verschillen tussen de rechtbanken beperkt.

3.10.2 Civiel recht, mate van appel

De appellen in civielrechtelijke rechtszaken kunnen zowel kantonzaken als niet-kantonzaken betreffen. In tabel 12 is te zien wat het appelpercentage (periode 2016-2018) is bij vier verschillende typen civiele zaken, of het is toegenomen vergeleken met de periode 2011-2013 en of verschillen tussen rechtbanken in appelpercentage (zeer) groot of juist beperkt zijn. Tevens is de mate van intrekking vermeld en de ontwikkeling daarin.

Over het algemeen is de mate van appel in het civiele recht sinds 2011 ongeveer gelijk gebleven. Er was weliswaar sprake van een toename van hoger beroepen tegen vonnissen van de civiele rechter en de kantonrechter, maar dat was deels het gevolg van de competentiewijziging. Tekst en uitleg bij de ontwikkeling voor de vier afzonderlijke zaakgroepen is te vinden in de alinea's onder de tabel.

Tabel 12. Appelpercentages civiele zaken in de periode 2016-2018 en ontwikkeling sinds 2011

	appel percentage		verschillen tussen rechtbanken	intrekkingspercentage	
	2016 t/m 2018	jaargroei ¹⁾ sinds 2011		2016 t/m 2018	toe- afname sinds 2011
handel kantonrechter	11%	+ +	zeer groot	34%	=
handel civiele rechter	35%	+ +	zeer groot	22%	↗
kort gedingen	17%	=	zeer groot	31%	↗
familiezaken	5%	+	groot	12%	↗

1) jaargroei sinds 2011-2013: + is licht 2% t/m 4%, ++ is sterk 5% t/m 10%, +++ is zeer sterk >10% per jaar.

Handelszaken kantonrechter

In de berekeningen en tabellen zijn de verstekvonnissen (tegen de driehonderd-duizend per jaar) buiten beschouwing gelaten, omdat men daar tegen vrijwel nooit in hoger beroep gaat. Ook los van de verstekvonnissen gaat men tegen de door de kantonrechter behandelde handelszaken relatief weinig in hoger beroep. Het appelpercentage in deze zaken is gestegen vergeleken met in de periode 2011-2013. Het aandeel intrekkingen lag in de afgelopen jaren rond de 30 procent; in 2016-2018 was het 34 procent.

De verschillen tussen rechtbanken in het appelpercentage bij kanton-handelszaken zijn zeer groot, ook over een langere periode gezien. In Rotterdam en Den Haag is het vaak opvallend laag, lager dan 8 à 9 procent. Al geldt voor Den Haag voor 2016-2018 dat ze op het landelijke gemiddelde van 11 procent zitten.

Structureel bijzonder hoog is het in Amsterdam en Limburg, nu rond 16 procent. Bij de andere rechtbanken wijkt het over het algemeen niet heel veel af van het landelijke gemiddelde.

Handelszaken civiele rechter

Tegen 35 procent van de vonnissen in handelszaken (bodenzaken) die niet door de kantonrechter maar door de civiele rechter in eerste aanleg zijn behandeld, werd in 2016-2018 in hoger beroep gegaan. Het appelpercentage is veel hoger dan bij kantonzaken door het grotere financiële belang van de zaak; men is minder geneigd om het erbij te laten zitten, er staat meer op het spel.

De mate van appel bij deze zaken is in de afgelopen jaren bij alle rechtbanken sterk toegenomen; in de periode 2011-2013 was het 30 procent. De verklaring daarvoor is dat als gevolg van de competentiewijziging het gemiddelde belang van de niet-kantonzaken sterk is toegenomen en daarmee ook de bereidheid verder te procederen in hoger beroep.

Na instelling van hoger beroep in civiele handelszaken wordt vervolgens in ruim één op de vijf gevallen het hoger beroep ingetrokken; dat percentage is in de loop der jaren toegenomen.

De verschillen tussen de rechtbanken in de mate van appel bij deze zaken zijn zeer groot en veelal bestendig. Noord-Nederland en Rotterdam vertonen vaak lage percentages, waarbij Rotterdam ook in 2016-2018 verder afneemt. Ook Zeeland-West-Brabant en Overijssel zien een afname. Al is het appelpercentage in Overijssel samen met Limburg nog wel het hoogste, 45 procent en hoger.

Kort gedingen

Tegen vonnissen in kort gedingen gaat men gemiddeld in 17 procent in hoger beroep. Dit is stabiel. Van deze hoger beroepen wordt later weer 31 procent ingetrokken. Dit intrekkingpercentage loopt licht op.

De verschillen tussen rechtbanken in appelpercentage bij deze zaken zijn zeer groot. Het is structureel het hoogste in Limburg, circa 23 procent. In Noord-Nederland was het altijd relatief hoog, maar dat is nu gezakt naar circa 18 procent. Het laagst, met 13 procent, is het appelpercentage in kort gedingen in Oost-Brabant en Rotterdam.

Familiezaken, niet-kanton

Tegen familiezaken wordt zeer weinig in hoger beroep gegaan, rond de 5 procent. Van die beperkte hoger beroepen wordt slechts ongeveer één op de negen later ingetrokken.

De verschillen tussen rechtbanken zijn groot. Het appelpercentage is structureel het laagste in Overijssel, ruim 3 procent, en het hoogst in Den Haag, Gelderland en Rotterdam, 6 procent.

3.10.3 Strafrecht, mate van appel

In tabel 13 is te zien wat het appelpercentage is voor verschillende typen strafzaken, de ontwikkeling daarin sinds de periode 2011-2013 en of de verschillen tussen rechtbanken beperkt zijn of juist (zeer) groot. Tevens is de mate van intrekking van het hoger beroep vermeld en de ontwikkeling daarin.

Tabel 13. Appelpercentages strafzaken in de periode 2016-2018 en ontwikkelingen sinds 2011

	appel percentage		verschillen tussen rechtbanken	intrekkingpercentage	
	2016 t/m 2018	jaargroei ¹⁾ sinds 2011		2016 t/m 2018	toe- afname sinds 2011
kantonrechter overtredingszaken	4,2%	+	zeer groot	9%	↗
politierechter (EK)	14%	=	zeer groot	18%	↗
strafzaken EK kinderrechter	9%	+	zeer groot	26%	↗
strafzaken meervoudige kamer (MK)	40%	+	groot	24%	↘

¹⁾ jaargroei sinds 2011-2013: + is licht 2% t/m 4%, ++ is sterk 5% t/m 10%, +++ is zeer sterk >10% per jaar.

Overtredingszaken, kantonrechter

Tegen vonnissen van de kantonrechter in overtredingszaken gaat men zelden, slechts 4 procent, in hoger beroep. Dat percentage is over een langere periode bezien redelijk stabiel. Het 2016-2018-percentage van 4,2 procent is wat aan de hoge kant in vergelijking met de jaren ervoor, toen het rond de 3,5 procent lag. Het aantal intrekkingen bij dit type zaken is zeer beperkt, ongeveer 9 procent. De verschillen tussen rechtbanken in de mate van appel in overtredingszaken zijn zeer groot, maar de percentages kunnen binnen een rechtbank van jaar tot jaar wel fluctueren. In de afgelopen periode lag dat in Rotterdam en Limburg het laagst, 3,5 procent of lager. In Noord-Holland, Midden-Nederland, Oost-Brabant en Zeeland-West-Brabant lag het boven de 4,7 procent.

Misdrijven

Politierechter

Tegen 14 procent van de vonnissen van de politierechter gaat men in hoger beroep. Dit is over meerdere jaren gezien redelijk stabiel. Het aantal hoger beroepen dat later wordt ingetrokken is voor 2016-2018 opnieuw liefst 18 procent.

De verschillen tussen rechtbanken in appelpercentage bij politierechterzaken zijn groot, ook over een langere tijd gezien. Noord-Nederland en Limburg kenden hierbij structureel het laagste appelpercentage, circa 11-12 procent. In Midden-Nederland en Amsterdam ging men in deze zaken het meest, meer dan 16 procent, in hoger beroep.

Kinderrechter (EK)

Tegen de door de kinderrechter gevonniste EK-zaken ging 9 procent in hoger beroep. Dat is in de afgelopen jaren licht toegenomen: in de periode 2011-2013 was het 8 procent.

Van deze hoger beroepen wordt gemiddeld genomen ongeveer een kwart (26 procent) later ingetrokken. Het aandeel intrekkingen neemt toe. Sinds 2013 is het aandeel kinderrechtstrafzaken dat per saldo in hoger beroep voor een tweede keer moest worden behandeld, stabiel op 6 à 7 procent (afgerond).

De verschillen tussen rechtbanken in de mate van hoger beroep in dit type zaken zijn structureel bijzonder groot. Over een langere periode bezien was dat 4 procent in Limburg en Noord-Nederland en boven de 10 procent in Amsterdam, Den Haag en Midden-Nederland.

Meervoudige kamer

Tegen die strafzaken die door drie rechters worden behandeld (meervoudige of MK-zaak) gaat men het vaakst in hoger beroep, 40 procent. Het gaat dan ook om zaken met een relatief groot belang (de hoogte van de straf bij veroordeling). Het appelpercentage is, landelijk bezien, redelijk stabiel.

Het intrekken van deze hoger beroepen is teruggelopen van 27 procent in 2011-2013 tot 17 procent in 2014-2016, maar is nu weer toegenomen tot 24 procent.

Per saldo geldt dat de afgelopen jaren rond de 30 procent van MK-strafzaken voor een tweede keer behandeld moet worden.

De verschillen tussen rechtbanken zijn structureel groot. Ze lopen uiteen van 34 procent in Noord-Nederland tot rond de 45 procent in Amsterdam en Midden-Nederland.

3.10.4 Bestuursrechtelijke procedures, mate van appel

Uit de tabellen 14, 15 en 16 blijkt dat de mate van appel in het bestuursrecht over het algemeen hoog is in vergelijking met strafzaken en civiele zaken. De hoogste appelpercentages, rond de 50 procent of hoger, zijn te zien bij ambtenarenzaken, rijksbelastingzaken en asielzaken. Een verklaring voor de hoge mate waarin men in het bestuursrecht in hoger beroep gaat is dat er vrijwel altijd een bezwaarfase aan het proces is voorafgegaan. Dus er blijven vooral zaken over waar bestuur en

burger in een eerder stadium niet nader tot elkaar konden komen. In gevallen waarin de uitspraak in eerste aanleg ongunstig uitviel voor de burger, speelt daarnaast een rol dat de burger die daar tegen in hoger beroep gaat over het algemeen geen risico loopt op een voor hem ongunstiger uitspraak dan in eerste aanleg.

Regulier bestuursrecht, mate van appel

Onder regulier of algemeen bestuursrecht verstaan we alle rechtszaken op het terrein van het bestuursrecht, die niet het belastingrecht of het vreemdelingenrecht betreffen.

De Centrale Raad van Beroep (CRvB) behandelt de appellaten van sociale verzekeringszaken, ambtenarenzaken, bijstandzaken en studiefinancieringszaken. De Raad van State (RvS) behandelt de overige hoger beroepen, zoals bouwzaken. Deze groep 'overige' is een diverse heterogene groep, met een grote variëteit aan zaken, waarvan een deel een hoger appelpercentage heeft en een deel een lager appelpercentage.

Tabel 14. Appelpercentages rechtszaken en bestuursrecht in 2016-2018 en ontwikkelingen sinds 2011

	appel percentage		verschillen tussen rechtbanken	intrekkingpercentage	
	2016 t/m 2018	jaargroei ¹⁾ sinds 2011		2016 t/m 2018	toe- afname sinds 2011
sociale verzekeringszaken	41%	+	groot	27%	↗
bijstands- en studiefinancieringszaken	44%	+	(zeer) groot	20%	↗
ambtenarenzaken	58%	+++	zeer groot	36%	↗
overig regulier bestuursrecht	29%	+	groot	17 %	↘

1) jaargroei sinds 2011-2013: + is licht 2% t/m 4%, ++ is sterk 5% t/m 10%, +++ is zeer sterk >10% per jaar.

Sociale verzekeringszaken

Tegen vonnissen in sociale verzekeringszaken gaat men in 41 procent in hoger beroep. Dat is in de afgelopen jaren licht opgelopen. Van deze appellaten wordt 27 procent later ingetrokken. Dat is in de loop der jaren ook opgelopen; enkele jaren geleden was het nog één op de vijf. Het gevolg is dat het aandeel zaken dat inhoudelijk voor een tweede keer (hoger beroep) wordt behandeld, vanaf de periode 2011-2013 redelijk constant is (29 procent).

De verschillen in appelpercentage tussen rechtbanken zijn de laatste jaren bij dit soort zaken toegenomen; de rechtbanken zitten in een bereik van circa 33 procent in appel in Zeeland-West-Brabant tot 48 procent in Amsterdam.

Bijstands- en studiefinancieringszaken

Het appelperscentage bij bijstands- en studiefinancieringszaken ligt met 44 procent iets hoger dan bij de groep sociale verzekeringszaken. Dat is een toename.

Ongeveer 20 procent wordt later ingetrokken. Dat is ook toegenomen; enkele jaren geleden was het circa 13 procent. Omdat de toename in het appelperscentage groter is dan de toename in het intrekkingperscentage, geldt dat het aandeel zaken dat inhoudelijk voor een tweede keer (hoger beroep) wordt behandeld, nu groter is dan in de periode 2011-2013.

De verschillen tussen rechtbanken zijn groot,²³ maar vaak niet structureel: het appelperscentage in bijstands- en studiefinancieringszaken kan per rechtbank van jaar tot jaar sterk fluctueren. Relatief laag in de afgelopen drie jaar was het percentage in Gelderland en Noord-Holland, lager dan 40 procent. In Limburg, Overijssel en Oost-Brabant is de mate van appel bij deze zaken relatief hoog (51 procent of meer).

Ambtenarenzaken

Tegen de ambtenarenzaken gaat men zeer vaak in hoger beroep. In de periode 2016-2018 was het landelijk 58 procent.

De recente toename (in met name 2016) is onder andere het gevolg van een groep zaken in Limburg (met als voornaamste partijen de korpschef van politie en de gemeente Sittard-Geleen), maar ook Amsterdam, Den Haag, Midden-Nederland, Noord-Nederland en Rotterdam vertonen een toename.

In dit type zaken werd wel ruim een derde van de appellaten later ingetrokken. Dit is in de afgelopen jaren sterk toegenomen; in de periode 2011-2013 was het nog maar een vijfde. Het aandeel ambtenarenzaken dat inhoudelijk voor een tweede keer (hoger beroep) moet worden behandeld, is daardoor niet toegenomen.

De verschillen tussen rechtbanken in de mate van appel bij ambtenarenzaken zijn zeer groot, maar vaak niet structureel: het appelperscentage fluctueert per rechtbank van jaar tot jaar sterk. In de afgelopen periode van 2016-2018 was het appelperscentage bijzonder hoog in Limburg, 87 procent. Bijzonder laag was het bij de rechtbank Noord-Holland, slechts 33 procent.

Overige reguliere bestuursrechtelijke rechtszaken

Het landelijke appelperscentage van de diverse groep 'overige' reguliere bestuursrechtelijke zaken²⁴ is circa 29 procent en licht toegenomen in vergelijking met de periode 2011-2013. Van de appellaten wordt circa 17 procent later ingetrokken. Dit is een geringe afname.

De bandbreedte in de afgelopen drie jaar lag van circa 26 procent in Amsterdam en Noord-Nederland tot 33 procent in Oost-Brabant.

Belastingrecht, mate van appel

Tabel 15. Appelpersentages belastingrecht in 2016-2018 en ontwikkelingen sinds 2011

	appel percentage		verschillen tussen rechtbanken	intrekkingperscentage	
	2016 t/m 2018	jaargroei ¹⁾ sinds 2011		2016 t/m 2018	toe- afname sinds 2011
rijksbelastingzaken	49%	- -	groot	24%	↗
lokale belastingzaken - WOZ	24%	+ + +	zeer groot	10%	↘
lokale belastingzaken - overige	22%	-	zeer groot	13%	↘

1) jaargroei sinds 2011-2013: + is licht 2% t/m 4%, ++ is sterk 5% t/m 10%, +++ is zeer sterk >10% per jaar.

Rijksbelastingzaken

Rijksbelastingzaken worden bij slechts vijf rechtbanken behandeld en tegen die vonnissen wordt vaak in hoger beroep gegaan, ongeveer 49 procent. In een kwart van de gevallen wordt het hoger beroep ingetrokken. Per saldo is het aandeel zaken dat inhoudelijk voor een tweede keer (hoger beroep) wordt behandeld, in vergelijking met de periode 2011-2013, licht afgenomen.

De verschillen tussen rechtbanken in appelpersentages bij dit type zaken zijn groot.

In Noord-Nederland is het appelperscentage in de loop der jaren sterk afgenomen tot nu 37 procent. Ook Noord-Holland en Zeeland-West-Brabant vertoonden afnemende appelperscentage (tot resp. 41 en 50 procent in 2016-2018). In Den Haag en Gelderland is het percentage bovengemiddeld (53 procent of hoger in 2016-2018).

Lokale belastingzaken

De appelpersentages bij vonnissen in rechtszaken over lokale belastingen liggen lager dan bij zaken over rijksbelastingen. In WOZ/OZB-gerelateerde belastingen is het appelperscentage wel vrij sterk toegenomen. Het lag tot en met 2015 beneden de 20 procent en is nu 24 procent voor 2016-2018. Het aandeel intrekkingen is afgenomen.

De verschillen in appelpersentages tussen rechtbanken bij WOZ-processen zijn aanzienlijk en de mate van appel fluctueert ook sterk per rechtbank van jaar tot jaar.

²³ Tegen vonnissen van studiefinancieringszaken gaat men minder vaak in hoger beroep dan bijstandszaken. Dat beïnvloedt het appelperscentage voor de totale zaaksgroep bij rechtbanken die relatief veel van die zaken doen.

²⁴ Bijvoorbeeld WMO en omgevingsvergunningen.

In de meest recente periode van 2016-2018 was het appelpercentage het laagst in Midden-Nederland (3 procent), Zeeland-West-Brabant (4 procent) en Noord-Nederland (9 procent). In Midden-Nederland was het lage percentage het gevolg van een grote groep WOZ-zaken van een specifieke woningbouwvereniging, waarop uiteindelijk geen enkel hoger beroep volgde. Het hoogst is het percentage in Oost-Brabant, 83 procent. De laatste jaren was het ook hoog in Rotterdam²⁵ (al zit men nu onder het gemiddelde) en Den Haag. Laatstgenoemde laat sterke toename zien.

In 22 procent van de vonnissen in overige lokale belastingzaken (dit betreft bijvoorbeeld parkeerboetes), wordt hoger beroep ingesteld. Dat is een kleine afname ten opzichte van de periode 2011-2013, maar een toename ten opzichte van 2014-2016.

Ook bij deze groep rechtszaken zijn de verschillen in appelpercentage tussen rechtbanken fors en ook hier kan dat per rechtbank van jaar tot jaar sterk fluctueren. In de meest recente periode van 2016-2018 was het appelpercentage het laagst in Amsterdam, Den Haag, Limburg en Rotterdam, lager dan 20 procent, en het hoogst in Overijssel en Gelderland, 34 procent.

Vreemdelingenrecht, mate van appel

In deze kengetallenrapportage zijn ook appelpercentages opgenomen voor vreemdelingenzaken²⁶. Dit betreft nadrukkelijk alleen die vreemdelingenzaken zoals die in het registratiesysteem Berber-VK zijn opgenomen, en niet in het nieuwe systeem KEI-VK. Ook zijn hierin alleen Rechtspraakcijfers gebruikt en is geen gebruikgemaakt van de appel-instroomgegevens van de Raad van State. De RvS hanteert een iets andere regelgeving en indeling. Dit maakt koppeling van de gegevens lastiger.

Tabel 16. Appelpercentages rechtszaken vreemdelingenrecht in 2016-2018 en ontwikkelingen sinds 2011

	appel percentage		verschillen tussen rechtbanken
	2016 t/m 2018	jaargroei ¹⁾ sinds 2011	
algemene asielprocedures	48%	-	beperkt
verlengde asielprocedures	55%	=	beperkt
reguliere vreemdelingenzaken	32%	+	groot

1) jaargroei sinds 2011-2013: + is licht 2% t/m 4%, ++ is sterk 5% t/m 10%, +++ is zeer sterk >10% per jaar.

Algemene en verlengde asielprocedure

De appelpercentages liggen voor dit type vreemdelingenzaken overwegend hoog; in de periode 2016-2018 procedeerde liefst 55 procent door na eerste aanleg behandeling van beroep in een verlengde asielprocedure en 48 procent na een algemene asielprocedure (voorheen AC). Dit is niet verwonderlijk gezien de grote belangen die in deze zaken spelen. Het appelpercentage fluctueert over de jaren heen enigszins, maar er is geen sprake van een structurele toe- of afname.

Er zijn verschillen tussen rechtbanken in de mate van appel bij de verlengde asielprocedure. In Zeeland-West-Brabant ligt deze structureel relatief hoog met 60 procent of meer (69 procent in 2016-2018). Ook in Amsterdam en Gelderland ligt het hier boven de 60 procent. Noord-Nederland heeft een relatief laag percentage.

Reguliere vreemdelingenzaken

Bij reguliere zaken (aanvragen verblijfsvergunningen voor wonen en werk) ligt het appelpercentage veel lager, rond de 32 procent. Dit is over een langere reeks van jaren gezien, licht oplopend.

De verschillen in appelpercentage tussen de rechtbanken zijn groot, maar nemen wel af. In 2016-2018 is het vooral bovengemiddeld bij Amsterdam en Zeeland-West-Brabant. Laatstgenoemde spant met 39 procent de kroon.

²⁵ Deze rechtbank heeft te maken met veel WOZ-zaken door bureaus die zich specialiseren in WOZ-zaken. Deze bureaus verdienen aan de proceskostenvergoeding die ze krijgen als de rechter de WOZ-waarde aanpast, ook al is die aanpassing marginaal.

²⁶ Analyse van de cijfers toonde verder aan dat het voor Noord-Nederland beter was om het percentage op andere informatie te baseren (niet Code Initiator aan het einde van een zaak, maar Code Status = 70 in de loop of aan het einde van een zaak). Voor 2018 kon voor Noord-Nederland geen update worden verzorgd; daarom is het driejaarsgemiddelde 2016-2018 gelijkgesteld aan dat van 2015-2017. Het percentage van de landelijke uitkomst is hiervoor gecorrigeerd.

4 Productie en financiën

4.1 Productievolume t.o.v. instroomvolume en productieplanning

Het kengetal ‘productievolume in verhouding tot instroomvolume’ is een indicator voor de ontwikkeling van de werkvoorraad. Immers, minder afgehandelde zaken (productie) dan aangebrachte zaken (instroom) betekent dat de werkvoorraad toeneemt en dat zal in de toekomst invloed hebben op de gerealiseerde doorlooptijden. Een beoordeling van dit verhoudingsgetal zal soms in een meerjarige context moeten plaatsvinden. Zo is bij een sterke instroomtoename een productie die licht bij deze instroom achterblijft, geen reden tot zorg. De afhandeling van zaken kost nu eenmaal tijd en de uitstroom ijlt dus altijd na bij de instroom.

Het aantal afgehandelde zaken is ook afgezet tegen het geplande aantal, ook wel aangeduid met productieplanning of productieafspraken. Dit zijn bestuursafspraken tussen de Raad en het desbetreffende gerecht. De productieplanning vormt de basis voor de financiële bijdrage aan een gerecht. Dit kengetal vormt onderdeel van de overleggen tussen het gerechtsbestuur en de Raad: in hoeverre wijkt de werkelijkheid af van de planning en wat zijn daarvan de oorzaken? Wanneer het aantal afgehandelde zaken kleiner blijkt te zijn dan afgesproken was, kan dat bijvoorbeeld wijzen op onverwachte capaciteitsproblemen, op een lager dan verwachte instroom (bij procedures met een korte duur) of op een groter aandeel arbeidsintensievere zaken.

Landelijk beeld, productie

De hoeveelheid afgedane zaken (productie) door de Rechtspraak, nam in 2014 met twee procent toe. Daarna nam het gestaag af, in 2015 met drie procent, in 2016 met zes procent, in 2017 met twee procent en in 2018 met drie procent. De ‘productiedaling’ is het gevolg van de voor een groot deel onvoorziene afname van het aantal zaken dat voor de rechter wordt gebracht.

In de afgelopen drie jaar (2016-2018) lag het aantal afgedane zaken een kleine één procent boven het aantal nieuw ingestroomde zaken: de werkvoorraden namen af.

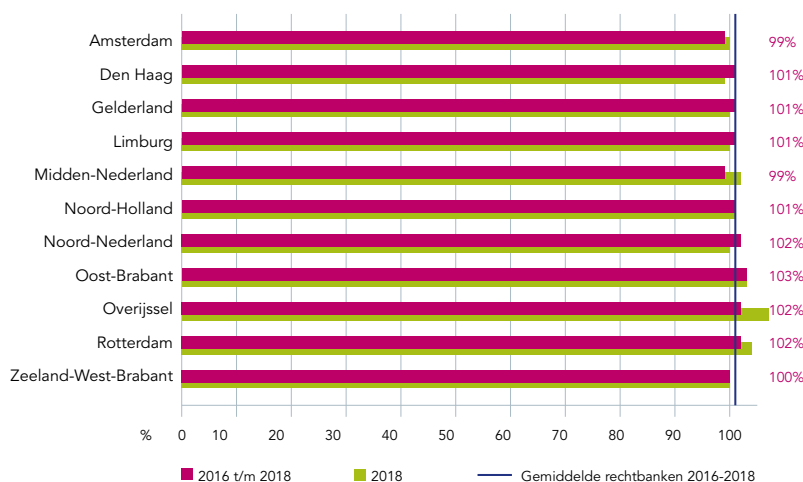
Rechtbanken, productie

Tabellen 19 en 20 in bijlage 2 laten per rechtbank en per rechtsgebied het aantal afgedane zaken (de productie) zien in vergelijking tot de nieuw ingestroomde zaken en de geplande productie.

Productie vergeleken met instroom bij de rechtbanken

In de periode 2016-2018 zijn bij de rechtbanken bijna één procent meer zaken afgedaan dan er zijn ingestroomd, zoals figuur 34 laat zien. De verschillen tussen rechtbanken zijn op dit punt gering. Alleen de rechtbanken Amsterdam en Midden-Nederland hadden over drie jaar gezien met een geringe voorraadtoename te maken. Voor bepaalde rechtsgebieden kunnen er wel substantiële voorraadtoenames zijn.

Figuur 34. Afgedane zaken per jaar in vergelijking met nieuw aangebrachte, 2016-2018 rechtbanken

Gerealiseerde productie bij de rechtbanken vergeleken met de geplande (afspraken)

Het totaal aantal afgehandelde zaken (productie) bij de rechtbanken was in de periode 2016-2018 gemiddeld circa acht procent per jaar lager dan was begroot (neergelegd in productieafspraken met de Rvdr). Dit was het gevolg een lagere instroom dan verwacht en een minder sterke afname van de werkvoorraad dan verwacht.

Alleen in Noord-Holland werden de afspraken gehaald en in Rotterdam naderde het aantal afgehandelde zaken de afspraken (vier procent lager dan begroot). Bij alle andere rechtbanken lag het aantal afgehandelde zaken meer dan vijf procent lager dan begroot.

Hoven, productie

Het aantal door de hoven afgedane zaken (productie) per rechtsgebied, afgezet tegen het aantal nieuw aangebrachte zaken (instroom) en afgezet tegen de productieplanning, is te vinden in tabellen 14 en 15 van bijlage 3.

Uit figuur 35 blijkt dat in de periode 2016-2018 bij de hoven één procent meer rechtszaken zijn afgedaan dan er nieuw zijn aangebracht. In deze periode lag bij het hof Amsterdam en het hof Arnhem-Leeuwarden het aantal nieuw ingebrachte zaken iets boven het aantal afgedane zaken en was daar sprake van een geringe voorraadtoename.

Figuur 35. Afgedane zaken per jaar in vergelijking met nieuw aangebrachte, 2016-2018 hoven

Colleges, productie

Bij de Centrale Raad van Beroep (CRvB) was gedurende de gehele periode 2016-2018 de instroom in evenwicht met de uitstroom, waardoor de werkvoorraad ongeveer gelijk bleef (tabel 26 in bijlage 3). Bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) liep de werkvoorraad in 2016-2018 sterk op. De instroom was hoger dan verwacht (tabel 31 in bijlage 3).

4.2 Relatieve zaakswaarte

In tabel 21 van bijlage 2 en tabel 15 van bijlage 3 is de gemiddelde zaakswaarte bij een gerecht telkens vergeleken met het landelijk gemiddelde. In de financiering van de gerechten wordt rekening gehouden met de zaakswaarte. Bij elke zaakgroep is een aantal zaaktypen onderscheiden²⁷. Naarmate binnen een zaakgroep een groter aandeel van zwaardere (in de zin van meer behandeltijd kostende) zaaktypen is afgedaan, neemt de zaakswaarte-indicator toe in die bepaalde productgroep en daarmee de gemiddelde hoogte van de financiering per zaak.

Met andere woorden: als zaken bij gerecht x gemiddeld zwaarder zijn dan bij de andere rechtbanken/hoven, wordt daar zowel in de financiering als in de productiviteitsberekeningen rekening mee gehouden. Dus veranderingen in de gemiddelde zaakswaarte van de onderscheiden zaaktypen kunnen in het algemeen geen verklaring vormen voor een hoge of lage productiviteitsuitkomst.

De financiering houdt weliswaar rekening met de samenstelling tussen de onderscheiden zaaktypen en dus met het 'gewicht' daarvan, maar niet met een wijziging in zaakswaarte binnen de zaaktypen.

²⁷ Zie voor uitleg hoofdstuk 2.2.1 in bijlage 1 'Definities kengetallen'.

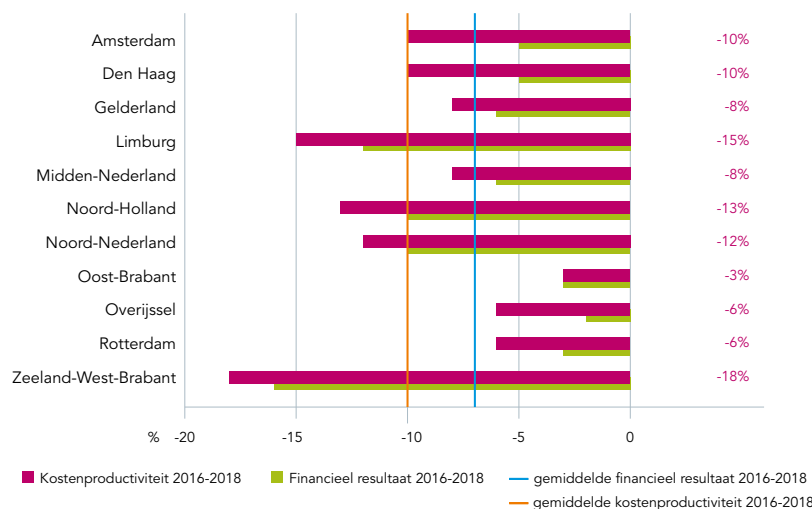
4.3 Productiviteit, financieel resultaat en eigen vermogen

4.3.1 Kostenproductiviteit

De kostenproductiviteit bij de Rechtspraak betreft de financieringswaarde van de gehele productie als percentage van de totale kosten. Deze is weergegeven in tabel 22 van bijlage 2 voor de rechtbanken en in tabel 16 van bijlage 3 voor de hoven. Een percentage onder de 100 procent betekent dat de kosten hoog zijn ten opzichte van de financieringswaarde, dat wil zeggen dat er in verhouding meer kosten zijn gemaakt dan op basis van vastgestelde prijzen verwacht werd. Een uitkomst boven de 100 procent geeft juist een relatief hoge productiviteit aan vergeleken met de financieringswaarde. De kostenproductiviteit is de afgelopen jaren afgenomen. Ook in 2018 is deze voor de rechtbanken weer verder gedaald naar 86 procent vergeleken met 91 procent in 2017.

In figuur 36 is de kostenproductiviteit bij de rechtbanken weergegeven over de laatste drie jaar. In dit figuur is het weergegeven als het percentage dat de financieringswaarde boven of onder de totale kosten ligt. In de periode 2016-2018 was de kostenproductiviteit bij alle rechtbanken duidelijk negatief; dat betekent dat de financieringswaarde lager was dan de kosten, gemiddeld tien procent. De productiviteit was de laatste drie jaar het hoogst in Oost-Brabant met min drie procent. De kostenproductiviteit was met min achttien procent het laagst bij de rechtbank Zeeland-West-Brabant. Er is wel verschil in kostenproductiviteit tussen rechtsgebieden. Bij bestuursrecht, inclusief vreemdelingenkamer en belasting, was de kostenproductiviteit bij de meeste rechtbanken in de periode 2016-2018 boven de 100 procent, wat betekent dat de financieringswaarde hoger lag dan de kosten, terwijl de kostenproductiviteit van civiel en kanton in dezelfde periode bij alle rechtbanken en van strafrecht bij bijna alle rechtbanken negatief was. Bij alle rechtbanken was de kostenproductiviteit van bestuursrecht veel beter dan die van civiel en kanton.

Figuur 36. Kostenproductiviteit en financieel resultaat als percentage van de omzet, 2016-2018 rechtbanken

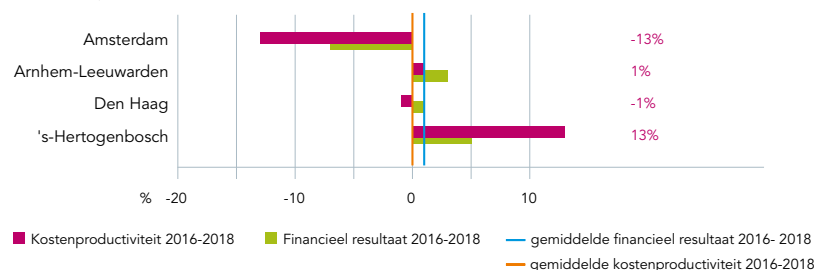

In figuur 37 is de kostenproductiviteit bij de hoven weergegeven over de laatste drie jaar.

Bij het hof 's-Hertogenbosch was de kostenproductiviteit in de periode 2016-2018 hoog, circa dertien procent, dat betekent dat de financieringswaarde dertien procent hoger was dan de kosten. Dat is waarschijnlijk het gevolg van de (relatief goedkope) afhandeling van een cluster gelijke belastingzaken in 2016.

De kostenproductiviteit bij het hof 's-Hertogenbosch in 2017 en 2018 is dan ook duidelijk lager dan in 2016. Bij de hoven Arnhem-Leeuwarden en Den Haag lag de kostenproductiviteit rond de nul procent, wat betekent dat de financieringswaarde ongeveer gelijk was aan de kosten. Bij hof Amsterdam was de kostenproductiviteit min dertien procent, wat betekent dat de kosten hoger waren dan de financieringswaarde. Net als bij de rechtbanken is ook bij de hoven een verschil in kostenproductiviteit tussen rechtsgebieden te zien. Voor belastingrecht was deze in de periode 2016-2018 voor alle hoven positief en veel beter dan voor civiel en strafrecht. Voor deze laatste twee rechtsgebieden was de kostenproductiviteit in 2016-2018 voor alle hoven negatief.

Figuur 37. Kostenproductiviteit en financieel resultaat als percentage van de omzet, 2016-2018 hoven

4.3.2 Arbeidsproductiviteit

De arbeidsproductiviteit is de gerealiseerde gewogen productie per fte. Het kengetal arbeidsproductiviteit wordt uitgedrukt in een percentage ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Uit tabel 23 in bijlage 2 blijkt dat de arbeidsproductiviteit in 2017 en 2018 in Zeeland-West-Brabant met respectievelijk 90 procent en 86 procent ruim onder het gemiddelde lag. In Overijssel lag deze in 2018 met 111 procent ruim boven het landelijk gemiddelde.

Tabel 17 van bijlage 3 laat zien dat bij de hoven de arbeidsproductiviteit bij hof Den Haag in 2017 (115 procent) en 2018 (113 procent) ruim boven het gemiddelde lag en bij hof Amsterdam onder het gemiddelde (respectievelijk 84 en 89 procent).

Dit kengetal is voor een vergelijking tussen gerechten overigens minder geschikt. Het wordt namelijk beïnvloed door de omvang van de uitbesteede productie; naarmate een gerecht meer productie uitbesteedt, wordt het arbeidsproductiviteitscijfer groter. Uitbesteding kan de vorm aannemen van inzet van rechter-plaatsvervangers, buitengriffiers en uitzendkrachten, maar ook van afhandeling van zaken door een ander gerecht, waarbij de productie meetelt bij het uitbestedende gerecht.

4.3.3 Financieel resultaat als percentage van de omzet

Het financieel resultaat als percentage van de omzet per rechtbank is te vinden in figuur 36 en tabel 24 van bijlage 2 en voor de hoven in tabel 18 van bijlage 3. Het financieel resultaat (de baten minus de kosten) is weergegeven als percentage van de omzet in het desbetreffende jaar, om een zinvolle vergelijking tussen grote en kleine gerechten te kunnen maken.

Het financieel resultaat als percentage van de omzet van de rechtbanken daalt de laatste jaren en was in 2018 gemiddeld min elf procent, terwijl dit in 2017 min zes procent was en in 2016 min drie procent. In de periode 2016-2018 was het financieel resultaat voor alle rechtbanken negatief (figuur 36). Het minst negatief was het financieel resultaat als percentage van de omzet bij de rechtbanken Overijssel (min twee procent), Oost-Brabant en Rotterdam (beide min drie procent). Het financieel resultaat als percentage van de jaaromzet in Oost-Brabant is gunstig beïnvloed door de afhandeling in 2016 van een cluster gelijke belastingzaken. In 2017 en 2018 lag het financieel resultaat als percentage van de omzet voor Oost-Brabant rond het landelijke gemiddelde. Het financieel resultaat als percentage van de omzet was met min zestien procent het laagst bij de rechtbank Zeeland-West-Brabant.

Het financieel resultaat als percentage van de omzet van het hof Amsterdam is sinds 2015 negatief (zie figuur 37 en tabel 18 in bijlage 3). Dat het hof apart van de rechtbank is gehuisvest, vormt een deel van de verklaring. Ook het financieel resultaat van het hof 's-Hertogenbosch en het hof Den Haag was in 2018 negatief, terwijl het hof Arnhem-Leeuwarden in 2018 een positief financieel resultaat had.

4.3.4 Eigen vermogen als percentage van de omzet

In tabel 25 van bijlage 2 is per rechtbank ook de ontwikkeling van het eigen vermogen als percentage van de omzet te zien. Het eigen vermogen als percentage van de omzet is de laatste jaren steeds gedaald. In 2018 was deze min elf procent, terwijl dit in 2015 nog nul procent was. Alle rechtbanken hadden in 2018 een negatief eigen vermogen. Alleen in Overijssel lag het eigen vermogen als percentage van de omzet met min vier procent binnen de min vijf procent. In Zeeland-West-Brabant was het eigen vermogen als percentage van de omzet laagst met min 29 procent.

Tabel 19 in bijlage 3 laat het eigen vermogen als percentage van de omzet voor de hoven zien. Het hof Arnhem-Leeuwarden en het hof Den Haag hebben een positief eigen vermogen, al is het eigen vermogen als percentage van de omzet gedaald vergeleken met 2017. Bij het hof 's-Hertogenbosch (min 4,7 procent) en het hof Amsterdam (min 8,6 procent) was het eigen vermogen negatief.

5 Personeel en organisatie

5.1 Ziekteverzuim bij rechtbanken

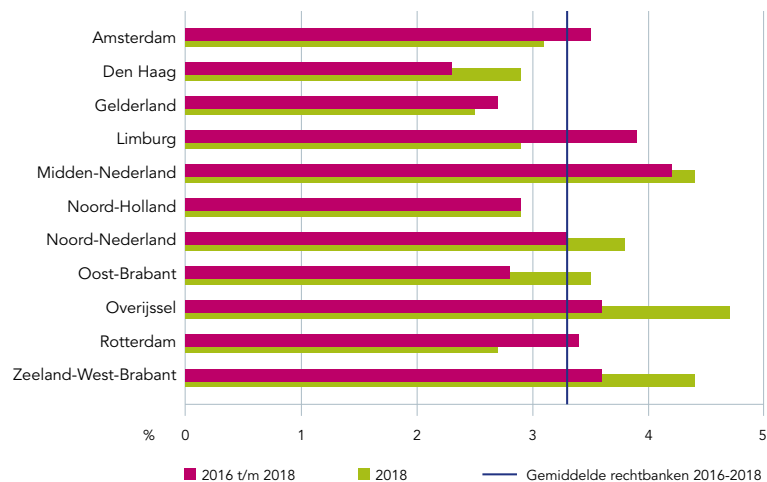
In tabel 26 van bijlage 2 staan de ziekteverzuimcijfers per rechtbank.

Rechters

Het ziekteverzuim²⁸ onder de rechters bij de rechtbanken is, over een langere periode bezien, opgelopen. In de periode 2010-2013 was het stabiel, net beneden de 3 procent. Vervolgens liep het op naar 3,6 procent in 2015 en nam het weer licht af naar 3,4 procent in 2018. Gemiddeld was het ziekteverzuim in 2016-2018 3,3 procent. Dat is ongeveer gelijk aan het ziekteverzuim van vergelijkbare beroepsgroepen in Nederland, zoals vakspecialisten en rechtskundige dienstverleners.

De verschillen tussen rechtbanken zijn structureel groot, zoals uit figuur 38 blijkt. Gemiddeld was het ziekteverzuim in 2016-2018 3,3 procent. Bij rechtbank Den Haag is het ziekteverzuim onder rechters meerjarig gezien het laagst, 2,3 procent voor de periode 2016-2018. Alleen bij rechtbank Midden-Nederland lag het ziekteverzuim in de afgelopen drie jaar boven 4 procent.

Figuur 38. Ziekteverzuim rechters, 2016-2018 rechtbanken

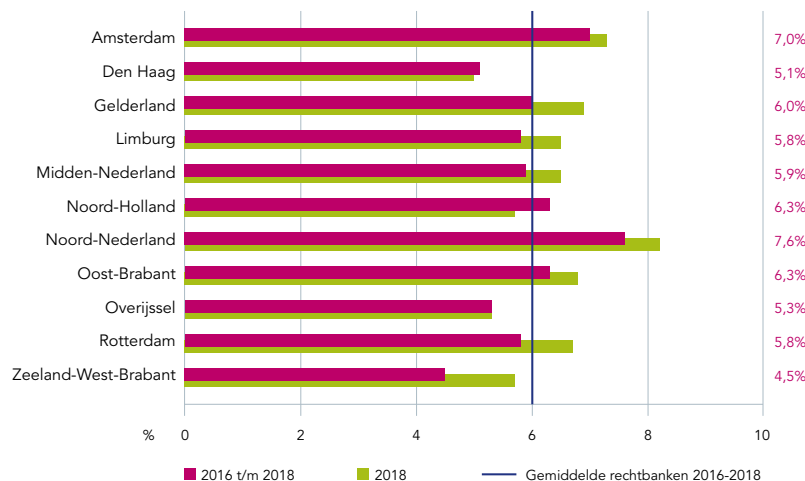

Ondersteunend personeel rechtbanken

Het ziekteverzuim onder het (juridisch of administratief) ondersteunend personeel bij de rechtbanken is sterk toegenomen van 5,1 procent in 2014 tot 6,4 procent in 2018. Gemiddeld was het ziekteverzuim in 2016-2018 6,0 procent. Het ligt daarmee hoger dan de 4,2 procent in Nederland voor de totale beroepsgroep administratief personeel.

Uit figuur 39 blijkt dat de mate van ziekteverzuim onder ondersteunend personeel tussen rechtbanken sterk verschilt. Voor rechtbank Zeeland-West-Brabant was het gemiddeld in 2016-2018 met 4,5 procent het laagst; in 2018 was het echter gestegen naar 5,7 procent. Ook voor rechtbanken Den Haag en Overijssel was het verzuim relatief laag, iets boven de 5 procent. Bij de rechtbanken Amsterdam en Noord-Nederland was het in 2016-2018 het hoogst.

Figuur 39. Verzuim ondersteunend personeel, 2016-2018 rechtbanken

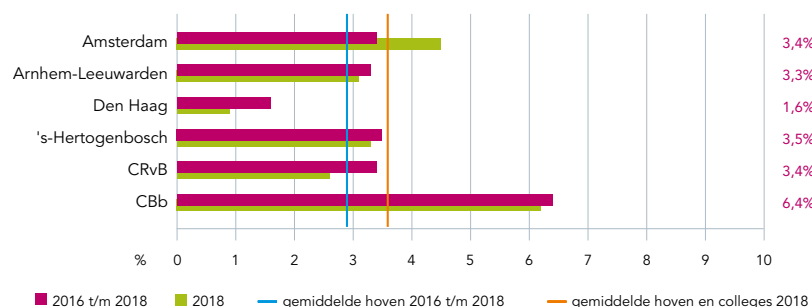

²⁸ Het gaat om ziekteverzuim tot maximaal twee jaren, exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof.

5.2 Ziekteverzuim bij hoven en colleges

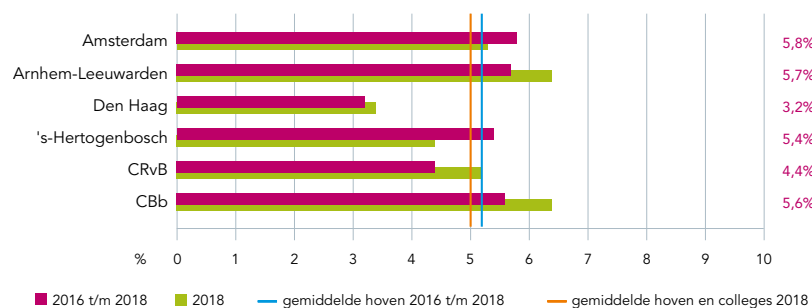
In de tabellen 20, 29 en 33 van bijlage 3 staan de ziekteverzuimcijfers voor de hoven, het CRvB en het CBb. Uit figuur 40 blijkt dat het ziekteverzuim onder raadsheren tussen deze gerechten onderling sterk verschilde van elkaar. Zowel in de periode 2016-2018 als alleen 2018, was het ziekteverzuim onder raadsheren bij het hof Den Haag opvallend laag en bij het CBb juist aan de hoge kant. Hof Amsterdam kende in 2018 een toename van het ziekteverzuim.

Figuur 40. Ziekteverzuim raadsheren, 2016-2018 hoven en colleges

Het ziekteverzuim bij het (juridisch en administratief) ondersteunend personeel bij de hoven was gemiddeld in de afgelopen drie jaren ruim 5 procent, blijkt uit figuur 41. Relatief hoog was het bij het CBb en bij hof Den Haag juist relatief laag.

Figuur 41. Ziekteverzuim ondersteunend personeel, 2016-2018 hoven en colleges

5.3 Personele samenstelling

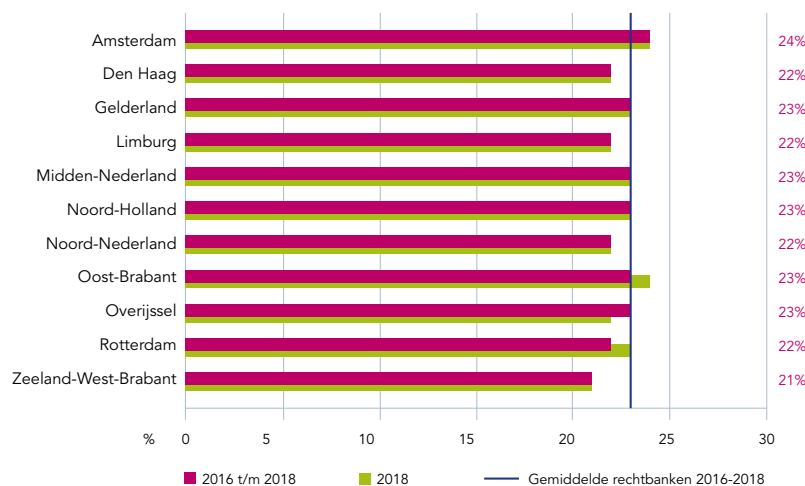
In de tabel 27 van bijlage 2 en tabel 21 van bijlage 3 zijn de gegevens over de personele samenstelling van respectievelijk rechtbanken en hoven opgenomen.

5.3.1 Aandeel rechters en raadsheren

Rechtbanken

Uit figuur 42 blijkt dat bij de rechtbanken het aandeel rechters (aandeel van de totale personeelsomvang) in de periode 2016-2018 op 23 procent lag. De verschillen tussen rechtbanken zijn klein. Gemiddeld in de laatste drie jaren (2016-2018) liep het van 21 procent bij rechtbank Zeeland-West-Brabant tot 24 procent bij rechtbank Amsterdam.

Figuur 42. Aandeel rechters, 2016-2018 rechtbanken

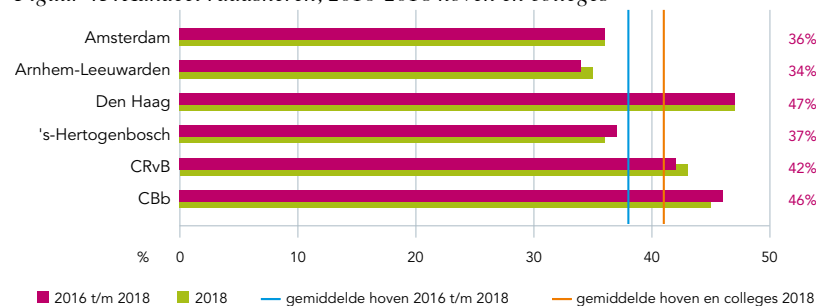

Hoven en colleges

Bij de hoven was het aandeel raadsheren gemiddeld 38 procent in de periode 2016-2018 (figuur 43). Bij de colleges lag dit hoger: bij het CBb gemiddeld 46 procent en bij de CRvB gemiddeld 42 procent.

Bij hof Den Haag is het aandeel raadsheren structureel veel hoger dan bij de drie andere hoven: in de afgelopen drie jaar was het daar 47 procent. Bij hof Arnhem-Leeuwarden was het 34 procent, bij hof Amsterdam 36 procent en bij hof 's-Hertogenbosch 37 procent.

Figuur 43. Aandeel raadsheren, 2016-2018 hoven en colleges

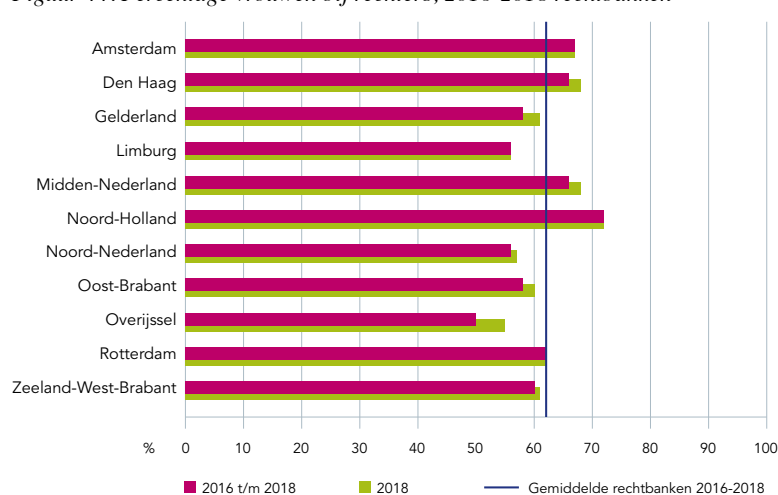
5.3.2 Aandeel vrouwen

Rechters en raadsheren

Sinds 2008 zijn bij de Rechtspraak meer vrouwen dan mannen als rechterlijk ambtenaar (rechters en raadsheren)²⁹ werkzaam. Van de rechters en raadsheren boven de 55 jaar is het merendeel man. Dat is een indicatie dat in de toekomst het totaal aandeel vrouwelijke rechters verder zal toenemen.

Het aandeel vrouwelijke rechters bij de rechtbanken neemt nog steeds toe; in 2010 was dat 55 procent en in 2018 was het 62 procent. Gemiddeld waren in 2016-2018 ruim zes van de tien rechters vrouw, blijkt uit figuur 44 en tabel 28 van bijlage 2. De verschillen tussen rechtbanken zijn groot. Gemiddeld was bij rechtbank Noord-Holland het aandeel vrouwelijke rechters met 72 procent het hoogst en bij rechtbank Overijssel met 50 procent het laagst.

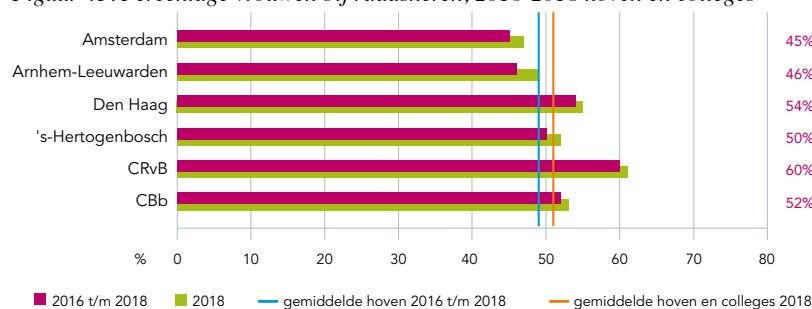
Figuur 44. Percentage vrouwen bij rechters, 2016-2018 rechtbanken

Rechters bij hoven en de colleges worden raadsheren genoemd. Het aandeel vrouwelijke raadsheren was bij de hoven in de periode 2016-2018 gemiddeld 49 procent (figuur 45). Bij de CRvB is dat met 60 procent een stuk hoger. Bij het CBb was het aandeel vrouwelijke raadsheren in die drie jaren gemiddeld 52 procent (figuur 35 en tabellen 22, 29 en 33, bijlage 3).

De hoven verschillen minder van elkaar op dit punt dan de rechtbanken. Bij hof Den Haag was het aandeel vrouwelijke raadsheren, met gemiddeld 54 procent over de periode 2016-2018, het hoogst.

Figuur 45. Percentage vrouwen bij raadsheren, 2016-2018 hoven en colleges

²⁹ In de analyses zijn rechters en raadsheren betrokken inclusief presidenten en vice-presidenten.

Niet-rechters (ondersteunend personeel)

Van het niet-rechterlijk personeel werkzaam bij de rechtbanken, was in de periode 2016-2018 gemiddeld 71 procent vrouw. Het aandeel neemt nog steeds wat toe, maar in de jaren voor 2010 was de toename het sterkst.

Bij de hoven was gemiddeld in de periode 2016-2018 het aandeel vrouwen binnen het (administratief en juridisch) ondersteunend personeel 74 procent, bij de CRvB 66 procent en bij het CBb 71 procent.

5.3.3 Leeftijdsopbouw

Rechters en raadsheren

Vanaf 2013 was een gestage toename bij de rechtbanken van het aandeel rechters van 50 jaar en ouder te zien. In 2017 was dat aandeel met 54 procent voor het eerst lager dan het jaar ervoor. In 2018 is weer sprake van een lichte stijging van het aandeel 50-plussers, tot 55 procent. De verschillen tussen 2017 en 2018 zijn echter gering (tabel 29 van bijlage 2).

De verschillen tussen rechtbanken hierin zijn wel groot. Bij rechtbank Limburg is de leeftijdsgroep van rechters van 50 jaar en ouder het grootst, 66 procent.

Bij rechtbank Midden-Nederland is dit aandeel met 51 procent het kleinst.

Tabel 17. Leeftijdsopbouw rechters en raadsheren, 2016-2018

	rechtbanken		hoven	
	2018	2016-2018	2018	2016-2018
t/m 39 jaar	16%	15%	1%	1%
40 t/m 49 jaar	29%	30%	17%	17%
tot t/m 49 jaar	45%	45%	18%	18%
50 t/m 59 jaar	34%	36%	49%	49%
60 jaar en ouder	21%	19%	34%	33%
50 jaar en ouder	55%	55%	82%	82%
Totaal	100%	100%	100%	100%

De raadsheren bij de hoven zijn vrijwel allemaal 40 jaar en ouder (tabel 17). De leeftijdsgroep van 50 jaar en ouder nam toe van 74 procent in 2010 naar 84 procent in 2016. In 2017 was sprake van een afname naar 81 procent, maar in 2018 neemt deze weer licht toe tot 82 procent.

De verschillen tussen de hoven in leeftijdsopbouw van raadsheren zijn klein (tabel 23 van bijlage 3).

Niet-rechters

Bij het ondersteunend personeel in de rechtbanken is in de afgelopen jaren het aandeel 50-jarigen en ouder sterk toegenomen, van 23 procent in 2009 naar 36 procent in 2018 (tabel 18). De verschillen tussen rechtbanken hierin zijn groot. Bij rechtbank Limburg is de helft van het ondersteunend personeel 50 jaar of ouder, terwijl dit bij rechtbank Midden-Nederland minder dan een kwart is. Bij de andere rechtbanken is dit tussen 32 procent en 39 procent (tabel 29 van bijlage 2).

Tabel 18. Leeftijdsopbouw administratief en juridisch ondersteunend personeel, 2016-2018

	rechtbanken		hoven	
	2018	2016-2018	2018	2016-2018
t/m 39 jaar	38%	38%	41%	41%
40 t/m 49 jaar	26%	27%	27%	27%
tot t/m 49 jaar	64%	65%	67%	68%
50 t/m 59 jaar	26%	25%	23%	22%
60 jaar en ouder	10%	10%	10%	9%
50 jaar en ouder	36%	35%	33%	32%
Totaal	100%	100%	100%	100%

Bij de hoven was in 2018 een derde van de niet-raadsheren 50 jaar of ouder.

Dit is vrijwel gelijk aan het gemiddelde over de laatste drie jaren.

De verschillen tussen de hoven wat betreft het aandeel 50-plussers onder de niet-raadsheren zijn beperkt. Bij hof 's-Hertogenbosch is het aandeel 50-plussers met 36 procent het hoogst en bij hof Den Haag met 31 procent het laagst. Opvallend is dat dit bij hof Den Haag in 2016 nog maar 24 procent was: er is dus sprake van een sterke toename van het aandeel 50-plussers (tabel 23 van bijlage 3).

5.4 Grootte gerechten

Rechtbanken

In tabel 30 van bijlage 2 is de grootte van de rechtbanken en in tabel 24 van bijlage 3 van de hoven en colleges te zien, uitgedrukt in enkele kengetallen:

- het aantal ingestroomde zaken,
- het aantal afgedane zaken,
- de personeelsomvang en
- de financiële omvang, uitgedrukt in omzet (baten).

Deze cijfers of hieraan gerelateerde cijfers worden in de kengetallenrapportage onder andere gebruikt om cijfers, waar nodig te corrigeren voor de grootte van het gerecht, zodat de uitkomsten van gerechten beter met elkaar te vergelijken zijn. De vier indicatoren voor de grootte hangen vanzelfsprekend sterk met elkaar samen. In figuur 46 is de omzet (exclusief huur gebouwen) per rechtbank weergegeven. De kleinste rechtbanken zijn Limburg en Overijssel en de grootste Rotterdam, Amsterdam en Den Haag. Het valt op dat voor alle rechtbanken geldt dat de omzet in 2018 kleiner was dan de gemiddelde omzet in de afgelopen drie jaren.

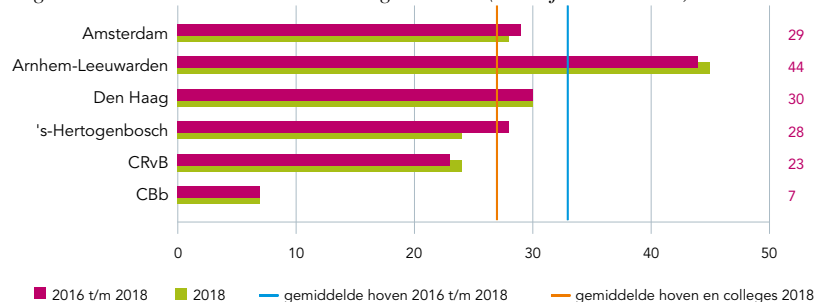
Figuur 46. Grootte van rechtbanken: omzet (in miljoenen Euro's)

Hoven en colleges

Uit figuur 47 valt de omvang van hoven en colleges af te lezen. Hof Arnhem-Leeuwarden is duidelijk het grootste hof. Het is overigens ook het enige hof waar de omzet in 2018 groter was dan de gemiddelde omzet in de afgelopen drie jaren. De grootte van het CRvB ligt iets onder het gemiddelde en het CBb is relatief klein.

Figuur 47. Grootte van hoven en colleges: omzet (in miljoenen Euro's)

Bijlage 1

Definities kengetallen en gehanteerde analyses

1.	Welke analyses?	56
2.	Kengetallendefinities	56
2.1.	Kengetallen kwaliteit	56
2.1.1	Waardering voor het rechtspreken en de procesduur (hoofdstuk 3.1)	56
2.1.2	Duur van rechtszaken (hoofdstuk 3.2)	57
2.1.3	Motivering uitspraken strafzaken: Promispercentage (hoofdstuk 3.3)	59
2.1.4	MK-aandeel (hoofdstuk 3.4)	60
2.1.5	Publicatiegraad van uitspraken (hoofdstuk 3.6)	60
2.1.6	Klachten (hoofdstuk 3.7)	61
2.1.7	Wrakingen (hoofdstuk 3.8)	61
2.1.8	Mediation binnen de Rechtspraak (hoofdstuk 3.9)	61
2.1.9	Appelpercentages (hoofdstuk 3.10)	61
2.2	Kengetallen productie en financiën	63
2.2.1	Productievolume ten opzichte van instroomvolume en productieplanning (hoofdstuk 4.1)	63
2.2.2	Relatieve zaakswaarte (hoofdstuk 4.2)	64
2.2.3	Productiviteit, financieel resultaat en eigen vermogen (hoofdstuk 4.3)	64
2.3	Kengetallen personeel en organisatie	65
2.3.1	Ziekteverzuim (hoofdstuk 5.1 en 5.2)	65
2.3.2	Personele samenstelling (hoofdstuk 5.3)	65

1. Welke analyses?

Het eerste deel van de kengetallenrapportage bevat de analyse van de kengetallen, met per kengetal een beschrijving. De uitkomsten worden zowel gepresenteerd over het afgelopen jaar, als in de vorm van gemiddelden over de laatste drie jaren. Dit om te voorkomen dat incidentele uitschieters en afwijkingen van voorbijgaande aard te veel aandacht krijgen. Daarnaast is aandacht voor middellange termijn-ontwikkelingen.

Per kengetal is de afwijking ten opzichte van het gemiddelde inzichtelijk gemaakt.

2. Kengetallendefinities

De kengetallen zijn onderverdeeld in drie hoofdcategorieën:

- kwaliteit
- productie en financiën
- personeel en organisatie

2.1. Kengetallen kwaliteit

De kengetallen omtrent kwaliteit zijn indicatoren die een beeld schetsen van enkele aspecten van kwaliteit van het rechtspreken en het functioneren van de Rechtspraak. De volgende kengetallen worden gepubliceerd:

1. Tevredenheid van procespartijen over het rechtspreken
2. Tevredenheid van procespartijen over de procesduur
3. Lengte van procedures: x-% binnen y-tijd
4. Bewijsmotivering strafzaken: Promis-percentage
5. Meervoudige kamerbehandeling: MK-percentage
6. Permanente educatie: percentage voldaan aan norm
7. Publicatie van uitspraken
8. Klachtenaandeel
9. Wrakingen
10. Mediation-gebruik
11. Appelpercentages

2.1.1 Waardering voor het rechtspreken en de procesduur (hoofdstuk 3.1)

Alle gerechten laten eens in de drie jaren klantwaarderingsonderzoeken (KWO) uitvoeren onder procespartijen. De geëncquêteerden zijn onderscheiden naar enerzijds professionele partijen en anderzijds rechtzoekenden en verdachten.

De *professionals* zijn advocaten, rechtshulpverleners, officieren van justitie, advocaten-generaal, deurwaarders, professioneel gemachtigden (van bijvoorbeeld gemeenten), rechtsbijstandsverzekeraars, bewindvoerders, de IND, UWV, de Raad voor de Kinderbescherming, de Sociale Verzekeringsbank, Reclassering Nederland, Bureaus Jeugdzorg, de Belastingdienst en enkele overige klanten.

Rechtzoekenden zijn mensen die bij een rechtszaak zijn betrokken. Dit kunnen gedaagden zijn, (niet gedetineerde) verdachten, verweerdere, verzoekers en eisers. Zowel burgers als afgevaardigden van een bedrijf (zoals de bedrijfsjurist) kunnen in een zaak de rechtzoekende zijn. Ook belastingadviseurs bij belastingrechtzaken

worden onder de rechtzoekenden gerekend, aangezien de betrokkene zelf vaak afwezig is. Het gaat hierbij niet om de belastinginspecteurs van de Belastingdienst; die worden tot de groep professionals gerekend.

Slachtoffers¹ en curatoren zijn in 2017 afzonderlijk bevraagd, maar in eerdere jaren niet. In deze kengetallenrapportage waarin de uitkomsten ook vergeleken worden met eerdere KWO's, zijn de uitkomsten voor slachtoffers en curatoren daarom niet meegenomen.

Niet geënquêteerd zijn gedetineerden, personen bij een vreemdelingenrechtszaak, kinderen onder de 18 jaar en belanghebbenden zoals getuigen, deskundigen en bezoekers.

De geënquêteerden hebben aangeven hoe tevreden zij waren over de kwaliteit van de dienstverlening in brede zin op een vijfpuntsschaal:

1. zeer tevreden
2. tevreden
3. neutraal
4. ontevreden
5. zeer ontevreden

In de vorige klantwaarderingsonderzoeken van 2014 en eerder werd de waarderingscore uitgedrukt in het percentage (zeer) tevreden. Die score kon in theorie lopen van 0 tot 100 procent. In het KWO-2017 is de waarderingscore geconstrueerd door van het percentage (zeer) ontevreden het percentage (zeer) tevreden af te trekken. Deze score kan in theorie lopen van -100 tot 100. Evenveel tevreden als ontevreden geeft een score van 0.

Men kon in het KWO zijn tevredenheid aangeven over verschillende thema's:

- de ontvangst bij de aankomst in het gerecht
- de bereikbaarheid van het gerecht
- de informatievoorziening op Rechtspraak.nl
- de uitleg bij gerecht over het verloop van de zaak
- de ontvangst(faciliteiten) voor aanvang van een zitting
- de administratieve contacten aangaande zitting/zaak
- het rechterlijk functioneren
- de uitspraak
- de doorlooptijd

De KWO-uitkomsten die als kengetallen van de gerechten worden gebruikt, betreffen alleen de laatste drie.

Kengetal waardering voor het rechtspreken

(tabel 1 van bijlage 2 rechtbanken en tabel 1 van bijlage 3 hoven)

Voor dit kengetal zijn twee thema's uit het KWO gebruikt:

- het rechterlijk functioneren (onpartijdigheid en deskundigheid en bejegening)
- de uitspraak (begrijpelijkheid ervan, motivering en rechtseenheid, maar niet of men het er mee eens was)

Het kengetal is opgedeeld in vier dimensies, die in de totaaluitkomst alle vier even zwaar meewegen:

- de onpartijdigheid van de rechter(s)
- de deskundigheid van de rechter(s)
- de bejegening door de rechter(s)
- de uitspraak

Kengetal waardering voor de doorlooptijd

(tabel 2 van bijlage 2 rechtbanken en tabel 2 van bijlage 3 hoven)

Dit kengetal is gelijk aan het kengetal in de overkoepelende KWO-rapportage en behelst waardering voor de duur van de procedure.

2.1.2 Duur van rechtszaken (hoofdstuk 3.2)

(tabellen 3 t/m 7 van bijlage 2 rechtbanken en tabellen 3 t/m 6 van bijlage 3 hoven)

Er zijn normen geformuleerd voor de duur van rechtszaken. Daartoe zijn rechtszaken opgedeeld in 38 verschillende proceduretypen met ieder een of twee eigen doorlooptijdnormen; 32 normen voor de rechtbanken en 15 voor de hoven. Het project Doorlooptijden levert eind 2019 nieuwe standaarden voor de duur van zaken die de huidige zullen vervangen.

De huidige normen zijn geformuleerd als x procent (het normpercentage) moet binnen y tijd zijn afgedaan. De norm bestaat dus uit twee elementen:

- 1) de termijn (bijvoorbeeld één jaar) waarbinnen een zaak afgehandeld dient te zijn, en
- 2) het percentage zaken (bijvoorbeeld 90 procent) waarvoor dat moet gelden.

¹ Vanaf 2017 worden ook slachtoffers meegenomen in het onderzoek.

De huidige normen zijn tot stand gekomen o.a. door gebruik te maken van de gerealiseerde doorlooptijden tot en met 2011. Voor de rechtbanken vormden daarbij de derde en vierde best presterende rechtbank het referentiepunt voor de norm. Bij de hoven was dit het best presterende hof. Daarnaast is rekening gehouden met wetgeving² en procesreglementen, de verwachte haalbaarheid van de te stellen norm en/of de beoogde bekorting³ en doelmatigheid in de bedrijfsvoering. Het uitgangspunt bij de normen is dat het overgrote deel van de zaken binnen een bepaalde tijd moet zijn afgehandeld, maar dat wel rekening gehouden wordt met een groep procedures die extra lang duren door niet te vermijden complicaties. Bij een norm van 90 procent binnen 6 maanden is er ruimte voor 10 procent extra lang durende zaken.

De formulering van de norm op deze wijze, heeft het voordeel dat ruimte aanwezig blijft om in incidentele zaken bewust meer tijd te nemen voor de behandeling. Het weergeven en normeren van *gemiddelde* doorlooptijden geeft minder inzicht in de procesduur dan de gekozen systematiek.

Bij de duurmetingen zelf is gekozen voor het perspectief van de burger en de maatschappij; burgers, maatschappij en politiek willen in de eerste plaats geïnformeerd worden over de totale lengte van procedures. De uitkomsten betreffen daarom de totale procesduur bij één rechterlijke instantie vanaf de start van de procedure. Er is geen onderscheid gemaakt in wat wel en wat niet door de Rechtspraak te beïnvloeden is.

De gemeten tijd is bijvoorbeeld inclusief de tijd dat een procedure stil ligt omdat partijen dat zelf willen, om te kunnen onderhandelen of omdat gewacht moet worden op de uitkomst van mediation of op een uitspraak van het Hof van Justitie. Het gaat uitsluitend om 'echte' procedures; zaken die voordat ook maar een zitting heeft plaatsgevonden al zijn ingetrokken, worden niet meegenomen in de analyses.

De duur die gemeten wordt, start bij binnenkomst van het verzoekschrift of de dagvaarding op het gerecht en loopt door tot het vonnis is geaccordeerd door de rechter of de uitspraak op het verzoekschrift aan partijen is verzonden. Het startmoment voor een *civiele* dagvaardingsprocedure is de eerste rolzitting, voor een verzoekschriftprocedure de ontvangst van het verzoekschrift. Het uitstroommoment is de datum van verzending van uitspraak/ beslissing. Bij *bestuursrechtelijke* zaken start de duurmeting bij de ontvangst van het

beroep/verzoek en loopt door tot de datum van verzending van de uitspraak. Voor een *strafzaak* in eerste aanleg start de meting bij de eerste zitting en voor een strafzaak in hoger beroep bij de ontvangst van het dossier door het hof. Het uitstroommoment is de datum van de uitspraak/beslissing/beschikking. Voor het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) en de Centrale Raad van Beroep (CRvB), zijn geen normen voor doorlooptijden vastgesteld, maar vindt wel monitoring van de gemiddelde doorlooptijden plaats. In de analyses in de hoofdttekst is gewerkt met samengestelde indicatoren per sector. Daarbij is telkens gekeken hoe ver de gerealiseerde percentages gemiddeld afzitten van de normpercentages. De presentatie in de figuren in de hoofdttekst betreft deze samengestelde indicator.

Normen doorlooptijden hoven

norm				
Civil- handelszaken				
1	Dagvaardingszaken handel + verdeling gemeenschap - norm 1	80%	≤	2 jaar
	Dagvaardingszaken handel + verdeling gemeenschap - norm 2	70%	≤	1 jaar
2	Insolventierekosten	90%	≤	2 mnd.
3	Handelsrekenen, niet insolventie	90%	≤	6 mnd.
Civil- familiezaken				
4	Familierekosten	90%	≤	1 jaar
	- waarvan Jeugdbeschermingszaken	90%	≤	4 mnd.
Belastingzaken				
5	Belastingzaken - norm 1	90%	≤	18 mnd.
	Belastingzaken - norm 2	70%	≤	1 jaar
Strafzaken				
6	Meervoudige Kamerzaken	85%	≤	9 mnd.
7	EK-strafzaken, niet kantonappellen	85%	≤	6 mnd.
8	EK-strafzaken, kantonappellen	85%	≤	6 mnd.
9	Raadkamer m.b.t. Voorlopige Hechtenis	90%	≤	2 weken
10	Raadkamer niet m.b.t. Voorlopige Hechtenis	80%	≤	4 mnd.
11	Klachten niet vervolgen (12 Sv)	85%	≤	6 mnd.
12	Uitwerken MK strafzaak i.v.m. cassatie	100%	≤	6 mnd.

² Zo bevat de Algemene wet bestuursrecht (Awb) termijnen voor herstel van verzuimen, stukkenwisselingen en uitnodiging voor zitting.

³ De haalbaarheid van de norm wordt mede bepaald door factoren die niet door de rechter/ het gerecht beïnvloed kunnen worden, zoals de snelheid van werken van ketenpartners, nader onderzoek en deskundigenberichten, het wachten op een richtinggevende uitspraak in appel, antwoorden op prejudiciële vragen en gedrag van partijen.

Normen doorlooptijden rechtbanken

norm			
Civil- handelszaken			
1	Handels- dagvaardingszaken met verweer - norm 1	90% ≤	2 jaar
	Handels- dagvaardingszaken met verweer - norm 2	70% ≤	1 jaar
2	Handels- dagvaardingszaken zonder verweer (verstek)	90% ≤	6 weken
3	Beëindigde faillissementen	90% ≤	3 jaar
4	Handelszaken rekest (vooral insolventie)	90% ≤	3 mnd.
5	Kort gedingen / vovo's (inclusief familierecht)	95% ≤	3 mnd.
Civil- familiezaken			
6	Scheidingszaken totaal (exclusief vovo's)	95% ≤	1 jaar
	- waarvan op gemeenschappelijk verzoek	95% ≤	2 mnd.
7	Alimentatiezaken, bijstandsverhaal	90% ≤	1 jaar
8	Omgang- en gezagzaken	85% ≤	1 jaar
9	Jeugdbeschermingszaken kinderrecht	90% ≤	3 mnd.
	- waarvan verzoeken tot OTS	80% ≤	3 weken
Bestuursrechtelijke zaken			
10	Reguliere bestuurszaken, bodemzaken - norm 1	90% ≤	1 jaar
	Reguliere bestuurszaken, bodemzaken - norm 2	70% ≤	9 mnd.
11	Voorlopige voorzieningen bestuur regulier	90% ≤	3 mnd.
12	Vreemdelingenzaken, bodemzaken	90% ≤	9 mnd.
13	Belastingzaken lokaal, bodemzaken	90% ≤	9 mnd.
14	Rijksbelastingzaken, bodemzaken - norm 1	90% ≤	18 mnd.
	Rijksbelastingzaken, bodemzaken - norm 2	70% ≤	1 jaar
Kantonzaken			
15	Handels- dagvaardingszaken met verweer - norm 1	90% ≤	1 jaar
	Handels- dagvaardingszaken met verweer - norm 2	75% ≤	6 mnd.
16	Rekest arbeidsontbindingen op tegenspraak	95% ≤	3 mnd.
17	Handelsrekest, niet-arbeidszaken	95% ≤	6 mnd.
18	Handels- dagvaardingszaken zonder verweer (verstek)	90% ≤	6 weken
20	Kort gedingen / vovo's	95% ≤	3 mnd.
21	Overtredingszaken	85% ≤	1 mnd.
22	Mulderzaken	80% ≤	3 mnd.

Normen doorlooptijden rechtbanken

norm			
Strafzaken			
23	Strafzaken MK (= meervoudige behandeld)	90% ≤	6 mnd.
24	Politierechterzaken (incl. economische)	90% ≤	5 weken
25	Strafzaken bij de kinderrechter (EK)	85% ≤	5 weken
26	Raadkamerzaken m.b.t. voorlopige hechtenis	100% ≤	2 weken
27	Raadkamerzaken niet voorlopige hechtenis	85% ≤	4 mnd.

2.1.3 Motivering uitspraken strafzaken: Promispercentage (hoofdstuk 3.3)

(tabel 8 van bijlage 2 rechtbanken en tabel 7 van bijlage 3 hoven)

Een Promisuitspraak is een uitspraak van de strafrechter, waarin de beslissing in duidelijk Nederlands en op een begrijpelijke manier gemotiveerd wordt.

Dit geldt ongeacht de inhoud van de beslissing. Bevat de beslissing een sanctie dan motiveert de rechter deze op dezelfde manier.

In de motivering worden beargumenteerde standpunten van OM en verdediging verwoord en beoordeeld. Als de beslissing een bewezenverklaring inhoudt, dan geeft de Promisuitspraak helder inzicht in de gebruikte bewijsmiddelen.

Promis zorgt voor betere kwaliteit van het strafrechtelijk vonnis. De wijze waarop het vonnis is opgebouwd geeft meer inzicht in de redenering achter de rechterlijke uitspraak.

Dit kengetal is vanaf 2013 opgenomen in de kengetallenoverzichten.

Een uitspraak is een Promisuitspraak als voldaan is aan de criteria:

- Motivering op maat;
- Er is inzicht in de gedachtegang van de rechter;
- Helderheid, transparantie, begrijpelijkheid en controleerbaarheid;
- Alle redengevende feiten en omstandigheden in de bewijsredenering zijn direct in het vonnis of arrest opgenomen;
- Het is controleerbaar of de opgenomen redengevende feiten en omstandigheden zijn ontleend aan wettige bewijsmiddelen;
- Er is kwaliteitsverbeterende aandacht gegeven aan de straf- en maatregelmotivering;
- Er is een uitgewerkt vonnis of arrest.

De norm is dat minimaal 50 procent van de meervoudige uitspraken in strafzaken (inclusief mega-zaken) volgens de Promismethode wordt afgedaan. De norm is van toepassing in de (sectoren straf van de) rechtbanken en hoven.

De hoven registreren als Promis die arresten, die voldoen aan de criteria die volgden uit evaluatie van Promis in hoger beroep. Het verschil met voorheen is dat indien cassatie wordt ingesteld, er nog een aanvulling op de bewijsmiddelen kan komen.

2.1.4 MK-aandeel (hoofdstuk 3.4)

(tabel 9 van bijlage 2 rechtbanken en tabel 8 van bijlage 3 hoven)

Voor acht zaaktypen worden de MK-aandelen gepubliceerd. Deze zijn te vinden in tabel 9 bijlage 2 voor de rechtbanken en tabel 8 bijlage 3 voor de hoven.

Het aandeel MK-zaken geeft weer in welke mate procedures door de meervoudige kamer, dat wil zeggen door drie rechters, zijn behandeld. Er is ook een normering opgesteld.

Dit kengetal en de normering ervan borgen dat rechters de ruimte ervaren om op inhoudelijke gronden de keuze te maken of een zaak door drie rechters behandeld moet worden of dat één rechter volstaat.

Bij strafzaken worden de voegingen ter zitting niet meegeteld.

Bij civiel tellen alleen de zaken op tegenspraak.

Normen voor MK-aandeel

Type zaak	streefwaarde MK-aandeel
Rechtbanken:	
Strafzaak	15%
Bodemzaak handelszaak	10%
Bodemzaak familiezaak	3%
Bodemzaak regulier bestuursrecht	10%
Bodemzaak vreemdelingenrecht	5%
Bodemzaak belastingrecht	25%
Hoven:	
Strafzaak	85%
Bodemzaak belastingrecht	90%

2.1.5 Publicatiegraad van uitspraken (hoofdstuk 3.6)

(tabel 10 van bijlage 2 rechtbanken en tabellen 9, 25 en 30 van bijlage 3 hoven, CRvB en CBb)

Het openbaar maken van uitspraken behoort tot de taken van de Rechtspraak.

De jurisprudentie is van belang voor de bevordering van rechtseenheid en transparantie in het tot stand komen van uitspraken.

Gepubliceerd⁴ wordt iedere uitspraak (voorzover de zaak niet kennelijk ongegrond of niet-ontvankelijk is verklaard en/of met een standaardformulering is afgedaan) van:

- de Hoge Raad der Nederlanden;
- de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State;
- de Centrale Raad van Beroep;
- het College van Beroep voor het bedrijfsleven;
- de Ondernemingskamer van het hof Amsterdam;
- de Afdeling Intellectuele Eigendom bij de Rechtbank Den Haag;
- de Pachtkamer van het hof Arnhem-Leeuwarden.

Voor de overige gerechten zijn de criteria om te publiceren in grote lijnen: het belang van de uitspraak voor jurisprudentie/ rechtsvorming en de interesse en de belangen van burgers en het openbare leven.

Zo worden altijd de uitspraken gepubliceerd van zaken die aandacht hebben gehad van de publieke media. Uitspraken in strafzaken met een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van vier jaar of meer of TBS worden ook altijd gepubliceerd. Prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de EU en uitspraken in zaken waarin die vragen speelden, worden ook gepubliceerd.

Per gerecht is berekend wat de publicatiegraad van uitspraken op rechtspraak.nl is. Het aantal publicaties per 1.000 afdoeningen is in tabel 10 in bijlage 2 en tabel 9 in bijlage 3 opgenomen. Bij het bepalen van dit kengetal zijn afdoeningen waarvan de publicatie vrijwel nooit interessant is (zoals verstekzaken, intrekkingen en afdoeningen zonder uitspraak) buiten beschouwing gelaten.

⁴ Zie 'Besluit selectiecriteria uitspraken-databank Rechtspraak.nl', te vinden op rechtspraak.nl.

2.1.6 Klachten (hoofdstuk 3.7)

(tabel 11 van bijlage 2 rechtbanken en tabellen 10, 25 en 30 van bijlage 3 hoven, CRvB en CBB)

Nederland kent een voor alle gerechten uniforme klachtenregeling. Als iemand vindt dat het gerecht of iemand die daar werkt hem of haar niet correct heeft behandeld, kan die persoon een klacht indienen bij het bestuur van dat gerecht. Het aandeel klachten en gehonoreerde klachten geeft een beeld van de tevredenheid van procespartijen. Het hoeft op zichzelf niet iets te zeggen over de kwaliteit van de rechtspraak. Een hoog aandeel (ingekomen) klachten gekoppeld aan een hoog aandeel gegronde klachten, zegt wel iets over de organisatie van de rechtspraak; de Rechtspraak dient te voldoen aan de gerechtvaardigde wensen van de ‘klanten’.

Naarmate een gerecht groter van omvang is, is de kans op klachten groter, eenvoudigweg omdat een grotere rechtbank meer zaken behandelt. Om de gerechten beter te kunnen vergelijken, is daarom het aantal klachten in relatie gebracht tot de omvang van de zaaksstroom.

Het aantal klachten per 10.000 rechtszaken, het percentage gegronde klachten en het aantal gegronde klachten per 10.000 rechtszaken is opgenomen in tabel 11 van bijlage 2 en tabel 10 van bijlage 3.

2.1.7 Wrakingen (hoofdstuk 3.8)

(tabel 12 van bijlage 2 rechtbanken en tabellen 11, 25 en 30 van bijlage 3 hoven, CRvB en CBB)

Iedere burger heeft recht op een onpartijdige rechter. Wie betrokken is in een rechtszaak en goede redenen heeft om te denken dat de rechter een zaak niet onpartijdig kan beoordelen, kan vragen deze rechter te laten vervangen door een andere rechter. We noemen dat een verzoek tot wraking.⁵

Als de wrakingskamer vindt dat een rechter terecht wordt gewraakt, kan dat twee dingen betekenen: de rechter is in de betreffende zaak partijdig of er is een schijn van partijdigheid. Ook de schijn van partijdigheid moet worden voorkomen. Daarom wordt ook bij schijn van partijdigheid een rechter van de zaak gehaald. Dat zegt overigens niets over zijn functioneren in andere zaken. Hij kan dus gewoon andere zaken gaan behandelen.

2.1.8 Mediation binnen de Rechtspraak (hoofdstuk 3.9)

(tabel 13 van bijlage 2 rechtbanken en tabellen 12, 25 en 30 van bijlage 3 hoven, CRvB en CBB)

Rechters kunnen via een verwijzingsbureau in het gerecht tijdens een gerechtelijke procedure de keus voor mediation aan partijen voorleggen. In alle gerechten bestaat de keuzemogelijkheid tussen beslissen, schikken en doorverwijzen naar mediation. De differentiatie in geschilafdoening dient professioneel te worden ingezet en uitgevoerd. Dit vergt een goede positionering van doorverwijzen naar mediation, naast schikken en beslissen.

Geteld is het aantal afgeronde mediations in handelszaken, familierechtelijke zaken, strafzaken en zaken op het gebied van belastingrecht en bestuursrecht en kantonzaken. Dit is uitgedrukt per 1.000 afgehandelde rechtszaken. De strafzaken worden pas sinds 2015 meegenomen (mediation in strafzaken vindt pas in de laatste jaren plaats). Het gevolg is dat de cijfers van 2015 niet helemaal meer vergelijkbaar zijn met die van 2014 en eerder.

Ook wordt het percentage van de afgeronde mediations dat tot gehele of gedeeltelijke overeenstemming leidde weergegeven.

2.1.9 Appelpercentages (hoofdstuk 3.10)

(tabellen 14 tot en met 18 van bijlage 2 rechtbanken)

Gewerkt is met driejaarsgemiddelden om een voldoende aantal appelzaken per zaaksgroep over te houden om rechtbanken met elkaar te kunnen vergelijken en daarmee zoveel mogelijk toevallige uitkomsten of fluctuaties te vermijden. Een andere reden om meerjaarsgemiddelden te nemen is dat daarmee het tijdsverschil tussen een afgedane zaak en de instroom in hoger beroep minder verstrend werkt.

De meest rudimentaire vorm van een appelpercentage zou zijn door simpelweg de totale instroom bij de hoven te delen door de totale uitstroom bij de gerechten in eerste aanleg. Dat zou echter een ondeugdelijke indicator opleveren, omdat veel van de productie in eerste aanleg niet appellabel is. Daarom is bekeken wat uit de noemer gehaald moest worden om een realistisch appelpercentage te verkrijgen en ook één waarbij de vergelijkbaarheid tussen rechtbanken in het oog is gehouden. Hieronder wordt besproken wat in de uitstroom eerste aanleg is meegenomen.

⁵ Achtergronden van het wrakingsinstrument en het gebruik ervan staan beschreven op [Rechtspraak.nl](https://rechtspraak.nl) onder de titel themadossiers onder het tabblad ‘Recht in Nederland’.

Een totaal of algemeen appelpcentage voor de gehele sector heeft niet zoveel zeggingskracht, omdat immers sommige typen zaken duidelijk meer of minder dan gemiddeld appel vertonen. Daarom zijn geen appelpcentages voor de sector civiel of de sector straf, of voor de rechtbank als geheel weergegeven, maar alleen voor specifieke zaakscategorieën.

De brondata voor de appelpcentages 2016-2018, zoals die in deze editie van Kengetallen worden gerapporteerd, is afkomstig uit dashboards binnen datawarehouse InfoRM (Beleid & Onderzoek). De uitvraag van deze informatie heeft plaatsgevonden in juni-augustus 2019.

Civiele zaken eerste aanleg

De appelpcentages civiele zaken zijn onderscheiden naar:

- civiel handel kantonzaken
- civiele handelszaken niet kanton
- civiel familiezaken
- kort gedingen

De uitstroom betreft de uitstroom van kanton en civiel, eerste aanleg.

In die uitstroom zijn weggelaten:

- de uitstroom van insolventies,
- BOPZ-zaken,
- beheerszaken,
- akten en verklaringen,
- arbeidsontbindingen,
- zaken met een geldelijk belang van minder dan 1.750 Euro,
- intrekkingen en
- verstekvonnissen kantonzaken.

Strafzaken eerste aanleg

De appelpcentages strafzaken zijn onderscheiden naar:

- kantonovertradingen
- meervoudig behandelde strafzaken (MK, incl. ontneming)
- politierechterzaken, incl. EK-zaken ontneming
- kinderrechtzaken EK

Straf beperkt zich hier dus tot 'echte' strafzaken (inclusief militaire zaken en ontnemingszaken).

De uitstroom is geschoond voor:

- uitstroom raadkamerzaken,
- klachten,
- art 12 Sv-zaken en
- uitwerken beroepen/cassatie.

Bestuursrechtelijke zaken eerste aanleg

De appelpercentages bestuursrechtelijke zaken zijn onderscheiden naar:

- ambtenarenzaken
- sociale verzekeringszaken
- bijstand- en studiefinancieringszaken
- bouwzaken, ex-arobzaken
- rijksbelastingzaken
- lokale belastingzaken, WOZ/OZB
- lokale belastingzaken niet WOZ/OZB

De uitstroom beperkt zich tot de inhoudelijk behandelde bodemzaken. Hier zitten overigens niet bij de (hoger beroepen van) Telecomzaken en zaken die voortvloeien uit de Mededingingswet, omdat die slechts door één rechtbank (Rotterdam) worden behandeld.

De uitstroom bestuursrechtelijke zaken, niet zijnde belastingzaken, is geschoond van:

- de categorie 'overige afdoeningen' en
- de voorlopige voorzieningen.

De uitstroom belastingzaken is geschoond van:

- vereenvoudigde afdoeningen en
- de categorie 'overige afdoeningen'.

De uitstroom vreemdelingenzaken is geschoond van:

- de categorie 'overige afdoeningen' en
- de voorlopige voorzieningen.

Verder dient opgemerkt te worden dat de appelpercentages bij vreemdelingenzaken alleen worden gepresenteerd voor zaken zoals deze in het systeem Berber-VK zijn geregistreerd. Voor de nieuwe zaakregistratie (in het systeem KEI-VK) geldt dat hoger beroepen vooralsnog niet op dezelfde wijze geïdentificeerd kunnen worden.

2.2 Kengetallen productie en financiën

Voor productie zijn de volgende kengetallen gebruikt:

- Productie ten opzichte van de instroom
- Productie ten opzichte van de afspraak
- Relatieve zaakszwaarte

Productiviteit en financiën zijn uitgedrukt in de kengetallen:

- Kostenproductiviteit
- Arbeidsproductiviteit
- Financieel resultaat
- Eigen vermogen

Definities productgroepen en zaakstypen

De productie voor de rechtspraak wordt vaak bepaald per zaaksgroep. Bij de rechtbanken worden zes productgroepen onderscheiden: civiele zaken, bestuurszaken, belastingzaken, vreemdelingenzaken, strafzaken en kantonzaken. Bij de hoven worden drie productgroepen onderscheiden: civiele zaken, strafzaken en belastingzaken. Ten slotte zijn er de productgroepen voor het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) en voor de Centrale Raad van Beroep (CRvB).

Elke productgroep bestaat uit verschillende zaakstypen, onderscheiden naar onderwerp en afdoeningsmodaliteit. Bij de zaaksgroep strafzaken wordt bijvoorbeeld een onderscheid gemaakt tussen zaken die worden afgedaan door een enkelvoudige kamer, zaken die worden afgedaan door een meervoudige kamer en zaken die zonder een zitting worden afgedaan. Daarnaast worden raadkamerzaken (al dan niet over voorlopige hechtenis) en het uitwerken van vonnissen in verband met hoger beroep c.q. cassatie als aparte zaakstypen onderscheiden.

2.2.1 Productievolume ten opzichte van instroomvolume en productieplanning (hoofdstuk 4.1)

Productie ten opzichte van de instroom

(tabel 19 van bijlage 2 rechtbanken en tabellen 13, 26 en 31 van bijlage 3 hoven, CRvB en CBb)

Het eerste productiekengetal is de gerealiseerde productie (het aantal afgehandelde zaken) als percentage van het aantal ingestroomde zaken. Het kengetal is weergegeven *per zaaksgroep*. Dit kengetal houdt een vroegtijdige signalering in van de ontwikkeling van de werkvoorraad met mogelijke gevolgen voor de doorlooptijdontwikkeling.

Gerealiseerde productie ten opzichte van geplande productie

(tabel 20 van bijlage 2 rechtbanken en tabel 14 van bijlage 3 hoven)

Het tweede productiekengetal is de gerealiseerde productie (aantal afgehandelde zaken) als percentage van de geplande productie die in een bestuursafpraak met een gerecht is vastgelegd.

Minder afgehandelde zaken dan afgesproken kan bijvoorbeeld wijzen op capaciteitsproblemen, een lagere dan verwachte instroom of een wijziging in de gemiddelde zaakswaarte. Dit kengetal moet daarom in samenhang worden bekeken met productie als percentage van de instroom en eventuele ontwikkelingen in de zaakswaarte.

2.2.2 Relatieve zaakswaarte (hoofdstuk 4.2)

(tabel 21 van bijlage 2 rechtbanken en tabel 15 van bijlage 3 hoven)

De relatieve zaakswaarte geeft aan wat de gemiddelde zaakswaarte per zaak is in vergelijking met het landelijk gemiddelde. Als deze boven de 100 procent is dan geeft dat aan dat bij het desbetreffende gerecht een groter aandeel van zwaardere zaaktypen (binnen de productgroep) afgedaan is dan gemiddeld in Nederland.

De aard van de ingestroomde zaken bepaalt in hoge mate de samenstelling van een zaaksgroep. In de financiering van de gerechten wordt rekening gehouden met de zaaksamenstelling, waar het de onderscheiden zaaktypen betreft. Naarmate die samenstelling gemiddeld zwaarder is, is de gemiddelde financiering per zaak hoger. Die weging vindt plaats met behulp van een wegingssystematiek. Voor elk zaakstype wordt gerekend met een eens in de drie jaar vastgestelde gemiddelde werklast per zaak, uitgedrukt in een prijs per zaak. Deze vastgestelde gemiddelde werklast per zaakstype vormt de basis voor de financiering van de Rechtspraak en een evenwichtige verdeling van de middelen tussen gerechten.

2.2.3 Productiviteit, financieel resultaat en eigen vermogen (hoofdstuk 4.3)**Kostenproductiviteit**

(tabel 22 van bijlage 2 rechtbanken en tabel 16 van bijlage 3 hoven)

De kostenproductiviteit voor de afzonderlijke gerechten wordt berekend door de financieringswaarde van de geleverde productie te delen door de werkelijk gemaakte totale kosten van die productie.

Waarbij de financieringswaarde en de kosten als volgt worden gedefinieerd:

Financieringswaarde:

De financiering die een gerecht per jaar krijgt voor de gehele productie. Per zaakstype is er een vastgestelde prijs die aan de gerechten vergoed wordt per zaak.

Kosten:

De werkelijke, gerealiseerde kosten voor rekening van het gerecht (dus zonder alle centraal gedragen kosten).

Bij een uitkomst van 100 procent heeft de gerealiseerde productie evenveel gekost als de financieringswaarde van de productie. Als het percentage onder de 100 procent ligt, is de kostenproductiviteit relatief laag geweest en is met andere woorden de productie relatief duur geweest en liggen de kosten boven de financieringswaarde. De kostenproductiviteit geeft ook een indicatie of gepresteerd is conform de bekostigingsnormen of niet.

Deze kostenproductiviteit betreft uitsluitend de werklast voor de zogenoemde Lamicie-productie. Overige werkzaamheden, zoals bijzondere (tucht)kamers en megastrafzaken⁶ tellen daarin niet mee. Dit betreft slechts een klein deel van het werk: circa 5 procent bij de rechtbanken en 9 procent bij de hoven.

De huur van gebouwen is in kostenproductiviteit niet als kosten verwerkt, zodat de productiviteitsvergelijking tussen de gerechten niet beïnvloed wordt door verschillen in regionale kostenniveaus van huisvesting.

Arbeidsproductiviteit

(tabel 23 van bijlage 2 rechtbanken en tabel 17 van bijlage 3 hoven)

De arbeidsproductiviteit is de financieringswaarde van de productie (Lamicie en niet-Lamicie) per fte. Het kengetal arbeidsproductiviteit wordt uitgedrukt als een percentage ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Voor een vergelijking tussen gerechten is dit kengetal minder geschikt. Deze indicator is immers gevoelig voor de omvang van de uitbestede productie; naarmate een gerecht meer productie uitbesteedt, wordt het arbeidsproductiviteitscijfer groter. Uitbesteding kan de vorm aannemen van inzet van rechtersplaatsvervangers, buitengriffiers en uitzendkrachten, maar ook van afhandeling van zaken door een ander gerecht, waarbij de productie wordt toegerekend aan het uitbestedende gerecht.

⁶ Megastrafzaken zijn die strafzaken, waarvan de behandeling binnen één gerecht 30 zittingsuren of meer vergt. Deze zaken worden apart gefinancierd en verantwoord.

Financieel resultaat als percentage van de omzet

(tabel 24 van bijlage 2 rechtbanken en tabellen 18, 28 en 32 van bijlage 3 hoven, CRvB en CBb)

Het financieel resultaat is de baten minus de kosten en geeft inzicht in de mate waarin het gerecht in staat is geweest om de zaken af te doen binnen de beschikbaar gestelde financiering.

De omzet is gedefinieerd als de opbrengsten geschoond van huurpenningen en gerechtskosten voor een zuiverder vergelijkbaarheid. De daarin opgenomen stand van het eigen vermogen is voor verwerking van alle 'compensatieregelingen'.⁷

Het financieel resultaat als percentage van de omzet van een gerecht hoeft niet altijd hetzelfde beeld op te leveren als de kostenproductiviteit doordat de gerechten niet volledig op de werklast voor de zogenoemde Lamicieproductie (zie boven) worden afgerekend. Gerechten hebben ook kosten en baten bij andere werkzaamheden, bijvoorbeeld: bijzondere (tucht)kamers en megestrafzaken.

Eigen vermogen als percentage van de omzet

(tabel 25 van bijlage 2 rechtbanken en tabellen 19, 28 en 32 van bijlage 3 hoven, CRvB en CBb)

Het kengetal eigen vermogen van een gerecht wordt uitgedrukt als percentage van de gemiddelde jaarlijkse omzet over de afgelopen drie jaren. Dit geeft bijvoorbeeld inzicht in het vermogen van een gerecht om in de toekomst tijdelijke verliezen, als gevolg van risico's in de bedrijfsvoering, op te vangen.

Het eigen vermogen van de gerechten als percentage van de omzet is gemaximeerd op drie procent; daarboven zal het eigen vermogen afgeroomd worden door de Raad. De minimumomvang van het eigen vermogen is nul procent. Indien het eigen vermogen negatief wordt of dreigt te worden, zullen de maatregelen die het gerecht gaat treffen om dit op te lossen worden besproken in het bestuurlijke overleg met de Raad voor de rechtspraak. De Raad vult het negatieve eigen vermogen zonodig aan tot nul.

2.3 Kengetallen personeel en organisatie

2.3.1 Ziekteverzuim (hoofdstuk 5.1 en 5.2)

(tabel 26 van bijlage 2 rechtbanken en tabel 20, 29 en 33 van bijlage 3 hoven, CRvB en CBb)

Het gaat om het gemiddelde ziekteverzuim en om ziekteverzuim tot maximaal twee jaren, exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof. Het ziekteverzuimpercentage is weergegeven voor zowel de rechters als het (juridisch) ondersteunend personeel.

In de kengetallenrapportage wordt een ziekteverzuim onder rechters en raadsheren van boven de 3 procent als relatief hoog beschouwd en voor het ondersteunend personeel (inclusief het juridisch ondersteunend personeel) een uitkomst boven de 4,5 procent.

Ter vergelijking: het ziekteverzuim in Nederland⁸ onder vakspecialisten en bij rechtskundige dienstverleners, de accountancy en bij architecten bedroeg in 2012⁹ nog geen 3 procent en onder administratieve beroepen 4,2 procent. Overigens behoort het ziekteverzuim in Nederland tot het hoogste in de EU.

2.3.2 Personele samenstelling (hoofdstuk 5.3)

(tabellen 27, 28 en 29 van bijlage 2 rechtbanken en tabellen 21, 22, 23, 29 en 33 van bijlage 3 hoven, CRvB en CBb)

Ten eerste wordt het percentage rechters (fte) van het totale personeelsbestand (fte) gepubliceerd.

Ook wordt de verhouding man-vrouw weergegeven als het percentage vrouwen (fte) werkzaam in een gerecht.

Ten slotte wordt ook de leeftijdsopbouw van medewerkers gegeven, afzonderlijk voor rechters/raadsheren en voor (juridisch) ondersteunend personeel. Er is een onderverdeling gemaakt in vier leeftijdsgroepen:

- tot en met 39 jaar
- 40 tot en met 49 jaar
- 50 tot en met 59 jaar
- 60 jaar en ouder.

⁷ Een gerecht kan bijvoorbeeld door de Raad voor de rechtspraak worden gecompenseerd als het OM beduidend minder zaken aanbracht dan was vastgelegd in het convenant tussen het lokale OM en de rechtbank.

⁸ Zie ziekteverzuim in Nederland in 2012, John Klein Hesselink, Karolus Kraan, Anita Venema, Seth van den Bossche, TNO 2014

⁹ Recentere cijfers per beroepsgroep zijn niet beschikbaar: wel is bekend dat in het algemeen het ziekteverzuim sindsdien niet is toegenomen. In 2012 4,0 procent, in 2013 3,9 procent, 2014 3,8% en 2015 3,9%. Zie CBS ziekteverzuimpercentage naar bedrijfstakken en bedrijfsgrootten.

Bijlage 2

Tabellen rechtbanken

Tabel 1. Waarderingsscores van procespartijen voor het rechtspreken, rechtbanken, KWO 2017	67
Tabel 2. Waarderingsscores van procespartijen voor de duur van de procedure, rechtbanken, KWO 2017	68
Tabel 3. Gerealiseerde doorlooptijden strafrecht, rechtbanken	69
Tabel 4. Gerealiseerde doorlooptijden kantonzaken, rechtbanken	71
Tabel 5. Gerealiseerde doorlooptijden civiel recht, handel, rechtbanken	73
Tabel 6. Gerealiseerde doorlooptijden civiel recht, familie, rechtbanken	75
Tabel 7. Gerealiseerde doorlooptijden bestuursrecht, rechtbanken	77
Tabel 8. Percentage MK-zaken afgedaan volgens Promis, rechtbanken	79
Tabel 9. MK-aandeel, rechtbanken	80
Tabel 10. Gepubliceerde uitspraken, rechtbanken	82
Tabel 11. Aantal ingediende en gehonoreerde klachten, rechtbanken	82
Tabel 12. Aantal ingediende en gehonoreerde wrakingsverzoeken, rechtbanken	83
Tabel 13. Aantal afgeronde mediations per 1.000 rechtezaken en percentage mediations met (gedeeltelijke) overeenstemming, rechtbanken	83
Tabel 14. Appelpercentages civiel recht, rechtbanken	84
Tabel 15. Appelpercentages strafrecht, rechtbanken	85
Tabel 16. Appelpercentages bestuursrecht regulier, rechtbanken	86
Tabel 17. Appelpercentages belastingrecht, rechtbanken	87
Tabel 18. Appelpercentages vreemdelingenrecht, rechtbanken	88
Tabel 19. Productieaantal versus instroom (percentage), rechtbanken	89
Tabel 20. Productieaantal versus afspraak (percentage), rechtbanken	91
Tabel 21. Relatieve zaakswaarte (o.b.v. gemiddelde financieringswaarde per zaak) t.o.v. landelijk gemiddelde (realisatie), rechtbanken	93
Tabel 22. Kostenproductiviteit (in procenten van de gerealiseerde kosten), rechtbanken	95
Tabel 23. Arbeidsproductiviteit (financieringswaarde per fte) ten opzichte van het landelijk gemiddelde, rechtbanken	97
Tabel 24. Financieel resultaat als percentage van de omzet, rechtbanken	97
Tabel 25. Eigen vermogen als percentage van de gemiddelde omzet, rechtbanken	97
Tabel 26. Ziekteverzuim, rechtbanken	98
Tabel 27. Aandeel rechters, rechtbanken	99
Tabel 28. Man - vrouwverdeling, rechtbanken	100
Tabel 29. Leeftijdsopbouw, rechtbanken	101
Tabel 30. Omvang naar in- en uitstroom van zaken, personele omvang en omzet (baten), rechtbanken	103

Tabel 1. Waarderingsscores van procespartijen voor het rechtspreken, rechtbanken, KWO 2017

[illegible]

Tabel 2. Waarderingsscores van procespartijen voor de duur van de procedure, rechtbanken, KWO 2017

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld
<i>Rechtzoekenden</i>	23	32	20	18	21	29	14	23	29	38	31	25
<i>Professionals</i>	3	14	9	11	12	-3	-6	-3	38	0	9	7
Gemiddelde rechtzoekenden en professionals	13	23	14	15	17	13	4	10	34	19	20	16

Tabel 3. Gerealiseerde doorlooptijden strafrecht, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld	Norm
Strafzaken MK (meervoudige kamer)	Percentage zaken afgedaan binnen 6 maanden												
2013	76%	79%	78%	65%	86%	87%	83%	66%	79%	76%	76%	78%	90%
2014	80%	83%	82%	73%	88%	85%	87%	73%	84%	74%	80%	81%	90%
2015	82%	82%	80%	75%	86%	87%	86%	79%	83%	82%	66%	81%	90%
2016	86%	83%	78%	73%	85%	89%	86%	81%	82%	83%	78%	83%	90%
2017	84%	82%	80%	69%	88%	88%	85%	76%	80%	80%	73%	81%	90%
2018	85%	78%	82%	70%	88%	86%	84%	84%	76%	81%	79%	82%	90%
2016-2018	85%	81%	80%	71%	87%	88%	85%	80%	79%	81%	76%	82%	90%
Politierechterzaken (inclusief economische)	Percentage zaken afgedaan binnen 5 weken												
2013	86%	89%	85%	88%	92%	90%	83%	89%	79%	81%	89%	87%	90%
2014	82%	89%	84%	86%	91%	93%	84%	87%	81%	84%	93%	87%	90%
2015	89%	91%	85%	85%	85%	91%	84%	92%	81%	86%	87%	87%	90%
2016	83%	86%	84%	84%	86%	92%	77%	91%	87%	88%	88%	86%	90%
2017	89%	91%	86%	83%	87%	89%	85%	91%	85%	87%	87%	88%	90%
2018	88%	91%	85%	85%	86%	91%	88%	90%	82%	85%	85%	87%	90%
2016-2018	87%	89%	85%	84%	87%	91%	83%	91%	85%	87%	87%	87%	90%
Strafzaken bij de kinderrechter (EK)	Percentage zaken afgedaan binnen 5 weken												
2013	76%	87%	78%	74%	77%	86%	79%	87%	64%	72%	70%	77%	85%
2014	82%	90%	82%	82%	85%	87%	84%	89%	68%	74%	88%	83%	85%
2015	79%	86%	78%	77%	76%	78%	87%	90%	70%	81%	79%	80%	85%
2016	81%	79%	77%	84%	75%	84%	79%	93%	76%	80%	79%	80%	85%
2017	84%	83%	79%	80%	81%	78%	82%	90%	74%	75%	79%	80%	85%
2018	84%	83%	76%	76%	82%	89%	81%	89%	75%	77%	84%	81%	85%
2016-2018	83%	82%	77%	80%	79%	84%	81%	91%	75%	78%	80%	80%	85%
Raadkamerzaken over voorlopige hechtenis	Percentage zaken afgedaan binnen 2 weken												
2013	100%	100%	99%	100%	100%	100%	90%	98%	100%	100%	97%	99%	100%
2014	100%	100%	100%	100%	100%	100%	98%	99%	100%	100%	96%	99%	100%
2015	100%	100%	100%	100%	100%	100%	91%	99%	100%	100%	97%	99%	100%
2016	100%	100%	100%	100%	100%	100%	88%	100%	100%	100%	100%	99%	100%
2017	100%	100%	100%	100%	100%	100%	88%	100%	100%	100%	99%	99%	100%
2018	100%	100%	100%	100%	100%	100%	86%	99%	100%	100%	99%	99%	100%
2016-2018	100%	100%	100%	100%	100%	100%	87%	99%	100%	100%	99%	99%	100%

Tabel 3. Gerealiseerde doorlooptijden strafrecht, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld	Norm
Raadkamerzaken niet over voorlopige hechtenis	Percentage zaken afgedaan binnen 4 maanden												
2013	92%	89%	96%	70%	84%	85%	93%	72%	84%	53%	53%	80%	85%
2014	88%	82%	91%	82%	70%	84%	86%	59%	90%	59%	70%	78%	85%
2015	89%	80%	92%	81%	74%	66%	90%	65%	91%	60%	67%	77%	85%
2016	91%	71%	94%	59%	70%	47%	93%	71%	90%	63%	63%	74%	85%
2017	85%	71%	92%	68%	71%	55%	79%	69%	89%	66%	49%	73%	85%
2018	93%	79%	95%	89%	80%	76%	84%	59%	92%	63%	47%	78%	85%
2016-2018	90%	74%	94%	72%	74%	59%	85%	67%	90%	64%	53%	75%	85%

Tabel 4. Gerealiseerde doorlooptijden kantonzaken, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld	Norm
Handelszaken met verweer	Percentage zaken afgedaan binnen 6 maanden												
2013	66%	84%	81%	73%	72%	69%	75%	77%	79%	81%	81%	76%	75%
2014	71%	83%	82%	66%	76%	75%	77%	77%	78%	80%	81%	77%	75%
2015	64%	83%	79%	70%	73%	73%	73%	79%	78%	80%	79%	76%	75%
2016	64%	80%	79%	75%	78%	75%	72%	74%	79%	82%	78%	77%	75%
2017	60%	82%	69%	74%	74%	74%	65%	67%	79%	78%	73%	73%	75%
2018	59%	80%	69%	76%	71%	73%	62%	66%	80%	81%	72%	72%	75%
2016-2018	61%	81%	73%	75%	74%	74%	66%	69%	79%	80%	75%	74%	75%
Handelszaken met verweer	Percentage zaken afgedaan binnen 1 jaar												
2013	90%	95%	95%	94%	95%	89%	95%	94%	95%	95%	95%	94%	90%
2014	94%	96%	96%	92%	96%	94%	95%	93%	95%	94%	96%	95%	90%
2015	92%	95%	95%	92%	93%	95%	93%	95%	96%	94%	95%	94%	90%
2016	91%	93%	95%	94%	96%	94%	93%	94%	96%	95%	95%	94%	90%
2017	91%	95%	91%	94%	95%	94%	92%	92%	95%	93%	93%	93%	90%
2018	88%	95%	93%	95%	95%	93%	92%	91%	96%	94%	92%	93%	90%
2016-2018	90%	94%	93%	94%	95%	94%	93%	93%	96%	94%	94%	94%	90%
Handelszaken zonder verweer (verstek)	Percentage zaken afgedaan binnen 6 weken												
2013	96%	99%	97%	97%	98%	96%	98%	98%	100%	95%	98%	97%	90%
2014	99%	99%	98%	99%	98%	96%	96%	97%	100%	96%	99%	98%	90%
2015	98%	99%	99%	98%	97%	98%	97%	99%	100%	96%	98%	98%	90%
2016	95%	98%	99%	99%	98%	96%	97%	99%	100%	98%	97%	98%	90%
2017	95%	98%	99%	99%	96%	95%	99%	99%	100%	97%	97%	98%	90%
2018	95%	96%	98%	99%	98%	98%	98%	99%	100%	99%	97%	98%	90%
2016-2018	95%	97%	99%	99%	98%	96%	98%	99%	100%	98%	97%	98%	90%
Arbeidsontbindingen op tegenspraak	Percentage zaken afgedaan binnen 3 maanden												
2013	95%	96%	95%	95%	97%	94%	94%	97%	98%	96%	95%	96%	95%
2014	95%	93%	88%	94%	96%	98%	98%	97%	97%	94%	96%	95%	95%
2015	87%	93%	92%	92%	97%	95%	95%	97%	96%	94%	95%	94%	95%
2016	80%	88%	78%	89%	90%	86%	88%	88%	94%	84%	86%	86%	95%
2017	71%	80%	73%	84%	88%	68%	82%	80%	91%	82%	79%	79%	95%
2018	68%	72%	75%	82%	75%	75%	76%	86%	81%	79%	78%	76%	95%
2016-2018	73%	80%	75%	85%	85%	76%	82%	85%	89%	82%	81%	80%	95%

Tabel 4. Gerealiseerde doorlooptijden kantonzaken, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld	Norm
Handelsrekeningen, niet-arbeidszaken	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 6 maanden</i>												
2013	88%	90%	86%	47%	87%	74%	86%	89%	91%	86%	91%	81%	95%
2014	82%	84%	90%	80%	84%	78%	80%	85%	82%	84%	93%	86%	95%
2015	73%	85%	86%	78%	87%	80%	82%	79%	90%	89%	86%	83%	95%
2016	80%	87%	84%	87%	80%	82%	78%	75%	89%	91%	93%	87%	95%
2017	79%	88%	84%	84%	87%	80%	81%	73%	90%	85%	95%	87%	95%
2018	82%	91%	80%	81%	87%	79%	77%	79%	92%	91%	95%	88%	95%
2016-2018	80%	89%	83%	84%	85%	80%	79%	76%	90%	89%	94%	87%	95%
Kort gedingen / vovo's	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 3 maanden</i>												
2013	99%	95%	96%	97%	98%	96%	97%	98%	96%	96%	96%	97%	95%
2014	98%	94%	93%	97%	97%	97%	96%	98%	98%	97%	95%	97%	95%
2015	98%	95%	97%	97%	98%	95%	94%	98%	95%	97%	93%	96%	95%
2016	97%	95%	95%	96%	97%	96%	97%	95%	96%	90%	97%	95%	95%
2017	98%	92%	95%	94%	98%	95%	92%	92%	96%	92%	93%	95%	95%
2018	97%	94%	97%	97%	95%	96%	96%	95%	94%	95%	96%	96%	95%
2016-2018	97%	94%	95%	96%	96%	96%	95%	94%	95%	92%	95%	95%	95%
Overtredingszaken	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 1 maand</i>												
2013	91%	85%	89%	91%	85%	92%	83%	79%	89%	80%	92%	86%	85%
2014	93%	79%	91%	87%	92%	92%	89%	88%	88%	86%	94%	89%	85%
2015	95%	84%	96%	92%	91%	91%	91%	88%	68%	91%	90%	90%	85%
2016	95%	88%	94%	92%	87%	93%	86%	92%	92%	89%	87%	90%	85%
2017	92%	95%	94%	91%	90%	93%	92%	96%	90%	90%	90%	92%	85%
2018	96%	94%	92%	85%	93%	94%	94%	89%	86%	93%	88%	93%	85%
2016-2018	94%	92%	93%	89%	90%	93%	91%	92%	89%	91%	89%	92%	85%
Mulderzaken	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 3 maanden</i>												
2013	61%	48%	78%	35%	77%	72%	74%	27%	84%	84%	56%	66%	80%
2014	40%	63%	82%	25%	67%	63%	86%	36%	81%	83%	48%	62%	80%
2015	38%	54%	56%	51%	51%	53%	75%	68%	72%	73%	49%	58%	80%
2016	12%	25%	27%	34%	57%	31%	76%	4%	74%	31%	30%	35%	80%
2017	33%	74%	41%	16%	67%	51%	84%	12%	71%	67%	44%	55%	80%
2018	43%	57%	48%	15%	53%	51%	67%	23%	77%	56%	43%	48%	80%
2016-2018	30%	52%	39%	21%	59%	44%	76%	13%	74%	51%	39%	46%	80%

Tabel 5. Gerealiseerde doorlooptijden civiel recht, handel, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld	Norm
Handelszaken met verweer	Percentage zaken afgedaan binnen 1 jaar												
2013	54%	73%	69%	44%	50%	58%	54%	46%	55%	46%	57%	55%	70%
2014	56%	77%	72%	46%	57%	59%	56%	59%	57%	57%	55%	60%	70%
2015	61%	75%	73%	45%	58%	61%	58%	61%	60%	65%	56%	62%	70%
2016	66%	76%	76%	50%	65%	66%	51%	58%	67%	70%	63%	65%	70%
2017	66%	70%	75%	50%	64%	62%	53%	59%	66%	68%	64%	64%	70%
2018	59%	69%	63%	57%	49%	65%	55%	63%	67%	69%	72%	62%	70%
2016-2018	63%	72%	71%	52%	59%	64%	53%	60%	67%	69%	66%	64%	70%
Handelszaken met verweer	Percentage zaken afgedaan binnen 2 jaar												
2013	83%	91%	88%	73%	82%	85%	82%	68%	84%	72%	85%	81%	90%
2014	84%	93%	91%	78%	85%	88%	83%	86%	85%	83%	84%	86%	90%
2015	84%	93%	91%	82%	85%	87%	86%	88%	88%	87%	87%	87%	90%
2016	89%	93%	93%	83%	88%	89%	81%	87%	92%	89%	88%	89%	90%
2017	94%	94%	94%	85%	92%	91%	84%	88%	90%	90%	89%	91%	90%
2018	91%	94%	92%	87%	86%	94%	85%	89%	90%	91%	91%	90%	90%
2016-2018	91%	94%	93%	85%	89%	91%	83%	88%	90%	90%	90%	90%	90%
Handelszaken zonder verweer (verstek)	Percentage zaken afgedaan binnen 6 weken												
2013	82%	78%	83%	77%	68%	83%	81%	74%	74%	74%	78%	77%	90%
2014	87%	80%	88%	63%	65%	81%	77%	78%	82%	85%	82%	79%	90%
2015	88%	81%	85%	74%	86%	82%	81%	86%	84%	86%	82%	84%	90%
2016	84%	67%	80%	76%	85%	83%	57%	76%	82%	83%	85%	78%	90%
2017	81%	74%	85%	83%	91%	78%	70%	89%	77%	80%	82%	81%	90%
2018	78%	80%	55%	84%	40%	76%	84%	84%	85%	85%	76%	80%	90%
2016-2018	81%	74%	73%	81%	72%	79%	70%	83%	82%	83%	81%	80%	90%
Handelsrekenen (vooral insolventie)	Percentage zaken afgedaan binnen 3 maanden												
2013	77%	85%	92%	56%	91%	80%	87%	83%	90%	63%	90%	81%	90%
2014	75%	76%	89%	76%	88%	79%	86%	73%	90%	82%	91%	83%	90%
2015	71%	68%	90%	69%	81%	75%	83%	85%	71%	90%	84%	80%	90%
2016	79%	78%	90%	56%	75%	78%	79%	66%	46%	84%	80%	76%	90%
2017	71%	74%	84%	79%	80%	80%	77%	76%	82%	83%	85%	79%	90%
2018	71%	77%	85%	68%	83%	81%	78%	77%	87%	88%	87%	81%	90%
2016-2018	74%	76%	86%	68%	79%	79%	78%	73%	72%	85%	84%	79%	90%

Tabel 5. Gerealiseerde doorlooptijden civiel recht, handel, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld	Norm
Beëindigde faillissementen	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 3 jaar</i>												
2013	83%	67%	85%	82%	84%	91%	82%	74%	86%	76%	85%	82%	90%
2014	77%	67%	83%	70%	85%	85%	81%	72%	83%	77%	81%	79%	90%
2015	76%	67%	85%	62%	83%	81%	77%	67%	81%	80%	78%	77%	90%
2016	77%	63%	79%	63%	84%	80%	67%	61%	74%	75%	72%	72%	90%
2017	72%	64%	77%	51%	77%	79%	65%	59%	71%	71%	71%	69%	90%
2018	72%	65%	71%	53%	77%	71%	53%	50%	65%	71%	62%	65%	90%
2016-2018	74%	64%	76%	56%	79%	77%	62%	56%	70%	72%	68%	69%	90%
Kort gedingen/vovo 's (inclusief familierecht)	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 3 maanden</i>												
2013	93%	93%	92%	94%	96%	94%	95%	90%	91%	93%	95%	93%	95%
2014	93%	87%	91%	93%	95%	94%	94%	89%	93%	92%	93%	92%	95%
2015	93%	78%	94%	93%	94%	93%	95%	89%	94%	94%	94%	92%	95%
2016	91%	90%	93%	92%	94%	92%	94%	85%	92%	94%	94%	92%	95%
2017	94%	90%	94%	93%	92%	93%	93%	88%	93%	94%	94%	93%	95%
2018	95%	92%	95%	95%	93%	90%	93%	89%	91%	95%	95%	93%	95%
2016-2018	93%	91%	94%	93%	93%	92%	94%	87%	92%	94%	94%	93%	95%

Tabel 6. Gerealiseerde doorlooptijden civiel recht, familie, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld	Norm
Scheidingszaken op gemeenschappelijk verzoek	Percentage zaken afgedaan binnen 2 maanden												
2013	99%	92%	90%	72%	94%	87%	91%	89%	96%	90%	79%	90%	95%
2014	97%	93%	84%	85%	96%	91%	83%	91%	97%	90%	71%	90%	95%
2015	97%	91%	90%	93%	96%	88%	88%	91%	98%	94%	81%	92%	95%
2016	98%	92%	97%	86%	96%	92%	86%	91%	98%	96%	86%	94%	95%
2017	98%	90%	97%	95%	97%	93%	90%	94%	99%	96%	92%	96%	95%
2018	98%	91%	97%	98%	97%	93%	87%	96%	99%	97%	93%	96%	95%
2016-2018	98%	91%	97%	93%	97%	93%	88%	94%	99%	96%	90%	95%	95%
Scheidingszaken totaal (exclusief vovo's)	Percentage zaken afgedaan binnen 1 jaar												
2013	94%	91%	96%	92%	94%	95%	93%	94%	95%	93%	93%	94%	95%
2014	95%	92%	94%	91%	92%	93%	92%	95%	96%	91%	94%	93%	95%
2015	95%	92%	94%	94%	91%	91%	91%	94%	98%	92%	91%	93%	95%
2016	96%	93%	92%	93%	93%	93%	89%	94%	98%	94%	90%	94%	95%
2017	96%	92%	94%	94%	93%	93%	90%	94%	98%	95%	90%	94%	95%
2018	96%	89%	95%	96%	93%	92%	87%	96%	98%	91%	91%	94%	95%
2016-2018	96%	91%	94%	94%	93%	93%	89%	95%	98%	93%	90%	94%	95%
Alimentatiezaken, bijstandsverhaal	Percentage zaken afgedaan binnen 1 jaar												
2013	79%	94%	97%	86%	93%	92%	94%	96%	96%	95%	93%	93%	90%
2014	81%	93%	97%	89%	95%	87%	94%	96%	95%	92%	86%	92%	90%
2015	80%	93%	96%	93%	93%	91%	90%	97%	95%	93%	86%	92%	90%
2016	87%	92%	97%	90%	93%	95%	89%	97%	97%	93%	90%	93%	90%
2017	91%	92%	97%	93%	96%	92%	90%	97%	95%	93%	88%	93%	90%
2018	90%	90%	96%	91%	94%	88%	78%	97%	97%	91%	86%	91%	90%
2016-2018	90%	91%	97%	91%	94%	92%	86%	97%	96%	92%	88%	92%	90%
Omgangs- en gezagszaken	Percentage zaken afgedaan binnen 1 jaar												
2013	80%	87%	85%	79%	83%	82%	82%	82%	83%	84%	83%	83%	85%
2014	82%	84%	82%	80%	82%	83%	89%	85%	85%	79%	79%	83%	85%
2015	87%	86%	85%	81%	84%	85%	95%	85%	85%	82%	76%	87%	85%
2016	85%	86%	83%	79%	88%	87%	92%	86%	85%	83%	74%	85%	85%
2017	85%	81%	78%	80%	86%	80%	89%	88%	80%	82%	71%	83%	85%
2018	84%	83%	77%	78%	82%	80%	89%	83%	80%	79%	69%	82%	85%
2016-2018	85%	83%	79%	79%	85%	82%	90%	86%	82%	81%	71%	83%	85%

Tabel 6. Gerealiseerde doorlooptijden civiel recht, familie, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld	Norm
Jeugdbeschermingszaken kinderrecht (OTS en UHP)	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 3 maanden</i>												
2013	88%	85%	97%	96%	92%	88%	91%	90%	89%	84%	91%	90%	90%
2014	85%	86%	96%	94%	91%	88%	91%	88%	90%	86%	90%	90%	90%
2015	85%	85%	95%	93%	90%	87%	92%	88%	87%	88%	87%	89%	90%
2016	85%	83%	93%	92%	89%	90%	90%	90%	90%	86%	87%	89%	90%
2017	87%	84%	93%	93%	92%	90%	89%	93%	88%	83%	84%	89%	90%
2018	85%	83%	92%	93%	90%	88%	91%	93%	88%	83%	86%	88%	90%
2016-2018	86%	84%	93%	93%	90%	89%	90%	92%	89%	84%	86%	88%	90%
- waarvan eerste verzoeken OTS	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 3 weken</i>												
2013	82%	75%	72%	68%	80%	83%	74%	52%	87%	63%	61%	72%	80%
2014	66%	76%	73%	61%	81%	84%	67%	79%	83%	55%	69%	71%	80%
2015	52%	77%	56%	52%	76%	70%	67%	61%	79%	64%	71%	65%	80%
2016	70%	72%	53%	64%	67%	69%	72%	81%	80%	49%	66%	66%	80%
2017	70%	72%	56%	46%	51%	65%	74%	62%	75%	40%	60%	59%	80%
2018	62%	55%	60%	65%	69%	66%	57%	45%	78%	40%	63%	59%	80%
2016-2018	67%	67%	57%	58%	62%	67%	67%	63%	78%	43%	63%	61%	80%

Tabel 7. Gerealiseerde doorlooptijden bestuursrecht, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld	Norm
Bodemzaken bestuur regulier	Percentage zaken afgedaan binnen 9 maanden												
2013	63%	85%	68%	42%	75%	50%	76%	65%	79%	60%	73%	68%	70%
2014	67%	86%	65%	54%	68%	63%	68%	76%	83%	64%	76%	70%	70%
2015	67%	81%	59%	64%	64%	64%	65%	83%	81%	55%	75%	68%	70%
2016	76%	80%	58%	62%	57%	55%	65%	87%	87%	55%	67%	68%	70%
2017	75%	78%	57%	34%	61%	49%	66%	82%	87%	57%	73%	65%	70%
2018	73%	73%	69%	35%	67%	63%	50%	74%	83%	59%	69%	65%	70%
2016-2018	74%	77%	61%	43%	62%	55%	60%	81%	86%	57%	70%	66%	70%
Bodemzaken bestuur regulier	Percentage zaken afgedaan binnen 1 jaar												
2013	83%	92%	83%	71%	88%	72%	87%	79%	89%	82%	89%	84%	90%
2014	83%	93%	82%	75%	84%	81%	81%	88%	91%	86%	90%	85%	90%
2015	82%	88%	83%	78%	78%	78%	76%	91%	91%	76%	89%	82%	90%
2016	84%	91%	81%	81%	77%	76%	78%	94%	94%	79%	80%	83%	90%
2017	86%	90%	79%	59%	79%	70%	78%	92%	93%	84%	87%	82%	90%
2018	85%	86%	83%	58%	83%	76%	72%	88%	91%	80%	86%	81%	90%
2016-2018	85%	89%	81%	66%	80%	74%	76%	91%	93%	81%	85%	82%	90%
Vovo's bestuur regulier	Percentage zaken afgedaan binnen 3 maanden												
2013	97%	97%	89%	95%	93%	95%	94%	94%	97%	94%	98%	95%	90%
2014	97%	97%	90%	95%	92%	93%	93%	95%	98%	93%	99%	95%	90%
2015	96%	98%	96%	98%	87%	93%	91%	96%	98%	96%	98%	95%	90%
2016	96%	97%	97%	99%	94%	95%	96%	95%	97%	98%	99%	97%	90%
2017	97%	96%	97%	99%	92%	98%	97%	97%	98%	98%	100%	97%	90%
2018	96%	97%	91%	99%	93%	95%	98%	97%	96%	100%	99%	97%	90%
2016-2018	96%	97%	95%	99%	93%	96%	97%	96%	97%	99%	99%	97%	90%
Bodemzaken vreemdelingen	Percentage zaken afgedaan binnen 9 maanden												
2013	77%	88%	84%	53%	83%	90%	86%	76%	86%	82%	96%	81%	90%
2014	87%	94%	82%	76%	90%	91%	88%	89%	84%	91%	92%	88%	90%
2015	80%	90%	75%	79%	85%	75%	87%	88%	87%	90%	91%	85%	90%
2016	89%	93%	86%	81%	82%	91%	95%	91%	91%	95%	91%	90%	90%
2017	90%	88%	84%	92%	85%	89%	95%	95%	90%	94%	98%	91%	90%
2018	88%	70%	81%	79%	82%	70%	91%	86%	81%	90%	89%	82%	90%
2016-2018	89%	84%	84%	84%	83%	83%	94%	91%	87%	93%	93%	88%	90%

Tabel 7. Gerealiseerde doorlooptijden bestuursrecht, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld	Norm
Bodemzaken lokale belastingen	Percentage zaken afgedaan binnen 9 maanden												
2013	100%	97%	73%	23%	72%	57%	34%	58%	70%	51%	73%	63%	90%
2014	52%	96%	81%	58%	66%	52%	28%	62%	76%	47%	72%	62%	90%
2015	57%	80%	65%	89%	49%	16%	22%	79%	84%	46%	52%	55%	90%
2016	51%	97%	55%	42%	38%	34%	32%	6%	89%	80%	12%	30%	90%
2017	52%	92%	55%	74%	5%	53%	46%	69%	71%	69%	46%	31%	90%
2018	50%	89%	74%	50%	58%	56%	19%	45%	54%	76%	14%	59%	90%
2016-2018	51%	93%	61%	55%	34%	48%	32%	40%	72%	75%	24%	40%	90%
Bodemzaken rijksbelastingen	Percentage zaken afgedaan binnen 1 jaar												
2013		77%	59%			73%	60%				61%	67%	70%
2014		70%	65%			66%	47%				46%	60%	70%
2015		94%	57%			64%	67%				40%	59%	70%
2016		79%	59%			55%	56%				36%	56%	70%
2017		87%	66%			76%	44%				30%	61%	70%
2018		87%	65%			58%	61%				23%	59%	70%
2016-2018		85%	63%			63%	54%				30%	58%	70%
Bodemzaken rijksbelastingen	Percentage zaken afgedaan binnen 18 maanden												
2013		98%	78%			92%	75%				76%	86%	90%
2014		76%	81%			86%	65%				68%	76%	90%
2015		96%	76%			80%	88%				56%	74%	90%
2016		91%	77%			78%	73%				74%	79%	90%
2017		97%	81%			83%	78%				78%	83%	90%
2018		96%	81%			77%	70%				70%	80%	90%
2016-2018		95%	80%			79%	74%				74%	81%	90%

Tabel 8. Percentage MK-zaken afgedaan volgens Promis, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld	Norm
<i>Percentage MK-strafzaken afgedaan volgens Promis</i>													
2014	41%	63%	87%	90%	86%	83%	68%	53%	71%	58%	94%	69%	50%
2015	42%	63%	89%	88%	71%	89%	60%	53%	90%	74%	92%	70%	50%
2016	42%	78%	91%	96%	57%	92%	88%	61%	94%	79%	76%	75%	50%
2017	52%	84%	92%	95%	66%	79%	92%	74%	93%	81%	92%	80%	50%
2018	51%	84%	92%	94%	70%	69%	77%	79%	91%	81%	92%	78%	50%
2016-2018	48%	82%	92%	95%	65%	80%	86%	71%	93%	80%	87%	78%	50%

Tabel 9. MK-aandeel, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld	Norm
Civil handel	<i>Percentage meervoudige kamer</i>												
2014	12%	10%	5%	8%	7%	10%	14%	3%	13%	8%	3%	8%	10%
2015	11%	10%	8%	3%	5%	14%	15%	3%	11%	9%	4%	8%	10%
2016	8%	10%	9%	2%	7%	15%	10%	2%	9%	7%	6%	8%	10%
2017	6%	12%	7%	2%	5%	10%	10%	3%	8%	7%	1%	7%	10%
2018	6%	9%	6%	6%	10%	9%	5%	6%	6%	7%	2%	7%	10%
2016-2018	7%	11%	7%	3%	8%	11%	8%	4%	8%	7%	3%	7%	10%
Civil familie	<i>Percentage meervoudige kamer</i>												
2014	0,3%	2,8%	0,4%	1,8%	2,9%	3,6%	2,0%	0,2%	4,0%	1,4%	2,0%	2,0%	3,0%
2015	0,1%	3,5%	0,3%	2,0%	1,6%	3,6%	1,6%	0,1%	3,6%	1,4%	2,5%	1,8%	3,0%
2016	2,4%	3,1%	0,2%	0,9%	2,0%	4,2%	1,7%	0,1%	5,6%	2,1%	2,1%	2,0%	3,0%
2017	0,1%	2,1%	0,4%	0,4%	2,0%	2,7%	0,8%	0,0%	5,4%	2,0%	2,7%	1,5%	3,0%
2018	3,0%	1,6%	0,4%	1,8%	1,3%	2,9%	0,8%	0,0%	3,9%	1,6%	2,7%	1,7%	3,0%
2016-2018	1,8%	2,2%	0,3%	1,1%	1,7%	3,3%	1,1%	0,0%	5,0%	1,9%	2,5%	1,7%	3,0%
Bestuur algemeen	<i>Percentage meervoudige kamer</i>												
2014	5%	9%	15%	12%	7%	18%	11%	12%	12%	12%	12%	11%	10%
2015	8%	7%	13%	15%	8%	17%	6%	14%	10%	9%	11%	10%	10%
2016	8%	8%	20%	18%	7%	15%	13%	19%	13%	10%	13%	12%	10%
2017	9%	7%	13%	14%	9%	21%	14%	15%	14%	13%	10%	12%	10%
2018	10%	12%	14%	8%	13%	12%	15%	18%	12%	10%	12%	12%	10%
2016-2018	9%	9%	15%	13%	10%	16%	14%	18%	13%	11%	12%	12%	10%
Vreemdelingenkamer	<i>Percentage meervoudige kamer</i>												
2014	2,4%	2,6%	3,7%	0,4%	4,0%	11,6%	1,0%	2,2%	3,4%	2,1%	0,3%	3,0%	5,0%
2015	2,4%	0,6%	9,5%	3,1%	5,9%	1,1%	2,4%	4,0%	4,7%	2,6%	2,0%	3,2%	5,0%
2016	3,6%	1,2%	3,8%	1,0%	3,2%	1,1%	2,6%	9,0%	1,9%	1,9%	0,1%	2,5%	5,0%
2017	2,3%	0,8%	0,8%	2,5%	2,3%	1,5%	1,7%	4,4%	2,2%	1,8%	0,8%	1,8%	5,0%
2018	3,2%	1,2%	3,3%	0,8%	3,6%	1,2%	0,9%	5,3%	2,3%	0,8%	0,9%	1,7%	5,0%
2016-2018	3,0%	1,1%	2,6%	1,4%	3,0%	1,3%	1,7%	6,2%	2,1%	1,5%	0,6%	2,0%	5,0%

Tabel 9. MK-aandeel, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld	Norm
Rijksbelastingzaken	<i>Percentage meervoudige kamer</i>												
2014		18%	34%			41%	40%				25%	28%	25%
2015		36%	27%			25%	24%				31%	29%	25%
2016		20%	21%			38%	28%				31%	25%	25%
2017		27%	33%			22%	16%				34%	27%	25%
2018		15%	25%			28%	21%				21%	20%	25%
2016-2018		21%	26%			29%	21%				29%	24%	25%
Strafzaken	<i>Percentage meervoudige kamer</i>												
2014	26%	14%	12%	14%	16%	15%	11%	15%	17%	16%	11%	15%	15%
2015	22%	11%	11%	16%	16%	14%	13%	16%	12%	13%	13%	14%	15%
2016	22%	12%	13%	17%	14%	15%	14%	17%	17%	16%	14%	15%	15%
2017	19%	14%	14%	16%	13%	18%	15%	16%	18%	17%	13%	16%	15%
2018	21%	15%	16%	15%	13%	15%	18%	19%	20%	19%	13%	17%	15%
2016-2018	20%	14%	14%	16%	13%	16%	16%	17%	18%	17%	13%	16%	15%

Tabel 10. Gepubliceerde uitspraken, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld
Publicatiegraad	Aantal gepubliceerde uitspraken*											
2014	16‰	12‰	17‰	11‰	15‰	15‰	11‰	17‰	21‰	11‰	11‰	14‰
2015	16‰	20‰	19‰	18‰	18‰	17‰	17‰	18‰	24‰	11‰	12‰	17‰
2016	17‰	25‰	21‰	17‰	17‰	21‰	17‰	18‰	26‰	15‰	16‰	19‰
2017	30‰	25‰	27‰	32‰	19‰	21‰	21‰	18‰	27‰	24‰	16‰	24‰
2018	39‰	32‰	26‰	28‰	24‰	25‰	28‰	18‰	28‰	30‰	13‰	27‰
2016-2018	29‰	27‰	25‰	26‰	20‰	22‰	22‰	18‰	27‰	23‰	15‰	23‰

* In promille van het aantal uitspraken in relevante zaakscategorieën

Tabel 11. Aantal ingediende en gehonoreerde klachten, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld
Klachten	Aantal klachten per 10.000 rechtszaken											
2014	16,0	10,7	9,6	3,7	18,2	7,5	8,0	14,6	8,5	11,1	9,1	10,8
2015	14,3	14,2	12,0	4,7	17,8	6,2	13,5	16,1	6,8	8,1	6,4	11,2
2016	18,0	16,3	16,1	11,1	18,0	10,3	10,7	22,0	7,2	11,6	9,8	14,0
2017	17,9	16,7	13,1	6,0	19,5	8,6	11,2	10,8	7,8	13,1	12,5	12,9
2018	19,2	19,6	16,2	6,0	21,1	10,3	11,4	14,7	7,4	13,1	11,5	14,2
2016-2018	18,4	17,5	15,1	7,7	19,5	9,7	11,1	15,9	7,5	12,6	11,3	13,7
Klachten	Percentage gehonoreerde klachten											
2014	8%	27%	31%	13%	28%	37%	23%	19%	10%	26%	18%	23%
2015	16%	19%	30%	20%	21%	24%	40%	19%	15%	28%	18%	23%
2016	23%	17%	28%	12%	26%	23%	18%	29%	16%	29%	21%	24%
2017	14%	14%	22%	19%	19%	24%	19%	19%	14%	21%	15%	18%
2018	18%	20%	26%	9%	22%	22%	17%	15%	17%	23%	22%	20%
2016-2018	19%	17%	25%	13%	22%	23%	18%	21%	16%	25%	19%	21%
Klachten	Aantal gehonoreerde klachten per 10.000 rechtszaken											
2014	1,3	2,8	3,0	0,5	4,8	2,7	1,8	2,8	0,9	2,9	1,5	2,4
2015	2,2	2,7	3,3	0,9	4,0	1,4	5,2	3,1	1,0	2,3	1,1	2,6
2016	4,2	2,6	4,5	1,3	4,6	2,5	1,9	6,4	1,1	3,4	2,2	3,2
2017	2,5	2,4	2,9	1,2	3,7	2,1	2,1	2,0	1,1	2,8	1,9	2,3
2018	3,2	3,8	3,9	0,5	4,5	2,2	1,6	2,3	1,2	3,0	2,4	2,7
2016-2018	3,3	2,9	3,8	1,0	4,3	2,3	1,8	3,6	1,1	3,1	2,1	2,8

Tabel 12. Aantal ingediende en gehonoreerde wrakingsverzoeken, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld
Wrakingsverzoeken	Aantal ingediende wrakingsverzoeken											
2014	41	76	50	32	55	42	39	54	26	60	31	506
2015	57	77	62	46	64	40	62	35	30	51	34	558
2016	59	71	45	13	55	52	55	36	23	81	26	516
2017	38	62	40	51	60	33	55	25	28	65	23	480
2018	63	92	81	23	70	30	49	35	19	72	29	563
Wrakingsverzoeken	Aantal gehonoreerde wrakingsverzoeken											
2014	4	2	1	1	1	1	2	3	2	3	0	20
2015	1	4	1	4	6	1	1	1	2	1	3	25
2016	5	4	2	2	1	1	0	0	0	2	0	17
2017	2	1	0	1	1	1	0	0	2	1	1	10
2018	2	1	3	2	1	1	0	0	1	4	0	15

Tabel 13. Aantal afgeronde mediations per 1.000 rechtzaken en percentage mediations met (gedeeltelijke) overeenstemming, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld
Mediation	Aantal afgeronde mediationpogingen*											
2014	7‰	7‰	5‰	5‰	9‰	10‰	3‰	5‰	9‰	8‰	5‰	7‰
2015**	6‰	4‰	3‰	3‰	8‰	7‰	1‰	4‰	4‰	8‰	4‰	5‰
2016	6‰	6‰	3‰	3‰	7‰	8‰	1‰	5‰	5‰	7‰	4‰	5‰
2017	5‰	5‰	4‰	4‰	8‰	7‰	1‰	5‰	5‰	9‰	3‰	5‰
2018	5‰	7‰	5‰	3‰	9‰	7‰	2‰	7‰	6‰	9‰	4‰	6‰
2016-2018	5‰	6‰	4‰	3‰	8‰	7‰	1‰	6‰	5‰	8‰	4‰	5‰
Mediation	Percentage mediationpogingen afgesloten met (gedeeltelijke) overeenstemming											
2014	68%	57%	57%	51%	62%	61%	56%	51%	65%	62%	55%	60%
2015**	66%	58%	61%	54%	62%	67%	58%	51%	61%	60%	56%	61%
2016	62%	62%	64%	49%	63%	59%	68%	56%	62%	54%	63%	60%
2017	59%	61%	72%	45%	64%	63%	61%	56%	67%	60%	53%	61%
2018***	53%	60%	74%	67%	72%	69%	77%	65%	68%	62%	66%	66%
2016-2018	58%	61%	70%	54%	66%	64%	69%	59%	66%	59%	60%	62%

* In promille van het aantal uitspraken in relevante zaakscategorieën

** Vanaf 2015 inclusief Strafrecht

*** Vanaf 2018 inclusief overeenstemming met schadevergoeding (Straf)

Tabel 14. Appelpercentages civiel recht, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld	Excl. intrekkingen	% intrekkingen
<i>Appelpercentages in Civiele procedures</i>														
Kanton: handelszaken excl. verstek														
2011-2013	13%	7%	8%	11%	8%	7%	7%	9%	7%	5%	8%	7,8%	5,2%	33,8%
2012-2014	12%	7%	8%	10%	7%	7%	7%	9%	7%	6%	7%	7,9%	5,3%	32,5%
2013-2015	13%	6%	7%	11%	8%	8%	7%	9%	9%	7%	7%	8,1%	5,8%	28,0%
2014-2016	14%	6%	8%	12%	9%	9%	8%	9%	10%	11%	8%	9,0%	6,5%	28,0%
2015-2017	15%	7%	8%	13%	11%	10%	9%	10%	10%	9%	9%	10,1%	6,8%	32,5%
2016-2018	16%	11%	12%	16%	12%	11%	11%	12%	10%	8%	11%	11,5%	7,6%	34,1%
Civil: handelszaken														
2011-2013	31%	31%	28%	37%	29%	28%	24%	37%	36%	28%	28%	30%	25%	16,1%
2012-2014	40%	38%	34%	45%	36%	35%	31%	44%	47%	35%	32%	37%	31%	15,6%
2013-2015	42%	39%	34%	52%	39%	36%	32%	40%	48%	34%	35%	38%	32%	15,8%
2014-2016	41%	39%	35%	52%	36%	37%	32%	36%	45%	33%	35%	37%	31%	15,8%
2015-2017	38%	39%	34%	53%	36%	38%	29%	34%	45%	29%	35%	36%	29%	19,5%
2016-2018	37%	37%	37%	49%	37%	36%	30%	34%	45%	24%	32%	35%	27%	21,5%
Civil: kort gedingen														
2011-2013	17%	17%	16%	22%	17%	18%	23%	17%	17%	15%	21%	18%	13%	26,6%
2012-2014	18%	16%	16%	24%	18%	18%	22%	17%	18%	15%	18%	18%	13%	26,9%
2013-2015	17%	18%	17%	24%	18%	17%	22%	15%	19%	17%	16%	18%	13%	26,3%
2014-2016	17%	19%	16%	24%	18%	16%	20%	14%	19%	15%	14%	17%	13%	25,7%
2015-2017	18%	20%	16%	23%	19%	15%	19%	13%	17%	14%	13%	17%	12%	29,0%
2016-2018	20%	17%	16%	23%	19%	14%	18%	13%	15%	13%	14%	17%	12%	30,7%
Civil: familiezaken														
2011-2013	3,5%	5,3%	3,9%	4,5%	4,5%	4,4%	4,2%	5,4%	3,8%	4,5%	4,4%	4,4%	4,0%	8,5%
2012-2014	3,7%	5,0%	3,7%	4,4%	4,7%	4,3%	4,3%	5,5%	3,4%	4,5%	4,0%	4,3%	3,9%	8,8%
2013-2015	3,9%	5,0%	4,4%	4,3%	5,0%	4,5%	4,0%	4,9%	3,1%	4,9%	4,0%	4,4%	4,0%	10,0%
2014-2016	4,2%	5,4%	5,2%	4,2%	5,2%	4,7%	4,2%	5,1%	3,2%	5,5%	4,3%	4,7%	4,2%	9,9%
2015-2017	4,5%	6,0%	6,0%	4,2%	5,3%	5,0%	4,6%	5,2%	3,2%	5,7%	4,5%	5,0%	4,4%	11,4%
2016-2018	5,2%	6,1%	6,4%	4,3%	5,4%	5,2%	4,9%	5,3%	3,2%	5,7%	4,5%	5,1%	4,5%	12,1%

Tabel 15. Appelpercentages strafrecht, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld	Excl. intrekkingen	% intrekkingen
<i>Appelpercentages in Strafrechtelijke procedures</i>														
Overtredingszaken														
2011-2013	3,2%	3,7%	3,8%	3,5%	4,9%	4,0%	3,0%	2,7%	3,3%	2,8%	3,4%	3,5%	3,2%	7%
2012-2014	3,3%	4,0%	3,9%	3,5%	4,5%	5,3%	3,2%	3,4%	4,0%	2,9%	4,4%	3,8%	3,5%	7%
2013-2015	3,8%	3,3%	3,4%	2,7%	4,0%	5,6%	2,8%	3,5%	3,0%	2,3%	3,8%	3,4%	3,2%	6%
2014-2016	4,1%	3,3%	3,4%	2,4%	4,1%	5,7%	2,7%	3,3%	2,9%	2,2%	3,7%	3,3%	3,1%	7%
2015-2017	4,8%	3,9%	4,2%	2,9%	4,5%	5,6%	3,7%	3,8%	3,6%	3,0%	4,6%	4,0%	3,6%	8%
2016-2018	4,1%	4,2%	4,3%	3,5%	4,8%	6,0%	4,1%	4,8%	4,4%	3,2%	4,8%	4,2%	3,8%	9%
Politierechterzaken incl. ontnemingen (EK)														
2011-2013	15%	14%	12%	11%	18%	14%	11%	14%	13%	13%	12%	14%	11%	16%
2012-2014	15%	13%	13%	10%	16%	13%	10%	13%	13%	12%	12%	13%	11%	13%
2013-2015	16%	13%	13%	9%	17%	13%	10%	13%	12%	12%	13%	13%	11%	10%
2014-2016	17%	14%	14%	10%	18%	13%	10%	12%	12%	12%	13%	13%	12%	10%
2015-2017	17%	15%	13%	10%	18%	14%	11%	13%	14%	12%	13%	14%	11%	18%
2016-2018	17%	14%	13%	11%	19%	15%	12%	14%	15%	13%	14%	14%	12%	18%
Kinderrechterzaken (EK)														
2011-2013	12%	7%	5%	3%	13%	9%	5%	8%	7%	6%	8%	7,8%	5,8%	25%
2012-2014	12%	8%	5%*	3%	14%	9%	4%	8%	5%*	7%	7%	7,9%	6,1%	23%
2013-2015	13%	9%	6%*	4%	14%	9%	4%	8%	6%*	7%	8%	8,3%	6,5%	21%
2014-2016	11%	12%	6%*	4%	14%	8%	3%	9%	6%*	8%	8%	8,4%	6,8%	20%
2015-2017	11%	12%	6%	4%	15%	8%	4%	8%	6%	10%	9%	8,8%	6,7%	24%
2016-2018	12%	11%	6%	4%	14%	8%	4%	7%	5%	9%	8%	8,5%	6,3%	26%
Meervoudige Kamer-zaken incl. ontnemingen														
2011-2013	38%	36%	36%	33%	45%	40%	31%	36%	40%	37%	37%	38%	28%	27%
2012-2014	39%	40%	37%*	33%	46%	41%	32%	38%	37%*	38%	37%	39%	30%	23%
2013-2015	41%	41%	37%*	34%	45%	40%	33%	39%	37%*	37%	38%	39%	32%	19%
2014-2016	42%	42%	37%*	35%	45%	38%	33%	38%	37%*	37%	37%	39%	32%	17%
2015-2017	44%	42%	0%	35%	46%	37%	33%	40%	38%	38%	36%	39%	30%	23%
2016-2018	44%	41%	38%	38%	45%	39%	34%	41%	37%	39%	37%	40%	30%	24%

* Hier zijn Overijssel en Gelderland samengenomen, omdat het onmogelijk is gebleken om de gegevens betrouwbaar te splitsen.

Tabel 16. Appelpercentages bestuursrecht regulier, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld	Excl. intrekkingen	% intrekkingen
<i>Appelpercentages Bestuursrecht regulier</i>														
Sociale verzekeringszaken														
2011-2013	43%	42%	35%	38%	33%	34%	39%	38%	37%	36%	34%	38%	30%	22%
2012-2014	40%	44%	36%	39%	33%	34%	39%	38%	32%	38%	35%	38%	29%	23%
2013-2015	49%	44%	35%	40%	32%	34%	38%	39%	33%	36%	36%	39%	29%	27%
2014-2016	51%	40%	33%	41%	34%	35%	42%	39%	34%	38%	31%	39%	29%	26%
2015-2017	54%	41%	32%	42%	36%	34%	42%	42%	36%	38%	32%	40%	29%	29%
2016-2018	48%	43%	35%	40%	39%	36%	45%	43%	37%	41%	33%	41%	29%	27%
Bijstand- en studiefinancieringszaken														
2011-2013	37%	43%	38%	49%	48%	29%	49%	40%	47%	37%	35%	40%	35%	13%
2012-2014	35%	42%	38%	49%	46%	31%	46%	44%	48%	38%	34%	40%	34%	15%
2013-2015	35%	38%	39%	44%	38%	35%	44%	44%	46%	40%	37%	39%	33%	16%
2014-2016	36%	39%	37%	48%	35%	38%	45%	45%	46%	39%	40%	40%	33%	18%
2015-2017	38%	40%	35%	47%	36%	37%	49%	46%	47%	41%	43%	41%	33%	20%
2016-2018	40%	46%	35%	52%	41%	36%	47%	51%	51%	44%	42%	44%	35%	20%
Ambtenarenzaken														
2011-2013	53%	45%	52%	59%	47%	42%	45%	33%	54%	54%	47%	47%	37%	21%
2012-2014	62%	52%	44%	53%	45%	40%	51%	30%	57%	47%	48%	49%	38%	23%
2013-2015	61%	51%	61%	44%	43%	39%	42%	43%	61%	32%	56%	48%	34%	29%
2014-2016	50%	43%	64%	41%	43%	34%	41%	56%	61%	35%	64%	46%	32%	30%
2015-2017	45%	58%	65%	74%	48%	35%	41%	62%	60%	38%	63%	53%	35%	34%
2016-2018	61%	64%	56%	87%	53%	33%	48%	53%	57%	55%	52%	58%	37%	36%
Overige reguliere bestuursrechtelijke zaken														
2011-2013	24%	27%	27%	34%	22%	26%	29%	29%	30%	27%	27%	27%	22%	19%
2012-2014	24%	28%	29%	32%	22%	27%	28%	29%	31%	27%	29%	27%	22%	18%
2013-2015	24%	29%	30%	31%	21%	29%	28%	30%	32%	29%	28%	28%	23%	18%
2014-2016	24%	31%	31%	28%	23%	28%	27%	30%	30%	27%	29%	28%	23%	18%
2015-2017	26%	31%	30%	30%	25%	28%	26%	32%	32%	28%	30%	29%	23%	18%
2016-2018	26%	32%	32%	30%	27%	27%	26%	33%	32%	27%	30%	29%	24%	17%

Tabel 17. Appelpercentages belastingrecht, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld	Excl. intrekkingen	% intrekkingen
<i>Appelpercentages Belastingrecht</i>														
Rijksbelastingzaken														
2011-2013	-	58%	50%	-	-	51%	59%	-	-	-	53%	54%	42%	22%
2012-2014	-	62%	50%	-	-	57%	51%	-	-	-	54%	56%	40%	28%
2013-2015	-	61%	55%	-	-	55%	41%	-	-	-	58%	57%	39%	30%
2014-2016	-	45%	51%	-	-	55%	38%	-	-	-	52%	50%	35%	30%
2015-2017	-	50%	55%	-	-	43%	35%	-	-	-	52%	49%	36%	27%
2016-2018	-	56%	53%	-	-	41%	37%	-	-	-	50%	49%	37%	24%
Lokale belastingen: WOZ/OZB														
2011-2013	-	10%	15%	10%	20%	7%	10%	13%	17%	11%	18%	14%	11%	18%
2012-2014	-	12%	16%	11%	11%	12%	8%	13%	18%	39%	11%	15%	12%	22%
2013-2015	28%	21%	20%	9%	13%	17%	9%	14%	20%	51%	16%	19%	14%	26%
2014-2016	18%	27%	18%	10%	13%	20%	10%	76%	29%	50%	7%	32%	28%	13%
2015-2017	21%	34%	15%	7%	4%	18%	11%	79%	26%	34%	8%	24%	21%	12%
2016-2018	15%	40%	15%	10%	3%	21%	9%	83%	28%	17%	4%	24%	21%	10%
Lokale belastingen: rest														
2011-2013	-	24%	41%	28%	26%	9%	14%	13%	28%	18%	23%	23%	19%	17%
2012-2014	-	17%	33%	28%	18%	14%	12%	12%	29%	14%	19%	20%	17%	13%
2013-2015	20%	15%	32%	22%	29%	19%	16%	14%	20%	8%	17%	18%	16%	13%
2014-2016	15%	14%	14%	23%	33%	22%	16%	16%	30%	9%	17%	17%	15%	12%
2015-2017	14%	18%	34%	27%	36%	19%	18%	19%	32%	16%	18%	21%	19%	11%
2016-2018	18%	14%	34%	18%	30%	30%	23%	21%	34%	19%	25%	22%	20%	13%

Tabel 18. Appelpercentages vreemdelingenrecht, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld
Appelpercentages Vreemdelingenrecht												
VA (Asiel)												
2011-2013	56%	53%	59%	56%	51%	49%	53%	56%	58%	66%	61%	56%
2012-2014	52%	47%	57%	55%	53%	47%	55%	58%	58%	63%	60%	55%
2013-2015	49%	48%	55%	54%	55%	49%	54%	57%	58%	62%	60%	54%
2014-2016	47%	48%	55%	53%	54%	51%	39%	55%	54%	59%	63%	52%
2015-2017	54%	57%	58%	55%	52%	50%	42%	56%	56%	58%	68%	55%
2016-2018	60%	59%	61%	53%	51%	50%	42%	58%	57%	56%	69%	55%
Regulier												
2011-2013	30%	28%	27%	28%	31%	31%	25%	32%	28%	31%	33%	29%
2012-2014	30%	28%	25%	30%	33%	28%	24%	30%	28%	32%	32%	29%
2013-2015	29%	25%	25%	27%	34%	25%	27%	31%	29%	32%	31%	28%
2014-2016	30%	27%	24%	27%	33%	25%	22%	32%	30%	32%	35%	29%
2015-2017	31%	27%	28%	26%	32%	26%	33%	35%	31%	35%	40%	31%
2016-2018	35%	32%	29%	28%	29%	29%	33%	31%	29%	33%	39%	32%
AA (AC)												
2011-2013	53%	62%	59%	57%	57%	53%	56%	49%	52%	68%	67%	55%
2012-2014	57%	59%	58%	56%	60%	51%	57%	53%	59%	63%	62%	58%
2013-2015	53%	53%	56%	52%	62%	48%	55%	51%	61%	58%	59%	55%
2014-2016	53%	51%	51%	49%	56%	47%	42%	50%	52%	48%	53%	50%
2015-2017	52%	52%	49%	48%	52%	47%	41%	49%	45%	46%	54%	49%
2016-2018	54%	53%	47%	50%	46%	47%	41%	55%	43%	42%	53%	48%

Tabel 19. Productieaantal versus instroom (percentage), rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld
Civil recht												
2014	103%	101%	104%	102%	104%	102%	98%	99%	101%	102%	103%	102%
2015	103%	103%	102%	101%	99%	105%	100%	101%	100%	102%	105%	102%
2016	101%	102%	102%	103%	101%	102%	103%	104%	100%	101%	104%	102%
2017	103%	102%	103%	103%	101%	104%	105%	105%	101%	101%	106%	103%
2018	102%	101%	105%	105%	102%	104%	105%	103%	104%	103%	101%	103%
Bestuursrecht												
2014	97%	91%	90%	104%	86%	94%	92%	106%	94%	91%	103%	94%
2015	105%	104%	107%	108%	97%	104%	106%	111%	109%	97%	94%	103%
2016	110%	93%	98%	90%	115%	98%	101%	98%	105%	107%	115%	103%
2017	108%	117%	117%	99%	112%	113%	105%	101%	97%	108%	100%	108%
2018	97%	98%	105%	112%	105%	113%	103%	93%	96%	106%	102%	102%
Vreemdelingenkamer												
2014	90%	80%	96%	115%	93%	105%	118%	114%	132%	93%	102%	101%
2015	103%	129%	119%	105%	98%	110%	105%	111%	113%	108%	101%	109%
2016	97%	92%	94%	103%	98%	92%	98%	92%	98%	98%	107%	97%
2017	100%	92%	95%	93%	104%	94%	94%	97%	96%	96%	92%	96%
2018	100%	102%	100%	100%	95%	106%	95%	101%	96%	100%	96%	99%
Belastingrecht												
2014	114%	115%	101%	136%	94%	102%	92%	94%	101%	103%	105%	104%
2015	85%	105%	109%	98%	145%	114%	114%	24%	107%	141%	101%	98%
2016	95%	96%	108%	60%	20%	92%	100%	618%	83%	98%	72%	83%
2017	92%	94%	102%	83%	553%	108%	97%	95%	101%	114%	63%	114%
2018	88%	96%	91%	173%	88%	77%	116%	99%	101%	101%	45%	83%
Strafrecht												
2014	101%	98%	98%	96%	96%	101%	103%	102%	95%	99%	99%	99%
2015	98%	97%	101%	96%	100%	98%	100%	98%	103%	99%	100%	99%
2016	98%	100%	102%	102%	101%	98%	96%	98%	98%	98%	97%	99%
2017	101%	100%	100%	103%	101%	103%	101%	97%	100%	99%	99%	100%
2018	98%	99%	105%	102%	100%	101%	102%	101%	104%	103%	103%	101%

Tabel 19. Productieaantal versus instroom (percentage), rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden- Nederland	Noord- Holland	Noord- Nederland	Oost- Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland- West- Brabant	Gemiddeld
Kantonzaken												
2014	96%	99%	99%	102%	98%	103%	95%	103%	99%	99%	100%	99%
2015	105%	104%	99%	110%	105%	100%	101%	97%	101%	103%	99%	102%
2016	102%	107%	106%	97%	102%	100%	107%	101%	98%	104%	104%	103%
2017	94%	100%	98%	108%	92%	102%	100%	101%	101%	96%	96%	99%
2018	100%	98%	98%	98%	103%	100%	99%	104%	109%	105%	104%	102%
Totaal												
2014	98%	99%	99%	102%	99%	102%	97%	103%	99%	98,8%	101%	100%
2015	103%	103%	100%	107%	103%	101%	101%	97%	101%	102%	100%	102%
2016	101%	104%	104%	98%	99%	100%	104%	104%	98%	102%	101%	102%
2017	97%	101%	99%	106%	99%	103%	101%	101%	101%	98%	97%	100%
2018	100%	99%	100%	100%	102%	101%	100%	103%	107%	104%	100%	101%

Tabel 20. Productieaantal versus afspraak (percentage), rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld
Civil recht												
2014	95%	95%	92%	86%	91%	92%	98%	94%	74%	96%	95%	92%
2015	96%	99%	93%	94%	95%	91%	98%	94%	100%	96%	93%	95%
2016	100%	95%	96%	102%	101%	94%	95%	93%	108%	101%	94%	98%
2017	93%	93%	97%	99%	100%	99%	94%	97%	102%	99%	92%	97%
2018	95%	92%	96%	92%	95%	98%	93%	96%	87%	95%	89%	93%
Bestuursrecht												
2014	103%	91%	106%	106%	98%	92%	88%	96%	95%	112%	90%	98%
2015	100%	98%	98%	107%	101%	91%	103%	93%	97%	93%	90%	97%
2016	96%	98%	99%	95%	102%	102%	97%	95%	98%	106%	97%	99%
2017	87%	84%	95%	81%	90%	94%	85%	80%	86%	90%	73%	86%
2018	87%	74%	79%	97%	99%	87%	96%	77%	82%	82%	93%	85%
Vreemdelingenkamer												
2014	63%	61%	59%	58%	61%	90%	75%	98%	90%	52%	65%	68%
2015	77%	75%	60%	60%	62%	63%	58%	52%	61%	68%	61%	65%
2016	78%	75%	66%	72%	75%	81%	79%	70%	66%	75%	74%	74%
2017	91%	87%	79%	85%	93%	83%	83%	97%	85%	94%	79%	87%
2018	80%	82%	87%	76%	76%	88%	87%	91%	87%	99%	78%	85%
Belastingrecht												
2014	110%	125%	125%	100%	139%	90%	91%	83%	133%	105%	119%	112%
2015	108%	78%	93%	81%	106%	83%	86%	74%	84%	94%	116%	92%
2016	146%	84%	115%	68%	83%	94%	98%	96%	131%	106%	123%	104%
2017	79%	117%	88%	197%	102%	113%	76%	94%	96%	89%	64%	93%
2018	87%	114%	92%	63%	74%	80%	119%	86%	86%	94%	61%	86%
Strafrecht												
2014	95%	100%	99%	87%	99%	91%	96%	83%	99%	96%	100%	95%
2015	105%	99%	96%	104%	96%	93%	103%	86%	100%	97%	95%	98%
2016	100%	101%	105%	107%	104%	104%	113%	102%	103%	97%	95%	102%
2017	102%	95%	102%	91%	97%	93%	98%	104%	108%	95%	97%	98%
2018	93%	97%	95%	91%	99%	103%	88%	104%	103%	95%	102%	97%

Tabel 20. Productieaantal versus afspraak (percentage), rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld
Kantonzaken												
2014	112%	104%	102%	104%	114%	103%	93%	109%	103%	114%	103%	105%
2015	99%	81%	94%	79%	95%	92%	84%	94%	95%	104%	106%	92%
2016	96%	92%	93%	74%	91%	81%	96%	84%	90%	101%	101%	91%
2017	81%	88%	94%	95%	84%	100%	88%	105%	88%	91%	77%	90%
2018	88%	87%	81%	93%	92%	102%	90%	89%	88%	98%	86%	90%
Totaal												
2014	103%	101%	100%	99%	106%	98%	93%	102%	94%	106%	100%	101%
2015	99%	86%	94%	83%	95%	91%	88%	92%	95%	101%	101%	93%
2016	97%	93%	95%	82%	94%	87%	97%	87%	94%	100%	99%	94%
2017	87%	90%	95%	95%	89%	98%	89%	102%	92%	93%	81%	92%
2018	90%	89%	84%	92%	93%	100%	91%	91%	89%	96%	87%	91%

Tabel 21. Relatieve zaakswaarte (o.b.v. gemiddelde financieringswaarde per zaak) t.o.v landelijk gemiddelde (realisatie), rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld
Civil recht												
2014	108%	102%	97%	101%	96%	106%	98%	99%	90%	97%	106%	100%
2015	102%	101%	96%	96%	98%	103%	102%	96%	99%	100%	105%	100%
2016	98%	102%	97%	101%	98%	101%	100%	98%	105%	98%	104%	100%
2017	102%	102%	97%	104%	100%	100%	99%	98%	102%	95%	103%	100%
2018	101%	101%	94%	103%	102%	101%	100%	93%	106%	98%	102%	100%
Bestuursrecht												
2014	94%	98%	103%	104%	94%	107%	102%	106%	105%	96%	105%	100%
2015	101%	95%	105%	101%	95%	108%	100%	110%	105%	91%	103%	100%
2016	98%	99%	108%	105%	92%	100%	102%	109%	104%	93%	106%	100%
2017	101%	91%	101%	102%	95%	113%	109%	106%	99%	98%	98%	100%
2018	99%	99%	103%	96%	95%	103%	105%	108%	101%	94%	105%	100%
Vreemdelingenkamer												
2014	93%	97%	113%	106%	98%	107%	107%	105%	91%	88%	114%	100%
2015	90%	100%	116%	108%	95%	101%	107%	106%	94%	91%	118%	100%
2016	91%	94%	114%	111%	98%	98%	105%	102%	98%	94%	116%	100%
2017	94%	95%	120%	109%	104%	98%	103%	97%	95%	89%	121%	100%
2018	90%	93%	120%	117%	101%	107%	103%	96%	99%	86%	120%	100%
Belastingrecht												
2014	48%	88%	111%	85%	101%	124%	104%	112%	73%	84%	114%	100%
2015	52%	102%	103%	77%	106%	98%	110%	103%	87%	81%	119%	100%
2016	30%	70%	87%	35%	64%	72%	66%	287%	52%	56%	94%	100%
2017	42%	104%	110%	101%	113%	107%	98%	108%	77%	62%	107%	100%
2018	74%	97%	124%	62%	79%	126%	118%	128%	86%	65%	101%	100%
Strafrecht												
2014	123%	93%	93%	99%	100%	102%	94%	98%	111%	101%	82%	100%
2015	115%	86%	97%	104%	102%	100%	100%	108%	104%	97%	93%	100%
2016	112%	90%	99%	103%	95%	97%	98%	110%	109%	98%	94%	100%
2017	99%	95%	103%	92%	91%	104%	103%	112%	113%	104%	90%	100%
2018	105%	91%	105%	92%	91%	94%	107%	116%	122%	101%	84%	100%

Tabel 21. Relatieve zaakswaarte (o.b.v. gemiddelde financieringswaarde per zaak) t.o.v landelijk gemiddelde (realisatie), rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld
Kantonzaken												
2014	112%	100%	98%	90%	103%	106%	87%	104%	99%	100%	104%	100%
2015	109%	103%	98%	95%	104%	110%	88%	107%	94%	94%	102%	100%
2016	107%	103%	92%	104%	98%	110%	86%	109%	97%	102%	101%	100%
2017	122%	102%	92%	89%	105%	100%	89%	105%	90%	106%	105%	100%
2018	118%	104%	93%	94%	101%	104%	91%	101%	91%	104%	99%	100%
Totaal												
2014	127%	104%	92%	84%	96%	107%	93%	100%	99%	96%	104%	100%
2015	125%	104%	94%	88%	97%	108%	92%	105%	97%	92%	103%	100%
2016	118%	102%	89%	98%	92%	102%	84%	129%	100%	96%	104%	100%
2017	128%	104%	91%	83%	106%	102%	86%	100%	95%	103%	102%	100%
2018	127%	107%	93%	91%	96%	101%	89%	99%	100%	100%	96%	100%

Tabel 22. Kostenproductiviteit (in procenten van de gerealiseerde kosten), rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld
Civil recht												
2014	92%	81%	81%	78%	83%	83%	103%	88%	76%	82%	81%	84%
2015	85%	84%	86%	74%	81%	77%	96%	89%	86%	82%	76%	83%
2016	84%	76%	78%	75%	83%	75%	84%	76%	90%	79%	71%	79%
2017	84%	77%	72%	82%	76%	70%	84%	75%	92%	81%	63%	77%
2018	84%	71%	82%	73%	75%	72%	90%	68%	89%	78%	55%	75%
Bestuursrecht												
2014	112%	138%	113%	113%	106%	121%	99%	125%	95%	113%	140%	116%
2015	117%	139%	116%	105%	109%	131%	131%	119%	101%	124%	130%	120%
2016	111%	137%	138%	139%	108%	111%	123%	112%	115%	129%	135%	123%
2017	98%	120%	120%	101%	111%	111%	113%	91%	103%	118%	102%	109%
2018	109%	101%	96%	105%	101%	100%	105%	91%	104%	104%	96%	101%
Vreemdelingenkamer												
2014	97%	102%	91%	122%	131%	99%	114%	90%	115%	110%	94%	104%
2015	106%	121%	177%	155%	134%	81%	85%	85%	121%	98%	93%	107%
2016	96%	119%	81%	73%	148%	83%	84%	91%	106%	104%	122%	98%
2017	94%	133%	100%	98%	101%	106%	104%	110%	95%	95%	118%	104%
2018	91%	174%	136%	103%	93%	119%	111%	106%	112%	107%	115%	111%
Belastingrecht												
2014	112%	108%	114%	107%	98%	130%	84%	97%	87%	105%	127%	110%
2015	105%	98%	108%	101%	101%	106%	84%	89%	93%	104%	173%	110%
2016	101%	87%	129%	59%	100%	100%	80%	1049%	59%	111%	180%	169%
2017	98%	115%	101%	269%	1103%	135%	74%	72%	128%	90%	106%	145%
2018	97%	98%	108%	125%	126%	102%	76%	74%	139%	79%	80%	95%
Strafrecht												
2014	95%	89%	97%	81%	100%	86%	94%	82%	80%	93%	83%	90%
2015	104%	83%	107%	77%	109%	88%	84%	97%	90%	93%	85%	93%
2016	86%	80%	93%	81%	101%	82%	82%	94%	83%	82%	83%	86%
2017	97%	90%	103%	75%	97%	88%	97%	103%	96%	96%	89%	94%
2018	98%	86%	98%	83%	87%	92%	83%	109%	91%	87%	75%	90%

Tabel 22. Kostenproductiviteit (in procenten van de gerealiseerde kosten), rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld
Kantonzaken												
2014	97%	105%	105%	108%	106%	91%	73%	94%	111%	106%	92%	98%
2015	98%	95%	100%	114%	103%	88%	86%	99%	99%	104%	94%	98%
2016	88%	93%	94%	92%	87%	88%	88%	94%	94%	114%	90%	93%
2017	74%	88%	95%	82%	80%	86%	86%	87%	98%	98%	77%	86%
2018	67%	83%	72%	81%	82%	86%	65%	85%	91%	101%	72%	79%
Totaal												
2014	98%	97%	96%	93%	97%	93%	92%	94%	88%	96%	94%	95%
2015	100%	95%	101%	90%	99%	89%	93%	98%	94%	96%	94%	96%
2016	91%	91%	95%	87%	94%	85%	88%	114%	92%	96%	94%	93%
2017	89%	93%	93%	86%	99%	88%	91%	89%	96%	95%	81%	91%
2018	89%	86%	89%	83%	84%	88%	83%	88%	93%	90%	71%	86%
Bestuursrecht, inclusief Vreemdelingenkamer en belasting												
2014	108%	124%	110%	115%	108%	118%	100%	112%	100%	112%	129%	113%
2015	112%	125%	118%	111%	110%	111%	107%	107%	104%	115%	133%	115%
2016	107%	124%	123%	109%	114%	100%	103%	208%	105%	123%	145%	123%
2017	96%	122%	110%	110%	164%	114%	102%	95%	101%	110%	106%	112%
2018	101%	112%	107%	105%	99%	106%	100%	95%	110%	103%	96%	103%
Civil + kanton												
2014	94%	90%	91%	91%	92%	86%	89%	91%	87%	92%	85%	90%
2015	89%	88%	91%	89%	89%	80%	90%	92%	90%	90%	82%	88%
2016	86%	84%	85%	82%	85%	80%	86%	83%	92%	93%	78%	85%
2017	79%	82%	81%	82%	78%	77%	85%	80%	94%	88%	69%	81%
2018	76%	75%	77%	76%	78%	78%	77%	75%	90%	87%	61%	77%

Tabel 23. Arbeidsproductiviteit (financieringswaarde per fte) ten opzichte van het landelijk gemiddelde, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld
2014	104%	100%	101%	94%	101%	96%	96%	100%	109%	98%	101%	100%
2015	111%	96%	106%	92%	100%	92%	97%	103%	106%	99%	100%	100%
2016	102%	95%	101%	94%	96%	91%	95%	124%	109%	101%	100%	100%
2017	103%	99%	100%	98%	104%	97%	96%	101%	108%	104%	90%	100%
2018	107%	98%	102%	103%	95%	99%	95%	105%	111%	102%	86%	100%

Tabel 24. Financieel resultaat als percentage van de omzet, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld
2014	0,0%	0,0%	-0,7%	-4,5%	-1,5%	-2,0%	-4,7%	-2,1%	-0,5%	-0,7%	-1,8%	-1,5%
2015	2,2%	-1,9%	2,2%	-5,2%	0,2%	-4,1%	-4,0%	1,4%	1,7%	0,1%	-2,8%	-0,7%
2016	-1,6%	-4,5%	-1,1%	-8,1%	-3,2%	-9,8%	-8,0%	10,2%	-1,0%	-0,9%	-1,9%	-2,5%
2017	-6,8%	-3,2%	-6,0%	-13,6%	0,9%	-9,1%	-5,2%	-9,8%	-1,7%	-2,5%	-14,6%	-6,0%
2018	-6,2%	-8,0%	-9,4%	-15,6%	-15,0%	-10,4%	-15,9%	-10,1%	-3,9%	-5,8%	-31,9%	-11,2%

Tabel 25. Eigen vermogen als percentage van de gemiddelde omzet, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld
2014	1,8%	3,0%	2,3%	-3,6%	1,4%	-0,4%	-2,9%	0,9%	1,4%	0,2%	-0,7%	0,5%
2015	4,0%	1,0%	4,5%	-5,0%	1,6%	-3,9%	-4,0%	2,2%	3,1%	0,3%	-2,8%	0,3%
2016	1,5%	-3,5%	1,9%	-7,9%	-1,6%	-9,1%	-7,9%	13,4%	2,0%	-0,6%	-2,0%	-1,2%
2017	-5,3%	-3,2%	-4,2%	-13,7%	0,9%	-9,4%	-5,4%	-6,6%	0,3%	-2,5%	-13,9%	-5,3%
2018	-6,1%	-7,7%	-8,8%	-14,8%	-13,4%	-10,2%	-15,0%	-9,5%	-3,6%	-5,8%	-28,5%	-10,6%

Tabel 26. Ziekteverzuim, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld
Ziekteverzuim	Rechterlijk ambtenaren (rechters)											
2014	4,0%	1,5%	4,1%	4,6%	4,4%	3,3%	1,8%	3,0%	3,3%	2,8%	2,8%	3,2%
2015	3,8%	2,2%	3,4%	5,3%	3,5%	3,6%	2,2%	3,3%	4,1%	4,6%	4,0%	3,6%
2016	5,0%	1,9%	3,0%	6,0%	4,3%	2,6%	2,7%	3,1%	1,7%	4,3%	3,1%	3,4%
2017	2,5%	2,2%	2,6%	2,8%	4,0%	3,3%	3,5%	1,9%	4,4%	3,2%	3,2%	3,1%
2018	3,1%	2,9%	2,5%	2,9%	4,4%	2,9%	3,8%	3,5%	4,7%	2,7%	4,4%	3,4%
2016-2018	3,5%	2,3%	2,7%	3,9%	4,2%	2,9%	3,3%	2,8%	3,6%	3,4%	3,6%	3,3%
Ziekteverzuim	Ondersteunend personeel											
2014	5,6%	3,9%	4,9%	6,3%	5,3%	4,8%	5,9%	5,3%	4,2%	5,3%	4,3%	5,1%
2015	5,9%	4,0%	5,1%	6,3%	5,1%	5,0%	7,1%	5,5%	4,1%	5,9%	4,9%	5,4%
2016	6,5%	5,2%	5,7%	5,7%	6,3%	6,2%	7,0%	6,0%	5,3%	5,4%	4,5%	5,8%
2017	7,2%	5,1%	5,3%	5,1%	5,0%	7,0%	7,7%	6,0%	5,3%	5,2%	3,4%	5,7%
2018	7,3%	5,0%	6,9%	6,5%	6,5%	5,7%	8,2%	6,8%	5,3%	6,7%	5,7%	6,4%
2016-2018	7,0%	5,1%	6,0%	5,8%	5,9%	6,3%	7,6%	6,3%	5,3%	5,8%	4,5%	6,0%

Tabel 27. Aandeel rechters, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden- Nederland	Noord- Holland	Noord- Nederland	Oost- Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland- West- Brabant	Gemiddeld
Aandeel rechters	<i>Percentage rechters op totaal personeelsbestand</i>											
2014	21%	22%	23%	22%	23%	24%	21%	20%	22%	21%	22%	21,9%
2015	22%	22%	24%	20%	24%	24%	22%	22%	22%	22%	21%	22,3%
2016	23%	23%	23%	21%	23%	24%	22%	23%	23%	21%	22%	22,3%
2017	24%	22%	22%	21%	23%	24%	21%	23%	23%	22%	21%	22,5%
2018	24%	22%	23%	22%	23%	23%	22%	24%	22%	23%	21%	22,7%
2016-2018	24%	22%	23%	22%	23%	23%	22%	23%	23%	22%	21%	22,5%

Tabel 28. Man - vrouwverdeling, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden- Nederland	Noord- Holland	Noord- Nederland	Oost- Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland- West- Brabant	Gemiddeld
Man - vrouwverdeling	<i>Percentage vrouwen onder de rechterlijk ambtenaren (rechters)</i>											
2014	64%	62%	56%	51%	66%	72%	52%	54%	41%	62%	56%	57,8%
2015	65%	63%	56%	53%	63%	72%	52%	54%	44%	62%	57%	58,3%
2016	67%	64%	57%	55%	63%	73%	54%	56%	46%	63%	57%	59,6%
2017	67%	66%	57%	56%	67%	73%	57%	58%	50%	62%	61%	61,3%
2018	67%	68%	61%	56%	68%	72%	57%	60%	55%	62%	61%	62,4%
2016-2018	67%	66%	58%	56%	66%	72%	56%	58%	50%	62%	60%	61,1%
Man - vrouwverdeling	<i>Percentage vrouwen onder het ondersteunend personeel</i>											
2014	70%	67%	66%	67%	76%	72%	64%	69%	63%	75%	74%	69,3%
2015	69%	69%	67%	68%	76%	72%	64%	69%	63%	76%	74%	69,6%
2016	69%	68%	66%	69%	77%	73%	65%	69%	65%	76%	73%	70,1%
2017	70%	70%	66%	69%	76%	75%	66%	72%	69%	77%	75%	71,3%
2018	71%	69%	67%	70%	75%	76%	67%	73%	68%	75%	75%	71,5%
2016-2018	70%	69%	66%	69%	76%	74%	66%	71%	67%	76%	74%	70,9%

Tabel 29. Leeftijdsopbouw, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld
Leeftijdsopbouw	Rechterlijk ambtenaren (rechters)											
2014												
tot en met 39 jaar	14%	18%	9%	11%	16%	10%	11%	13%	13%	16%	13%	13,0%
40 tot en met 49 jaar	33%	30%	41%	26%	38%	38%	34%	28%	23%	37%	35%	33,0%
50 tot en met 59 jaar	38%	37%	35%	44%	41%	35%	38%	44%	39%	31%	31%	37,5%
60 jaar en ouder	15%	15%	16%	19%	6%	17%	17%	15%	25%	16%	21%	16,5%
2015												
tot en met 39 jaar	14%	17%	7%	8%	16%	11%	11%	14%	12%	10%	14%	12,1%
40 tot en met 49 jaar	30%	28%	37%	28%	37%	33%	30%	27%	24%	40%	34%	31,6%
50 tot en met 59 jaar	40%	39%	40%	44%	39%	40%	41%	43%	42%	35%	31%	39,3%
60 jaar en ouder	16%	16%	16%	20%	8%	17%	18%	17%	23%	15%	22%	17,0%
2016												
tot en met 39 jaar	12%	14%	10%	6%	15%	8%	10%	15%	12%	9%	14%	11,5%
40 tot en met 49 jaar	30%	30%	34%	30%	33%	35%	28%	25%	24%	38%	30%	30,6%
50 tot en met 59 jaar	41%	38%	34%	42%	41%	38%	42%	42%	40%	35%	35%	39,1%
60 jaar en ouder	16%	17%	21%	22%	11%	19%	20%	18%	24%	18%	21%	18,8%
2017												
tot en met 39 jaar	14%	17%	15%	9%	21%	13%	16%	22%	19%	15%	23%	16,6%
40 tot en met 49 jaar	34%	29%	35%	28%	29%	34%	26%	22%	21%	35%	28%	29,1%
50 tot en met 59 jaar	37%	34%	29%	35%	39%	35%	39%	34%	37%	32%	32%	34,8%
60 jaar en ouder	16%	20%	22%	27%	11%	19%	20%	22%	23%	18%	17%	19,5%
2018												
tot en met 39 jaar	14%	17%	14%	12%	19%	12%	19%	20%	21%	14%	16%	16,2%
40 tot en met 49 jaar	33%	29%	31%	23%	29%	28%	25%	26%	18%	32%	32%	27,8%
50 tot en met 59 jaar	33%	33%	31%	31%	36%	41%	34%	33%	34%	34%	32%	33,8%
60 jaar en ouder	20%	21%	23%	34%	15%	20%	22%	22%	27%	20%	19%	22,2%

Tabel 29. Leeftijdsopbouw, rechtbanken

	Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld
Leeftijdsopbouw	Ondersteunend personeel											
2014												
tot en met 39 jaar	39%	48%	37%	31%	51%	37%	28%	35%	33%	42%	44%	38,6%
40 tot en met 49 jaar	29%	24%	30%	27%	28%	28%	35%	28%	31%	30%	24%	28,5%
50 tot en met 59 jaar	26%	21%	27%	33%	17%	28%	27%	27%	28%	23%	24%	25,6%
60 jaar en ouder	6%	8%	7%	9%	4%	7%	10%	10%	8%	5%	7%	7,4%
2015												
tot en met 39 jaar	36%	48%	35%	29%	52%	36%	25%	30%	30%	43%	45%	37,1%
40 tot en met 49 jaar	30%	24%	28%	25%	27%	28%	36%	29%	32%	28%	25%	28,3%
50 tot en met 59 jaar	26%	21%	28%	34%	15%	28%	28%	29%	27%	23%	23%	25,8%
60 jaar en ouder	8%	8%	9%	12%	6%	8%	11%	11%	11%	6%	7%	8,8%
2016												
tot en met 39 jaar	37%	46%	36%	26%	52%	33%	26%	34%	30%	42%	44%	36,8%
40 tot en met 49 jaar	28%	24%	26%	25%	27%	30%	34%	27%	32%	28%	24%	27,7%
50 tot en met 59 jaar	27%	21%	29%	36%	15%	27%	29%	28%	29%	23%	23%	26,0%
60 jaar en ouder	8%	9%	9%	13%	6%	10%	10%	12%	10%	7%	10%	9,5%
2017												
tot en met 39 jaar	37%	46%	37%	27%	52%	34%	28%	35%	32%	40%	43%	37,5%
40 tot en met 49 jaar	27%	23%	24%	24%	27%	28%	30%	26%	29%	29%	25%	26,6%
50 tot en met 59 jaar	27%	21%	30%	35%	15%	27%	30%	27%	27%	22%	21%	25,8%
60 jaar en ouder	9%	9%	9%	14%	6%	11%	11%	11%	11%	8%	11%	10,1%
2018												
tot en met 39 jaar	38%	44%	38%	28%	50%	32%	32%	34%	32%	39%	41%	37,1%
40 tot en met 49 jaar	25%	24%	24%	23%	26%	29%	29%	27%	30%	28%	25%	26,3%
50 tot en met 59 jaar	27%	23%	30%	35%	18%	27%	30%	29%	28%	22%	22%	26,4%
60 jaar en ouder	10%	9%	8%	14%	6%	12%	9%	9%	10%	10%	12%	10,1%

Tabel 30. Omvang naar in- en uitstroom van zaken, personele omvang en omzet (baten), rechtbanken

		Amsterdam	Den Haag	Gelderland	Limburg	Midden-Nederland	Noord-Holland	Noord-Nederland	Oost-Brabant	Overijssel	Rotterdam	Zeeland-West-Brabant	Gemiddeld
Instroom													
2016	aantal zaken (maal duizend)	141	163	159	105	169	119	149	100	93	191	124	138
	% van landelijk gemiddelde	103%	119%	116%	76%	123%	87%	108%	73%	68%	139%	90%	100%
2017	aantal zaken (maal duizend)	133	160	165	114	161	123	151	108	98	186	118	138
	% van landelijk gemiddelde	97%	116%	120%	82%	117%	89%	110%	78%	71%	135%	85%	100%
2018	aantal zaken (maal duizend)	135	152	155	108	151	127	142	108	92	178	114	133
	% van landelijk gemiddelde	102%	114%	117%	81%	114%	96%	107%	81%	69%	134%	86%	100%
2016-2018	aantal zaken (maal duizend)	136	158	160	109	160	123	147	105	94	185	119	136
	% van landelijk gemiddelde	100%	116%	117%	80%	118%	90%	108%	77%	69%	136%	87%	100%
Uitstroom													
2016	aantal zaken (maal duizend)	142	169	166	103	167	119	156	104	92	195	126	140
	% van landelijk gemiddelde	101%	121%	119%	74%	119%	85%	112%	74%	66%	139%	90%	100%
2017	aantal zaken (maal duizend)	130	161	164	120	159	126	153	109	99	182	114	138
	% van landelijk gemiddelde	94%	117%	119%	87%	115%	91%	111%	79%	72%	132%	83%	100%
2018	aantal zaken (maal duizend)	134	150	154	108	155	128	142	111	98	186	115	135
	% van landelijk gemiddelde	99%	111%	114%	80%	115%	95%	105%	82%	73%	138%	85%	100%
2016-2018	aantal zaken (maal duizend)	135	160	161	110	160	124	150	108	96	188	118	138
	% van landelijk gemiddelde	98%	116%	117%	80%	117%	90%	109%	79%	70%	136%	86%	100%
Personeel													
2016	omvang (FTE)	763	878	656	493	714	589	618	508	396	846	586	641
	% van landelijk gemiddelde	119%	137%	102%	77%	111%	92%	96%	79%	62%	132%	91%	100%
2017	omvang (FTE)	785	846	680	493	743	604	635	529	432	859	606	656
	% van landelijk gemiddelde	120%	129%	104%	75%	113%	92%	97%	81%	66%	131%	92%	100%
2018	omvang (FTE)	799	854	683	481	755	633	652	536	445	896	630	669
	% van landelijk gemiddelde	119%	128%	102%	72%	113%	95%	97%	80%	66%	134%	94%	100%
2016-2018	omvang (FTE)	782	859	673	489	737	609	635	524	424	867	607	655
	% van landelijk gemiddelde	119%	131%	103%	75%	113%	93%	97%	80%	65%	132%	93%	100%
Omzet (baten)													
2016	omvang (in miljoen Euro)	71	68	54	38	55	47	48	49	37	72	48	53
	% van landelijk gemiddelde	133%	127%	101%	71%	103%	88%	90%	92%	69%	135%	90%	100%
2017	omvang (in miljoen Euro)	71	68	55	38	63	51	50	44	39	72	44	54
	% van landelijk gemiddelde	132%	126%	102%	71%	116%	95%	93%	80%	72%	133%	82%	100%
2018	omvang (in miljoen Euro)	69	65	50	36	54	47	45	42	37	71	39	50
	% van landelijk gemiddelde	136%	129%	99%	70%	106%	94%	90%	84%	73%	141%	78%	100%
2016-2018	omvang (in miljoen Euro)	70	67	53	37	57	49	48	45	38	72	44	53
	% van landelijk gemiddelde	133%	127%	101%	71%	108%	92%	91%	85%	71%	136%	83%	100%

Bijlage 3

Tabellen gerechtshoven en bijzondere colleges

Tabel 1. Waarderingsscores van procespartijen voor het rechtspreken, hoven en colleges, KWO 2017	105	Tabel 26. Productieaantal versus instroom (percentage) en productieaantal versus afspraak (percentage), CRvB	125
Tabel 2. Waarderingsscores van procespartijen voor de duur van de procedure, hoven en colleges, KWO 2017	106	Tabel 27. Totale productiviteit (relatieve kostenproductiviteit), CRvB	125
Tabel 3. Gerealiseerde doorlooptijden Strafrecht, hoven	107	Tabel 28. Financieel resultaat, eigen vermogen, CRvB	125
Tabel 4. Gerealiseerde doorlooptijden Handel (civiel recht), hoven	109	Tabel 29. Ziekteverzuim, aandeel raadsheren, man - vrouwverdeling en leeftijdsopbouw, CRvB	126
Tabel 5. Gerealiseerde doorlooptijden Familie (civiel recht), hoven	110	Tabel 30. Mediation, publicatie van uitspraken, klachten en wrakingen, CBb	127
Tabel 6. Gerealiseerde doorlooptijden Belasting, hoven	111	Tabel 31. Productieaantal versus instroom (percentage) en productieaantal versus afspraak (percentage), CBb	127
Tabel 7. Promis, hoven	112	Tabel 32. Financieel resultaat, eigen vermogen, CBb	127
Tabel 8. MK-aandeel, hoven	112	Tabel 33. Ziekteverzuim, aandeel raadsheren, man - vrouwverdeling en leeftijdsopbouw, CBb	128
Tabel 9. Gepubliceerde uitspraken, hoven	113		
Tabel 10. Aantal ingediende en gehonoreerde klachten, hoven	113		
Tabel 11. Aantal ingediende en gehonoreerde wrakingsverzoeken, hoven	114		
Tabel 12. Aantal afgeronde mediations per 1.000 rechtzaken en percentage mediations met (gedeeltelijke) overeenstemming, hoven	114		
Tabel 13. Productieaantal versus instroom (percentage), hoven	115		
Tabel 14. Productieaantal versus afspraak (percentage), hoven	116		
Tabel 15. Relatieve zaakswaarte (o.b.v. gemiddelde financieringswaarde per zaak) t.o.v. landelijk gemiddelde (realisatie), hoven	117		
Tabel 16. Kostenproductiviteit (in procenten van de gerealiseerde kosten), hoven	118		
Tabel 17. Arbeidsproductiviteit (gerealiseerde gewogen productie per fte) ten opzichte van het landelijk gemiddelde, hoven	119		
Tabel 18. Financieel resultaat als percentage van de omzet, hoven	119		
Tabel 19. Eigen vermogen als percentage van de gemiddelde omzet, hoven	119		
Tabel 20. Ziekteverzuim, hoven	120		
Tabel 21. Aandeel raadsheren, hoven	120		
Tabel 22. Man - vrouwverdeling, hoven	121		
Tabel 23. Leeftijdsopbouw, hoven	122		
Tabel 24. Omvang naar in- en uitstroom van zaken, personele omvang en omzet (baten), hoven en colleges	124		
Tabel 25. Mediation, publicatie van uitspraken, klachten en wrakingen, CRvB	125		

Tabel 1. Waarderingscores van procespartijen voor het rechtspreken, hoven en colleges, KWO 2017

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde hoven	CRvB	CBb	Gemiddelde colleges	Gemiddelde totaal
Rechtzoekenden									
Deskundigheid van de rechter	66	83	80	85	79	72	88	79	79
Onpartijdigheid van de rechter	55	73	74	72	69	66	88	75	71
Bejegening door de rechter	77	81	80	85	81	68	94	79	81
Ruimte die rechter geeft aan verhaal rechtszoekende	79	79	81	86	81	71	89	79	81
Luisteren door rechter naar standpunten	81	84	82	89	84	74	94	83	84
Inleven van de rechter in de situatie	57	68	66	71	66	51	91	68	67
Begrijpelijkheid van het besprokene	74	85	78	89	82	49	92	68	78
Rechter neemt partij serieus	78	79	82	83	80	70	97	82	81
Wijze van omgang met de rechtzoekende	85	86	86	89	87	80	94	86	87
Wijze van omgang met de professional	89	88	87	91	88	83	100	89	90
Uitspraak	80	79	85	61	77				77
Gemiddelde score rechtzoekenden	70	79	80	76	77	69	90	78	77
Professionals									
Deskundigheid van de rechter	89	75	75	75	78	94	77	92	81
Onpartijdigheid van de rechter	87	76	64	74	75	85	87	85	79
Bejegening door de rechter	84	75	70	78	77	88	87	87	80
Ruimte die rechter partijen biedt voor hun verhaal	84	75	64	80	75	93	90	93	81
Luisteren door rechter naar standpunten	80	77	66	69	73	91	82	90	77
Inleven van de rechter in de situatie	76	67	64	65	68	79	81	79	72
Begrijpelijkheid van het besprokene	89	87	83	90	87	93	92	93	89
Rechter neemt partij serieus	82	70	66	74	72	85	87	85	77
Wijze van omgang met de rechtzoekende	83	67	69	76	73	87	87	87	78
Wijze van omgang met de professional	93	77	71	86	81	87	85	87	83
Wijze van omgang met verdachte/client	81	66	67	74	72	87	88	87	77
Wijze van omgang met OVJ	89	89	82	85	86				86
Uitspraak	69	67	45	64	62	81	66	79	65
Motivering van de beslissing	55	69	46	59	58	74	59	73	60
Begrijpelijkheid van de beslissing	65	71	42	68	62	79	63	78	65
Rechtseenheid	73	56	47	53	57	79	81	80	65
Gemiddelde score professionals	82	73	63	73	73	87	79	86	76
Professionals en rechtzoekenden									
Gemiddelde professionals en rechtzoekenden	76	76	72	74	75	78	84	82	77
Vergelijking met 2014	=	=	=	=	=	-	=	-	=

Tabel 2. Waarderingsscores van procespartijen voor de duur van de procedure, hoven en colleges, KWO 2017

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde hoven	CRvB	CBb	Gemiddelde colleges	Gemiddelde totaal
Rechtzoekenden	-8	12	15	-6	5	-28	-3	-17	-3
Professionals	-6	-7	2	-27	-9	-35	-54	-37	-21
Gemiddelde rechtzoekenden en professionals	-7	3	9	-16	-2	-32	-28	-27	-12

Tabel 3. Gerealiseerde doorlooptijden Strafrecht, hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde	Norm
Meervoudige Kamer-zaken						
Percentage zaken afgedaan binnen 9 maanden						
2013	59%	62%	67%	66%	63%	85%
2014	67%	57%	79%	66%	67%	85%
2015	70%	54%	70%	70%	65%	85%
2016	75%	44%	74%	65%	64%	85%
2017	73%	49%	76%	66%	65%	85%
2018	70%	42%	73%	69%	62%	85%
2016-2018	73%	45%	74%	67%	63%	85%
EK-strafzaken, niet kantonappellen						
Percentage zaken afgedaan binnen 6 maanden						
2013	25%	23%	14%	67%	24%	85%
2014	58%	31%	31%	66%	41%	85%
2015	85%	43%	44%	80%	55%	85%
2016	61%	38%	54%	89%	49%	85%
2017	82%	28%	58%	72%	50%	85%
2018	59%	16%	46%	54%	36%	85%
2016-2018	67%	27%	53%	72%	45%	85%
EK-strafzaken, kantonappellen						
Percentage zaken afgedaan binnen 6 maanden						
2013	33%	27%	66%	55%	42%	85%
2014	43%	27%	57%	54%	43%	85%
2015	86%	30%	87%	80%	68%	85%
2016	78%	36%	62%	89%	61%	85%
2017	85%	38%	46%	80%	57%	85%
2018	88%	26%	19%	29%	38%	85%
2016-2018	84%	33%	42%	66%	52%	85%
Raadkamerzaken over voorlopige hechtenis						
Percentage zaken afgedaan binnen 2 weken						
2013	20%	82%	57%	66%	56%	90%
2014	33%	74%	74%	66%	63%	90%
2015	76%	76%	61%	77%	71%	90%
2016	65%	77%	70%	69%	71%	90%
2017	70%	82%	83%	81%	80%	90%
2018	73%	73%	75%	65%	72%	90%
2016-2018	69%	77%	76%	72%	74%	90%

Tabel 3. Gerealiseerde doorlooptijden Strafrecht, hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde	Norm
Raadkamerzaken niet over voorlopige hechtenis						
Percentage zaken afgedaan binnen 4 maanden						
2013	22%	43%	47%	77%	46%	80%
2014	45%	47%	46%	73%	50%	80%
2015	57%	48%	60%	69%	58%	80%
2016	37%	53%	44%	70%	51%	80%
2017	50%	55%	32%	68%	50%	80%
2018	64%	49%	27%	33%	44%	80%
2016-2018	50%	52%	35%	57%	48%	80%
Klachten niet vervolgen (12 Sv)						
Percentage zaken afgedaan binnen 6 maanden						
2013	12%	55%	33%	21%	34%	85%
2014	15%	27%	51%	49%	35%	85%
2015	28%	18%	49%	52%	34%	85%
2016	26%	16%	42%	51%	32%	85%
2017	22%	20%	55%	34%	30%	85%
2018	32%	21%	50%	42%	34%	85%
2016-2018	27%	19%	49%	42%	32%	85%
Uitwerken MK strafzaak i.v.m. cassatie						
Percentage zaken afgedaan binnen 6 maanden						
2013	68%	90%	73%	36%	70%	100%
2014	78%	85%	61%	39%	70%	100%
2015	68%	75%	64%	39%	65%	100%
2016	73%	83%	64%	30%	66%	100%
2017	62%	85%	66%	51%	68%	100%
2018	63%	63%	66%	68%	65%	100%
2016-2018	66%	77%	65%	50%	66%	100%

Tabel 4. Gerealiseerde doorlooptijden Handel (civiel recht), hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde	Norm
Handelszaken dagvaardingszaken	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 1 jaar</i>					
2013	49%	42%	47%	46%	46%	70%
2014	57%	41%	47%	46%	48%	70%
2015	58%	43%	50%	42%	48%	70%
2016	55%	36%	57%	40%	46%	70%
2017	50%	31%	57%	34%	42%	70%
2018	46%	31%	50%	35%	39%	70%
2016-2018	50%	33%	55%	36%	42%	70%
Handelszaken dagvaardingszaken	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 2 jaar</i>					
2013	81%	80%	78%	81%	80%	90%
2014	84%	78%	78%	79%	80%	90%
2015	84%	79%	83%	77%	81%	90%
2016	88%	73%	88%	81%	82%	90%
2017	87%	71%	86%	78%	80%	90%
2018	85%	68%	85%	80%	78%	90%
2016-2018	87%	71%	87%	80%	80%	90%
Insolventierekosten	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 2 maanden</i>					
2013	58%	38%	9%	42%	31%	90%
2014	73%	57%	32%	73%	52%	90%
2015	45%	47%	89%	71%	65%	90%
2016	78%	29%	62%	33%	46%	90%
2017	58%	59%	24%	44%	45%	90%
2018	73%	71%	88%	41%	68%	90%
2016-2018	69%	53%	58%	39%	53%	90%
Handelsrekenen, niet insolventie	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 6 maanden</i>					
2013	26%	44%	58%	64%	37%	90%
2014	50%	22%	43%	73%	44%	90%
2015	34%	52%	57%	61%	46%	90%
2016	46%	66%	65%	65%	60%	90%
2017	30%	63%	48%	63%	48%	90%
2018	30%	72%	41%	68%	51%	90%
2016-2018	36%	67%	51%	65%	53%	90%

Tabel 5. Gerealiseerde doorlooptijden Familie (civiel recht), hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde	Norm
Familierekestes	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 1 jaar</i>					
2013	91%	92%	89%	92%	91%	90%
2014	89%	91%	92%	95%	92%	90%
2015	89%	91%	92%	89%	90%	90%
2016	89%	92%	92%	88%	91%	90%
2017	85%	88%	87%	85%	87%	90%
2018	81%	91%	89%	78%	87%	90%
2016-2018	85%	90%	89%	84%	88%	90%
- waarvan Jeugdbeschermingszaken	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 4 maanden</i>					
2013	83%	82%	87%	88%	85%	90%
2014	75%	80%	92%	84%	83%	90%
2015	74%	81%	91%	90%	84%	90%
2016	72%	69%	87%	80%	77%	90%
2017	63%	59%	78%	81%	69%	90%
2018	56%	73%	90%	79%	76%	90%
2016-2018	64%	67%	85%	80%	74%	90%

Tabel 6. Gerealiseerde doorlooptijden Belasting, hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde	Norm
Belastingzaken	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 1 jaar</i>					
2013	19%	62%	40%	52%	44%	70%
2014	24%	60%	74%	38%	53%	70%
2015	54%	46%	70%	28%	51%	70%
2016	38%	30%	60%	87%	67%	70%
2017	42%	29%	89%	15%	40%	70%
2018	41%	35%	91%	27%	50%	70%
2016-2018	40%	31%	80%	43%	52%	70%
Belastingzaken	<i>Percentage zaken afgedaan binnen 18 maanden</i>					
2013	62%	83%	78%	78%	76%	90%
2014	47%	84%	90%	66%	75%	90%
2015	75%	74%	94%	66%	79%	90%
2016	63%	72%	89%	93%	85%	90%
2017	79%	60%	95%	56%	69%	90%
2018	91%	67%	97%	66%	79%	90%
2016-2018	77%	67%	94%	72%	78%	90%

Tabel 7. Promis, hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde	Norm
Goede bewijsmotivering Straf (Promis)	<i>Percentage MK-zaken afgedaan volgens Promis</i>					
2014	33%	38%	48%	65%	44%	50%
2015	57%	46%	50%	76%	55%	50%
2016	59%	45%	52%	81%	56%	50%
2017	59%	47%	46%	74%	54%	50%
2018	72%	53%	50%	76%	61%	50%
2016-2018	63%	49%	49%	77%	57%	50%

Tabel 8. MK-aandeel, hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde	Norm
Rijksbelastingzaken	<i>Percentage meervoudige kamer</i>					
2014	73%	93%	94%	94%	90%	90%
2015	86%	90%	96%	93%	92%	90%
2016	83%	94%	93%	98%	95%	90%
2017	90%	89%	97%	92%	92%	90%
2018	95%	91%	97%	94%	94%	90%
2016-2018	89%	91%	96%	95%	93%	90%
Strafzaken	<i>Percentage meervoudige kamer</i>					
2014	93%	91%	88%	92%	91%	85%
2015	90%	85%	88%	93%	89%	85%
2016	97%	90%	92%	97%	93%	85%
2017	98%	95%	94%	97%	96%	85%
2018	98%	94%	94%	97%	95%	85%
2016-2018	98%	93%	94%	97%	95%	85%

Tabel 9. Gepubliceerde uitspraken, hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
Publicatiegraad	Aantal gepubliceerde uitspraken*				
2014	151‰	108‰	74‰	144‰	116‰
2015	190‰	111‰	100‰	192‰	141‰
2016	247‰	119‰	98‰	121‰	140‰
2017	278‰	144‰	114‰	228‰	180‰
2018	341‰	168‰	120‰	230‰	203‰
2016-2018	289‰	144‰	111‰	193‰	174‰

*: In promille van het aantal uitspraken in relevante zaaks categorieën.

Tabel 10. Aantal ingediende en gehonoreerde klachten, hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
Klachten	Aantal klachten per 10.000 rechtszaken				
2014	41,8	46,9	34,5	42,5	41,4
2015	44,4	32,5	18,4	71,7	38,9
2016	53,2	54,1	31,1	49,6	47,2
2017	36,1	39,7	27,1	40,7	36,0
2018	55,5	56,1	36,8	58,6	51,6
2016-2018	48,3	50,0	31,7	49,6	44,9
Klachten	Percentage gehonoreerde klachten				
2014	12%	14%	9%	9%	11%
2015	25%	9%	12%	12%	15%
2016	5%	9%	20%	17%	12%
2017	8%	16%	17%	21%	16%
2018	29%	9%	17%	7%	15%
2016-2018	14%	12%	18%	15%	14%
Klachten	Aantal gehonoreerde klachten per 10.000 rechtszaken				
2014	4,4	6,6	2,9	3,7	4,4
2015	11,1	2,9	2,1	8,7	5,6
2016	2,7	5,0	6,4	8,9	5,8
2017	2,9	6,5	4,5	8,5	5,7
2018	15,4	5,3	6,4	4,0	7,3
2016-2018	7,0	5,6	5,8	7,1	6,3

Tabel 11. Aantal ingediende en gehonoreerde wrakingsverzoeken, hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
Wrakingsverzoeken	Aantal ingediende wrakingsverzoeken				
2014	23	33	11	22	89
2015	22	33	21	21	97
2016	25	47	7	9	88
2017	18	52	20	17	107
2018	20	108	28	12	168
Wrakingsverzoeken	Aantal gehonoreerde wrakingsverzoeken				
2014	1	4	0	0	5
2015	3	2	1	1	7
2016	0	5	2	0	7
2017	1	3	2	0	6
2018	0	4	1	0	5

Tabel 12. Aantal afgeronde mediations per 1.000 rechtzaken en percentage mediations met (gedeeltelijke) overeenstemming, hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
Mediation	Aantal afgeronde mediationpogingen*				
2014	6‰	5‰	4‰	16‰	7‰
2015	9‰	6‰	3‰	23‰	10‰
2016	7‰	6‰	4‰	21‰	10‰
2017	13‰	9‰	6‰	21‰	12‰
2018	16‰	8‰	6‰	31‰	14‰
2016-2018	12‰	8‰	5‰	24‰	12‰
Mediation	Percentage mediationpogingen afgesloten met (gedeeltelijke) overeenstemming				
2014	50%	52%	50%	41%	46%
2015	48%	52%	43%	48%	48%
2016	30%	52%	50%	44%	44%
2017	39%	66%	50%	42%	48%
2018	53%	71%	55%	50%	55%
2016-2018	40%	63%	52%	45%	49%

*: In promille van het aantal uitspraken in relevante zaaks categorieën.

Tabel 13. Productieaantal versus instroom (percentage), hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
Civil recht					
2014	116%	107%	116%	101%	110%
2015	101%	92%	101%	98%	97%
2016	99%	96%	96%	98%	97%
2017	100%	104%	106%	110%	105%
2018	99%	108%	106%	103%	105%
Belastingrecht					
2014	103%	89%	132%	103%	109%
2015	124%	74%	122%	78%	95%
2016	162%	96%	188%	98%	111%
2017	102%	120%	101%	156%	121%
2018	74%	104%	89%	112%	95%
Strafrecht					
2014	112%	98%	98%	104%	102%
2015	96%	94%	101%	92%	96%
2016	103%	100%	107%	102%	103%
2017	100%	98%	99%	93%	98%
2018	98%	94%	101%	90%	96%
Totaal					
2014	112%	100%	106%	103%	105%
2015	99%	92%	102%	92%	96%
2016	105%	99%	108%	100%	103%
2017	100%	101%	101%	103%	101%
2018	96%	98%	101%	95%	98%

Tabel 14. Productieaantal versus afspraak (percentage), hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
Civil recht					
2014	94%	97%	95%	82%	92%
2015	81%	87%	85%	87%	85%
2016	82%	94%	101%	86%	91%
2017	72%	95%	87%	99%	89%
2018	86%	93%	84%	95%	90%
Belastingrecht					
2014	114%	107%	156%	138%	131%
2015	111%	111%	130%	96%	112%
2016	93%	138%	88%	357%	168%
2017	86%	128%	98%	103%	107%
2018	86%	98%	108%	73%	91%
Strafrecht					
2014	96%	101%	94%	87%	95%
2015	89%	90%	97%	87%	91%
2016	92%	92%	103%	98%	96%
2017	88%	95%	95%	92%	93%
2018	84%	90%	95%	99%	91%
Totaal					
2014	97%	100%	101%	89%	97%
2015	88%	90%	96%	88%	91%
2016	90%	95%	101%	119%	100%
2017	83%	97%	93%	96%	93%
2018	85%	92%	93%	95%	91%

Tabel 15. Relatieve zaakswaarte (o.b.v. gemiddelde financieringswaarde per zaak) t.o.v landelijk gemiddelde (realisatie), hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
Civil recht					
2014	97%	99%	104%	100%	100%
2015	98%	99%	103%	100%	100%
2016	108%	96%	100%	100%	100%
2017	106%	98%	98%	100%	100%
2018	102%	100%	97%	101%	100%
Belastingrecht					
2014	89%	102%	96%	115%	100%
2015	103%	95%	104%	98%	100%
2016	90%	89%	98%	107%	100%
2017	105%	91%	110%	103%	100%
2018	93%	100%	104%	99%	100%
Strafrecht					
2014	98%	102%	97%	104%	100%
2015	97%	103%	99%	101%	100%
2016	106%	98%	100%	97%	100%
2017	100%	101%	96%	103%	100%
2018	106%	99%	97%	101%	100%
Totaal					
2014	96%	101%	99%	105%	100%
2015	97%	101%	100%	102%	100%
2016	96%	90%	92%	125%	100%
2017	97%	99%	96%	110%	100%
2018	99%	101%	96%	103%	100%

Tabel 16. Kostenproductiviteit (in procenten van de gerealiseerde kosten), hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
Civil recht					
2014	70%	78%	90%	73%	78%
2015	62%	70%	76%	76%	71%
2016	78%	86%	98%	88%	87%
2017	81%	96%	94%	98%	93%
2018	84%	95%	92%	93%	92%
Belastingrecht					
2014	106%	74%	174%	101%	111%
2015	121%	74%	125%	94%	101%
2016	202%	166%	172%	572%	288%
2017	186%	160%	162%	176%	168%
2018	143%	149%	165%	114%	142%
Strafrecht					
2014	113%	132%	113%	111%	118%
2015	97%	133%	114%	100%	112%
2016	83%	96%	93%	81%	89%
2017	81%	104%	92%	82%	91%
2018	82%	95%	85%	82%	87%
Totaal					
2014	94%	101%	110%	92%	99%
2015	84%	98%	100%	88%	93%
2016	89%	98%	103%	147%	108%
2017	86%	106%	99%	100%	99%
2018	87%	100%	96%	91%	94%

Tabel 17. Arbeidsproductiviteit (gerealiseerde gewogen productie per fte) ten opzichte van het landelijk gemiddelde, hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
Arbeidsproductiviteit t.o.v. het gemiddelde					
2014	95%	96%	120%	91%	100%
2015	88%	101%	119%	94%	100%
2016	82%	85%	106%	137%	100%
2017	84%	101%	115%	100%	100%
2018	89%	101%	113%	96%	100%

Tabel 18. Financieel resultaat als percentage van de omzet, hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
Financieel resultaat als percentage van omzet					
2014	2,6%	2,8%	8,2%	-4,4%	2,7%
2015	-4,5%	3,2%	0,4%	-6,0%	-1,1%
2016	-2,2%	1,4%	3,3%	24,4%	6,7%
2017	-11,2%	6,4%	2,4%	0,5%	0,4%
2018	-8,9%	1,9%	-1,4%	-9,1%	-3,3%

Tabel 19. Eigen vermogen als percentage van de gemiddelde omzet, hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
Eigen vermogen als percentage van gemiddelde omzet van laatste drie jaar					
2014	2,8%	2,9%	11,8%	-4,5%	3,5%
2015	-4,4%	6,1%	3,2%	-5,8%	0,4%
2016	-2,2%	4,3%	6,1%	30,8%	8,7%
2017	-10,8%	9,8%	5,5%	3,3%	2,7%
2018	-8,6%	4,8%	1,6%	-4,7%	-0,9%

Tabel 20. Ziekteverzuim, hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
Ziekteverzuim	Rechterlijk ambtenaren (raadsheren)				
2014	2,6%	2,1%	2,3%	3,4%	2,5%
2015	2,2%	4,0%	2,3%	3,8%	3,1%
2016	2,0%	3,7%	1,7%	3,9%	2,8%
2017	3,8%	3,0%	2,3%	3,3%	3,1%
2018	4,5%	3,1%	0,9%	3,3%	2,9%
2016-2018	3,4%	3,3%	1,6%	3,5%	2,9%
Ziekteverzuim	Ondersteunend personeel				
2014	6,5%	4,5%	3,9%	6,3%	5,3%
2015	5,6%	4,9%	5,1%	3,9%	4,9%
2016	5,4%	4,4%	2,8%	6,2%	4,7%
2017	6,6%	6,3%	3,4%	5,5%	5,7%
2018	5,3%	6,4%	3,4%	4,4%	5,2%
2016-2018	5,8%	5,7%	3,2%	5,4%	5,2%

Tabel 21. Aandeel raadsheren, hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
Aandeel raadsheren	Percentage raadsheren op totaal personeelsbestand				
2014	34%	33%	46%	37%	37%
2015	34%	33%	47%	37%	37%
2016	36%	33%	48%	39%	38%
2017	36%	35%	47%	37%	38%
2018	36%	35%	47%	36%	38%
2016-2018	36%	34%	47%	37%	38%

Tabel 22. Man - vrouwverdeling, hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
Man - vrouwverdeling	Percentage vrouwen onder de rechterlijk ambtenaren (raadsheren)				
2014	44%	42%	49%	49%	46%
2015	42%	42%	49%	50%	45%
2016	42%	43%	51%	48%	46%
2017	47%	45%	56%	49%	49%
2018	47%	49%	55%	52%	50%
2016-2018	45%	46%	54%	50%	49%
Man - vrouwverdeling	Percentage vrouwen onder het ondersteunend personeel				
2014	68%	74%	72%	71%	71%
2015	68%	75%	73%	72%	72%
2016	71%	75%	75%	73%	74%
2017	73%	77%	78%	71%	75%
2018	74%	76%	76%	73%	75%
2016-2018	73%	76%	76%	72%	74%

Tabel 23. Leeftijdsopbouw, hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
Leeftijdsopbouw	Rechterlijk ambtenaren (raadsheren)				
2014					
tot en met 39 jaar	2%	0%	0%	1%	1%
40 tot en met 49 jaar	18%	25%	20%	9%	19%
50 tot en met 59 jaar	54%	49%	46%	57%	51%
60 jaar en ouder	26%	26%	33%	33%	29%
2015					
tot en met 39 jaar	1%	0%	1%	1%	1%
40 tot en met 49 jaar	21%	20%	20%	10%	18%
50 tot en met 59 jaar	50%	50%	45%	57%	50%
60 jaar en ouder	28%	30%	34%	33%	31%
2016					
tot en met 39 jaar	0%	1%	1%	0%	0%
40 tot en met 49 jaar	17%	16%	17%	13%	16%
50 tot en met 59 jaar	54%	48%	47%	56%	51%
60 jaar en ouder	28%	35%	36%	32%	33%
2017					
tot en met 39 jaar	1%	0%	1%	1%	1%
40 tot en met 49 jaar	19%	17%	22%	14%	18%
50 tot en met 59 jaar	52%	51%	41%	49%	48%
60 jaar en ouder	29%	32%	36%	36%	33%
2018					
tot en met 39 jaar	1%	0%	1%	2%	1%
40 tot en met 49 jaar	20%	16%	17%	15%	17%
50 tot en met 59 jaar	49%	53%	45%	47%	49%
60 jaar en ouder	31%	31%	38%	36%	34%

Tabel 23. Leeftijdsopbouw, hoven

	Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde
Leeftijdsopbouw	Ondersteunend personeel				
2014					
tot en met 39 jaar	43%	44%	48%	48%	45%
40 tot en met 49 jaar	26%	26%	29%	18%	25%
50 tot en met 59 jaar	24%	21%	15%	27%	22%
60 jaar en ouder	7%	9%	8%	6%	8%
2015					
tot en met 39 jaar	39%	44%	44%	46%	43%
40 tot en met 49 jaar	29%	24%	32%	18%	26%
50 tot en met 59 jaar	25%	22%	14%	25%	22%
60 jaar en ouder	6%	10%	9%	10%	9%
2016					
tot en met 39 jaar	40%	40%	42%	44%	41%
40 tot en met 49 jaar	28%	27%	34%	22%	28%
50 tot en met 59 jaar	23%	23%	17%	24%	22%
60 jaar en ouder	8%	10%	7%	10%	9%
2017					
tot en met 39 jaar	38%	42%	43%	45%	42%
40 tot en met 49 jaar	32%	26%	30%	22%	27%
50 tot en met 59 jaar	24%	23%	19%	21%	22%
60 jaar en ouder	7%	9%	8%	12%	9%
2018					
tot en met 39 jaar	37%	41%	44%	42%	41%
40 tot en met 49 jaar	31%	27%	25%	22%	27%
50 tot en met 59 jaar	25%	22%	22%	21%	23%
60 jaar en ouder	8%	9%	9%	14%	10%

Tabel 24. Omvang naar in- en uitstroom van zaken, personele omvang en omzet (baten), hoven en colleges

Rechtzoekenden		Amsterdam	Arnhem- Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogen- bosch	Gemiddelde hoven	CRvB	CBb	Gemiddelde colleges
Instroom									
2016	aantal zaken (maal duizend)	10.720	18.343	13.072	13.491	13.907	8.216	1.332	10.862
	% van landelijk gemiddelde	99%	169%	120%	124%	128%	76%	12%	100%
2017	aantal zaken (maal duizend)	10.515	18.155	13.185	10.247	13.026	8.392	1.897	10.399
	% van landelijk gemiddelde	101%	175%	127%	99%	125%	81%	18%	100%
2018	aantal zaken (maal duizend)	10.101	17.235	12.359	10.407	12.526	6.739	3.017	9.976
	% van landelijk gemiddelde	101%	173%	124%	104%	126%	68%	30%	100%
2016-2018	aantal zaken (maal duizend)	10.445	17.911	12.872	11.382	13.153	7.782	2.082	10.412
	% van landelijk gemiddelde	100%	172%	124%	109%	126%	75%	20%	100%
Uitstroom									
2016	aantal zaken (maal duizend)	11.278	18.105	14.134	13.501	14.255	7.916	979	10.986
	% van landelijk gemiddelde	103%	165%	129%	123%	130%	72%	9%	100%
2017	aantal zaken (maal duizend)	10.521	18.378	13.274	10.578	13.188	7.457	1.300	10.251
	% van landelijk gemiddelde	103%	179%	129%	103%	129%	73%	13%	100%
2018	aantal zaken (maal duizend)	9.722	16.949	12.484	9.893	12.262	7.822	1.860	9.788
	% van landelijk gemiddelde	99%	173%	128%	101%	125%	80%	19%	100%
2016-2018	aantal zaken (maal duizend)	10.507	17.811	13.297	11.324	13.235	7.732	1.380	10.342
	% van landelijk gemiddelde	102%	172%	129%	109%	128%	75%	13%	100%
Personeel									
2016	omvang (FTE)	295	405	233	220	288	241	58	242
	% van landelijk gemiddelde	122%	167%	96%	91%	119%	100%	24%	100%
2017	omvang (FTE)	302	397	240	234	293	233	65	245
	% van landelijk gemiddelde	123%	162%	98%	95%	120%	95%	27%	100%
2018	omvang (FTE)	294	402	240	232	292	234	70	245
	% van landelijk gemiddelde	120%	164%	98%	95%	119%	95%	29%	100%
2016-2018	omvang (FTE)	297	401	237	228	291	236	64	244
	% van landelijk gemiddelde	122%	164%	97%	94%	119%	97%	26%	100%
Omzet (baten)									
2016	omvang (in miljoen Euro)	31	40	30	34	34	23	7	27
	% van landelijk gemiddelde	113%	148%	109%	124%	123%	83%	24%	100%
2017	omvang (in miljoen Euro)	29	46	31	27	33	23	7	27
	% van landelijk gemiddelde	107%	168%	116%	101%	123%	83%	25%	100%
2018	omvang (in miljoen Euro)	28	45	30	24	32	24	7	26
	% van landelijk gemiddelde	107%	172%	112%	90%	120%	91%	27%	100%
2016-2018	omvang (in miljoen Euro)	29	44	30	28	33	23	7	27
	% van landelijk gemiddelde	109%	163%	112%	105%	122%	86%	25%	100%

Tabel 25. Mediation, publicatie van uitspraken, klachten en wrakingen, CRvB

	2016	2017	2018
Mediation			
Absoluut aantal afgeronde mediationpogingen	0	0	0
Aantal doorverwijzingen naar mediation*	0,0‰	0,0‰	0,0‰
Percentage (gedeeltelijke) overeenstemming	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Publicatie van uitspraken			
Aantal gepubliceerde uitspraken*	592,5‰	551,2‰	478,6‰
Klachten			
Klachten per 10.000 afgehandelde rechtszaken	24,0	29,5	62,6
Percentage gehonoreerde klachten	16%	32%	12%
Aantal gehonoreerde klachten per 10.000 rechtszaken	3,8	9,4	7,7
Wrakingen			
Aantal ingediende wrakingsverzoeken	16	18	18
Aantal gehonoreerde wrakingsverzoeken	1	0	0

*: In promille van het aantal uitspraken in relevante zaaks categorieën

Tabel 26. Productieaantal versus instroom (percentage) en productieaantal versus afspraak (percentage), CRvB

	2016	2017	2018
Productie t.o.v. instroom	99%	93%	99%
Productie t.o.v. afspraak	96%	89%	116%

Tabel 27. Totale productiviteit (relatieve kostenproductiviteit), CRvB

	2016	2017	2018
Totale productiviteit (in % van de financiering)	98%	94%	104%

Tabel 28. Financieel resultaat, eigen vermogen, CRvB

	2016	2017	2018
Financieel resultaat als percentage van omzet	-0,2%	-0,4%	4,0%
Eigen vermogen als percentage van gemiddelde omzet	2,6%	2,1%	6,2%

Tabel 29. Ziekteverzuim, aandeel raadsheren, man - vrouwverdeling en leeftijdsopbouw, CRvB

	2016	2017	2018
Raadsheren			
Ziekteverzuimpercentage	4,4%	3,1%	2,6%
Percentage raadsheren op totaal personeel	42%	42%	43%
Percentage vrouwen	59%	61%	61%
Leeftijdsopbouw			
% tot en met 39 jaar	4%	6%	4%
% 40 tot en met 49 jaar	22%	22%	29%
% 50 tot en met 59 jaar	44%	41%	38%
% 60 jaar en ouder	30%	30%	29%
Ondersteuning			
Ziekteverzuimpercentage	4,2%	3,7%	5,2%
Percentage vrouwen	65%	66%	67%
Leeftijdsopbouw			
% tot en met 39 jaar	40%	36%	38%
% 40 tot en met 49 jaar	23%	26%	23%
% 50 tot en met 59 jaar	28%	25%	21%
% 60 jaar en ouder	9%	13%	17%

Tabel 30. Mediation, publicatie van uitspraken, klachten en wrakingen, CBb

	2016	2017	2018
Mediation			
Absoluut aantal afgeronde mediationpogingen	0	0	0
Aantal doorverwijzingen naar mediation*	0,0‰	0,0‰	0,0‰
Percentage (gedeeltelijke) overeenstemming	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Publicatie van uitspraken			
Aantal gepubliceerde uitspraken*	438,2‰	356,9‰	421,0‰
Klachten			
Klachten per 10.000 afgehandelde rechtszaken	71,5	46,2	32,3
Percentage gehonoreerde klachten	0%	17%	17%
Aantal gehonoreerde klachten per 10.000 rechtszaken	0,0	7,7	5,4
Wrakingen			
Aantal ingediende wrakingsverzoeken	0	2	1
Aantal gehonoreerde wrakingsverzoeken	0	0	0

*: In promille van het aantal uitspraken in relevante zaakscategorieën

Tabel 31. Productieaantal versus instroom (percentage) en productieaantal versus afspraak (percentage), CBb

	2016	2017	2018
Productie t.o.v. instroom	73%	69%	62%
Productie t.o.v. afspraak	84%	137%	149%

Tabel 32. Financieel resultaat, eigen vermogen, CBb

	2016	2017	2018
Financieel resultaat als percentage van omzet	3,3%	-0,5%	-5,5%
Eigen vermogen als percentage van gemiddelde omzet	7,9%	4,1%	-1,8%

Tabel 33. Ziekteverzuim, aandeel raadsheren, man - vrouwverdeling en leeftijdsopbouw, CBb

	2016	2017	2018
Raadsheren			
Ziekteverzuimpercentage	6,5%	6,4%	6,2%
Percentage raadsheren op totaal personeel	47%	46%	45%
Percentage vrouwen	52%	52%	53%
Leeftijdsopbouw			
% tot en met 39 jaar	3%	3%	0%
% 40 tot en met 49 jaar	35%	21%	21%
% 50 tot en met 59 jaar	48%	55%	62%
% 60 jaar en ouder	13%	21%	18%
Ondersteuning			
Ziekteverzuimpercentage	4,2%	6,3%	6,4%
Percentage vrouwen	71%	72%	70%
Leeftijdsopbouw			
% tot en met 39 jaar	32%	42%	38%
% 40 tot en met 49 jaar	32%	25%	28%
% 50 tot en met 59 jaar	21%	25%	25%
% 60 jaar en ouder	14%	8%	10%